

ستبران ۷

(۱۲۸)

نشریه سراسری سندیکای صنعت برق ایران
زمستان ۱۴۰۰، دوره جدید، شماره هفت، ۱۳۳ برسی، نویسی
قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

میزگرد ویژه: **پشهادات اعضا
زوی میز هیات
مدیره گذشتیم**

• یادداشت

هدایت‌ها میانبر عبور از بحران

• یادداشت

آنچه صنعت برق را از بحران نجات خواهد داد

• دکتر گفتگوی اختصاصی با
فریدون نجفی / عضو کمیسیون انرژی مجلس

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ نهم دستگاه‌های اجرایی از جمله وزارت نیرو از منابع حاصل از فروش اوراق شتابان شده است. بنابراین بر اساس لایحه بودجه نمی‌توان تصور روشن و شفافی از میزان جریان سلفیات بخش خصوصی و یا آیین مالی پروژه‌های بخش برق ارائه کرد.

}}}}

در تیرماه ۲۰۲۰ بدهی، نیاز و رد دیون دستگاه اجرایی از طریق واگذاری طرح‌های نیمه تمام به طلبکاران همان دستگاه به شرط کفایت اتمام طرح پیش‌بینی شده است. از طرفی در تیرماه ۲۰۲۰ بدهی نیز مجوز انتشار اسناد خزانه اسلامی در سقف ۸۶۰ هزار میلیارد ریال به دولت برای تسویه بدهی طلبکاران دستگاه‌های اجرایی داده شده است.

• دکتر گفتگوی

محسن بختیار / معاون برنامه‌ریزی و امور اقتصادی وزارت نیرو

سرنوشت برق در بودجه

}}}}

ضروری است که به منظور تسهیل برق پایدار پروژه در زمان اوج مصرف، تدابیر و تجهیزات ویژه‌ای نسبت به تعیین احکام مرتبط با صنعت برق متناسب با نیازهای واقعی و حیاتی صنعت در لایحه بودجه ۱۴۰۱ اتخاذ شود.

• در یادداشتی از

چهار جولای، نایب‌رئیس هیات مدیره سندیکای صنعت برق ایران

گروه صنعتی ایران ترانسفو

ترانسفورماتور 315MVA با ولتاژ 400KV
مقاوم در برابر زلزله و ریزگردها
با قابلیت خنک کنندگی بالا

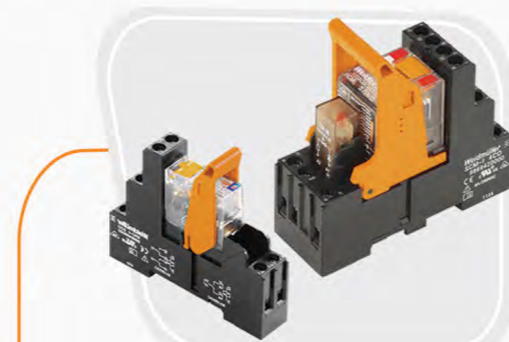
www.iran-transfo.com

www.itc-co.com

RELAY MODULES & SOLID-STATE RELAYS

انواع رله های کمکی

POWER SUPPLIES

منابع تغذیه

TOOLS

ابزار

LIGHTNING & SURGE PROTECTION

برقگیر

ویستا تجهیز تامین کننده تمامی محصولات واید مولر

ویستا تجهیز کیش بنیان

✉ INFO@VISTATKB.COM

🌐 VISTATKB.COM

۰۲۱-۹۱۰۷۰۰۵۸ (۱۰ خط)

۲۲ ۲۵ ۶۹ ۴۹ - ۵۱

۰۹۹۳ ۱۷۷ ۲۹ ۵۰

fandg_iran

www.paudraad.com

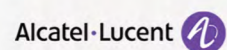
شرکت اندیشه‌های فرانگر برسام

شرکت آزمایشگاه‌های صنایع انرژی

حمایت مالی صندوق نو آوری و شکوفایی از مشتریان اپیل:

تا سقف ۳ میلیارد ریال در سال بابت انجام آزمون در اپیل
تا سقف ۲ میلیارد ریال در سال بابت اخذ گواهینامه ATEX از طریق اپیل
تا سقف ۲ میلیارد ریال در سال بابت اخذ گواهینامه CE از طریق اپیل
تا سقف ۲ میلیارد ریال در سال بابت اخذ گواهینامه SIL از طریق اپیل

Barsam Global Systems Co.

Tel: +98(21)44 82 26 14-15

Fax: +98(21) 44 83 76 61

ZIP Code: 147 87 86 317

NO.324 Unit 5 North Jannat

Abad Blvd. Tehran IRAN

Web: www.bgsco.net

- طراحی، تامین و اجرای سیستم‌های مخابرات فیبر نوری و سیستم‌های اپتیک (Access Mux & SDH)
- طراحی، تامین و اجرای سیستم‌های مخابراتی PLC آنالوگ و دیجیتال
- طراحی، تامین و اجرای سیستم‌های اسکادا (RTU) و مراکز دیسپاچینگ
- تامین و تولید تجهیزات پسیو فیبر نوری و تابلوهای مخابراتی و تابلوهای LV
- ارائه خدمات تعمیر و نگهداری سیستم‌های مخابراتی و دیسپاچینگ

تماس با ما

www.epil.ir
Info@eepil.com
@epil_co
021-61971

RACK MOUNT RTU

- Up to 90 Digital and Analoge I/O
- MODBUS, DNP3, IEC60870-5-101, 103, 104
- Security: AES-128 / HMAC-256
- Optional User Friendly HMI
- Wide Range of Power Measurement
- User Friendly Softwares: Config, Test, Monitoring

COMPACT RTU

- Up to 24 Digital and Analoge I/O
- MODBUS, DNP3, IEC60870-5-101, 103, 104
- Security: AES-128 / HMAC-256
- Optional User Friendly HMI
- Wide Range of Power Measurement
- User Friendly Softwares: Config, Test, Monitoring

دفتر مرکزی: تهران، خیابان شهید مطهری، خیابان میرعماد
کوچه یازدهم (پیمانی)، پلاک ۱۱، واحد ۱۰۷
تلفن: ۰۲۱ - ۸۸۱۷۵۵۰۳ - ۸۸۵۴۰۲۰۸
فکس: ۰۲۱ - ۸۸۱۷۵۴۹۳

Head Office: Unit 107, No. 11, Peymani Alley, Miremad St.,
Motahari Ave., TEHRAN 1587747818 IRAN
Tel: +98 21 88540208 - 88175503
Fax: +98 21 88175493

SCAN ME

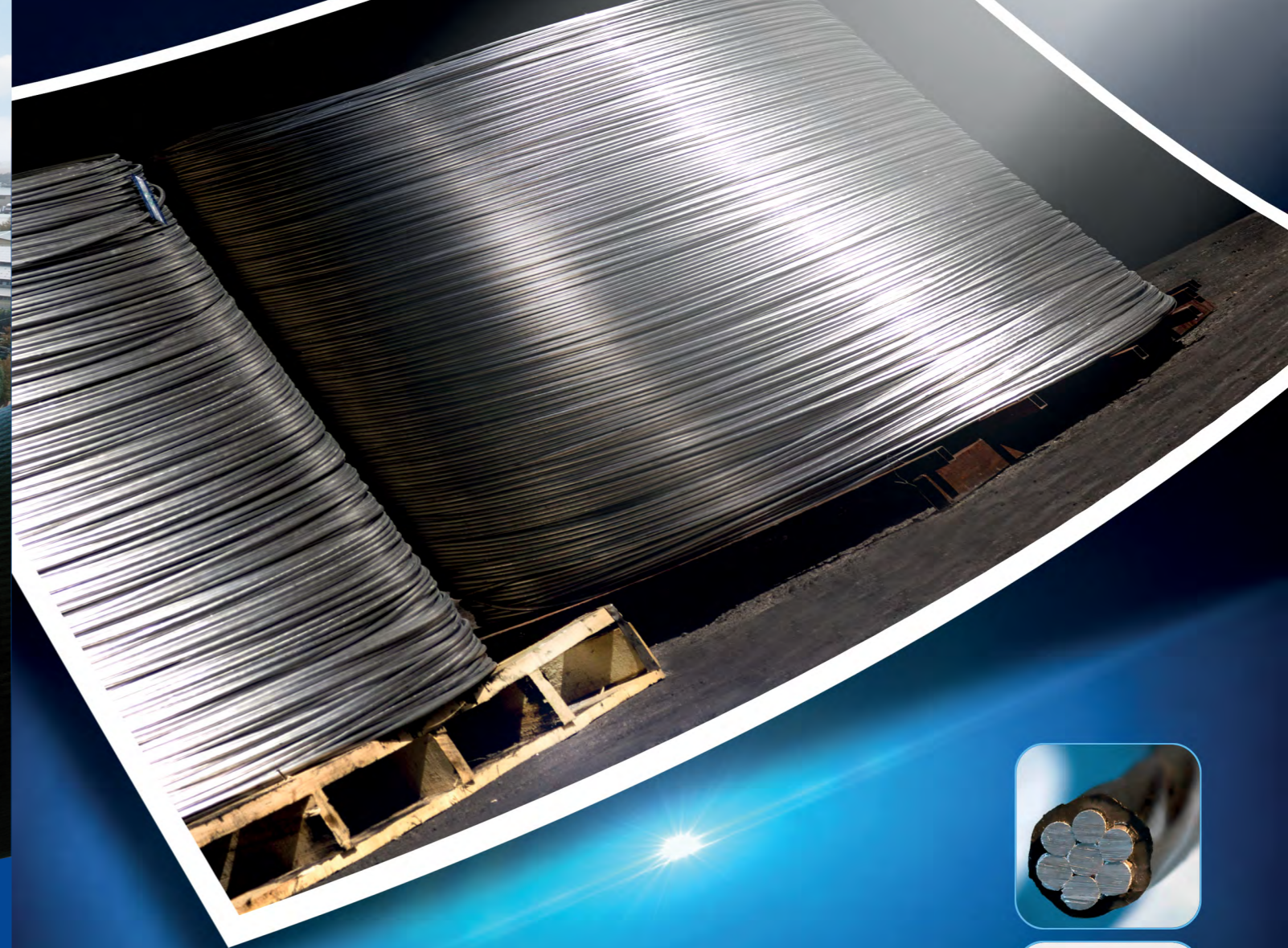
برای دومین سال بعد از سال ۱۳۹۸

واحد نمونه کیفیت کشوری در سال ۱۴۰۰

از سازمان ملی استاندارد ایران

تولید کننده انواع سیم و کابل فشار ضعیف، متوسط و فشار قوی (10-63kv)

در خطوط انتقال و توزیع برق . صنایع نفت و گاز و پتروشیمی . صنایع مخابراتی و ابزار دقیق . صنایع برق و الکترونیک . صنایع دریایی و راه آهن . صنایع آب و سدها
پروژه های نیروگاهی . نیروگاه های خورشیدی (سولار) . صنایع خودروسازی . صنایع واگن سازی و مترو . صنعت ساختمان و برجها . صنایع پزشکی و بیمارستانی

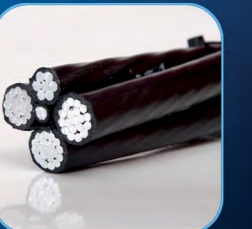

قه آلیاژ | Qom Alliage

تولید کننده آلیاژ فلزات غیر آهنی

Non-Ferrous Alloys Manufacturing

- ◆ مفتول آلومینیوم خالص EC و مفتول آلومینیوم آلیاژی ۱۰۱ و ۶۱۰ هادی های آلیاژی AAAC
- ◆ سیم آلومینیوم و هادی های هوایی بدون روکش و کابل
- ◆ آلیاژ های آلومینیوم ، آلیاژ های سرب ، آلیاژ های روی (زاماک) و سرب خالص
- ◆ نیمکره آلومینیومی بمنظور مصرف در صنایع فولاد
- ◆ انجام خدمات آزمایشگاهی

PARS SWITCH CO.

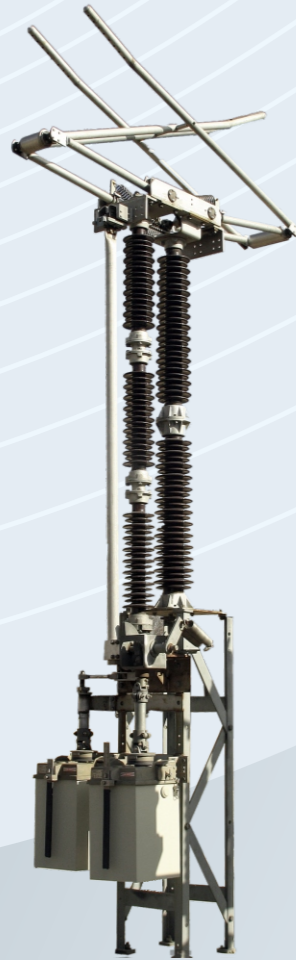
Manufacturer of Medium & High Voltage
Circuit Breakers and Disconnecting Switches
سازنده کلید و سکسیونر فشار متوسط و قوی

LTB 420 kV

VP4E 36kV

PDS 245 kV

سکسیونر گازی تابلویبی مدل LBS -P
دستی / موتوری 24 kV

VP4E 24kV

تلفن فروش: ۰۲۴-۳۳۷۹۰۷۱۲-۱۶
فکس: ۰۲۴-۳۳۷۹۰۷۱۱

sales@parsswitch.com
www.parsswitch.com

صنایع برق زنگان پارس

سازنده تابلهوهای فشار متوسط کشویی و فیکس
و تابلهوهای حفاظت و کنترل

تلفن: ۰۲۴-۳۲۲۲۱۹۵۴-۵
فکس: ۰۲۴-۳۲۲۲۱۹۹۰
www.zanganpars.com
info@zanganpars.com

تابلهو کیوسکی شرکت زنگان پارس

SIMROD
INDUSTRIAL AND COMMERCIAL

+98 21 66 76 0000
www.simrodsama.com
شرکت سیم راد سما یا لوگو و
هویت جدید (تولید کننده راد،
سیم، کابل آلومینیومی و محصولات
اکسیژن زدا در صنایع فولاد سازی)

لوگوی قبلی

**POWER
IS IN
CURRENT**
قدرت در جریان است

انواع کامپاندهای پلی اتیلن شبکه‌ای شده (XLPE)
برای کابل‌های فشار ضعیف مطابق با استاندارد IEC 60502

انواع کامپاندهای پلی اتیلن شبکه‌ای شده (XLPE) برای
کابل‌های خودنگهدار مطابق با استاندارد NFC 33-209

انواع کامپاندهای پلی اتیلن شبکه‌ای شده (PEX-b) برای لوله‌های ۵ لایه مطابق با
استانداردهای ISIRI 12753, ISO 15875, ASTM F1282

انواع کامپاندهای پلی اتیلن خاص برای روکش کابل‌های مخابراتی و قدرت
(HDPE & LLDPE jacketing) مطابق با استاندارد IEC 60502:ST7

انواع کامپاندهای پلی اتیلن پوشش سه لایه لوله‌های فلزی انتقال گاز مطابق با
استانداردهای IGS-E-TP-010 & CSA Z245.21

انواع کامپاندهای پلی اتیلن دیرسوز و عاری از مواد هالوژنی برای روکش
و عایق انواع کابل مطابق با استانداردهای
VDE 0207, BS 7655, IEC 60502-1 ST8

قدرت ما بر پایه دانش ماست

دفتر مرکزی: تهران، خیابان خرمشهر، شماره ۶۴، صندوق پستی: ۱۵۵۳۹۵۳۷۱۳

تلفن: ۸۱۹۳۰۰۰۰، فکس: ۸۸۷۶۲۴۷۱

www.abharpolymer.com

انواع کامپاند PVC

جهت مصرف در صنایع سیم و کابل:
عایق کابل‌های ابزار دقیق، رانزه، کابل‌های کنترل
(PVC D, PVC C, PVC A) مطابق با استاندارد IEC60227

روکش کابل‌های مخابراتی (T11) کابل جوش (ST9)
و کابل‌های ساختمانی (ST1, ST5)

روکش کابل‌های فشار قوی با مقاومت عایقی بالا
مطابق با استاندارد IEC60502

روکش‌های کم دود، ضدروغن و کم دود ضدروغن
مطابق با استاندارد IEC60502

روکش و عایق ۱۰۵ درجه (ST10, PVC E)

انواع فیلر، بدینگ و مستریج (مطابق با استاندارد رال)

جهت مصرف در صنایع خودروسازی T1, T2 (اکستروود و تزریق)

جهت مصرف در صنایع ساختمانی

قابل اعتماد و مسئولیت پذیر

دفتر مرکزی: تهران، خیابان خرمشهر، شماره ۶۴، صندوق پستی: ۱۵۵۳۹۵۳۷۱۳

تلفن: ۸۱۹۳۰۰۰۰، فکس: ۸۸۷۶۲۴۷۱

www.ggp.ir

۱۵ سال در کنار شما
ALWAYS ONE STEP AHEAD

مقره های فشار متوسط

انواع باسبار سپورت

انواع مقره های فشار ضعیف

جبال الکتریک

تولید کننده انواع مقره و باسبار سپورت

کرمان بلوار راه آهن شهرک صنعتی شماره ۳

WWW.JEC.IR

۰۳۴-۳۲۱۵۲۵۰۱-۳

محصولات اصلی جبال الکتریک را با نشان JEC تهیه فرمائید

شرکت صنایع کابل کمان

بسته بندی جدید و کاربردی (رینگت پک)
گامی دیگر در تولید محصولات مشتری محور

آدرس کارخانه: زنجان. شهرک صنعتی شماره یک. بلوار روزبه. خیابان اردیبهشت. قطعه ۲۱۲.
آدرس دفتر مرکزی: تهران. خیابان کریم خان زند. خیابان سنایی. بالاتر از میدان سنایی. پلاک ۸۲. طبقه سوم.

دعوت به همکاری

گروه صنعتی آریا ترانسفو به منظور تامین نیروی انسانی مورد نیاز خود در سطوح شغلی مختلف برای سال جاری از میان فارغ التحصیلان دیپلم، کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد با انجام مصاحبه تخصصی و طی دوره‌های آموزشی، برای کار در محل کارخانه واقع در سمنان، شهرک صنعتی شه میرزاد، دعوت به همکاری می‌نماید. متقاضیان می‌توانند جهت ثبت نام در پایگاه‌های اطلاعاتی مربوطه در جدول ذیل اقدام نمایند. برای مقاطع تحصیلی دیپلم و کاردانی اولویت با متقاضیان بومی استان سمنان می‌باشد.

شرایط متقاضیان:

- ۱- عدم سوء پیشینه کیفری و اعتیاد به مواد مخدر و دخانی
- ۲- عدم تعهد خدمت به دستگاه‌های دولتی، آموزشی، نهادها، شرکت‌ها و سازمان‌ها
- ۳- داشتن کارت پایان خدمت و وظیفه عمومی و یا معافیت دائم برای آقایان
- ۴- داشتن تندرستی و توانایی جسمی و روحی برای انجام فعالیت‌های شغلی مرتبط، طبق اعلام مراکز بهداشت حرفه‌ای مورد تایید گروه
- ۵- داشتن مدرک تحصیلی منطبق بر مفاد مندرج در جدول ذیل
- ۶- آشنایی کافی با زبان انگلیسی (برای مقاطع تحصیلی کارشناسی و کارشناسی ارشد)
- ۷- حداکثر سن برای داوطلبان دیپلم ۲۷ سال، کاردانی ۳۰ سال، کارشناسی ۳۰ سال و کارشناسی ارشد ۳۲ سال می‌باشد. (سابقه تجربه کاری مرتبط به حداکثر سن متقاضیان اضافه می‌شود)

رشته تحصیلی	جنسیت	مدرک تحصیلی	تعداد	پایگاه‌های اطلاعاتی مربوطه
برق، مکانیک، متالورژی، مکاترونیک، بهداشت حرفه‌ای	آقا / خانم	کارشناسی کارشناسی ارشد	۵۰ نفر	www.arya-transfo.com
فناوری اطلاعات (امنیت سایبری، شبکه و زیرساخت، هوشمندسازی، برنامه نویسی)	آقا / خانم	کارشناسی کارشناسی ارشد	۱۰ نفر	www.arya-transfo.com
تمامی رشته‌ها	آقا	دیپلم، کاردانی	۴۴۰ نفر	www.tejarathamyar.com

متقاضیان موارد استخدامی مقاطع تحصیلی دیپلم و کاردانی توسط شرکت تامین نیرو استخدام خواهند شد.

با بیش از ۳۱ سال سابقه در تولید تجهیزات الکترونیکی

- ▶ UPS
- ▶ Battery & BMS
- ▶ Stabilizer
- ▶ Charger Rectifier

دفتر مرکزی: ۰۲۱-۷۶۲۵۰۸۱۸ فروش: ۰۲۱-۷۱۳۲۷
 خدمات مشتریان: ۰۲۱-۷۴۲۹۱ فکس: ۰۲۱-۷۶۲۵۰۸۲۸

تسهیلات مالی

نمونه سازی / فعالیت های قبل از تولید و تولید صنعتی / سرمایه در گردش / لیزینگ و استصناع / تست و آزمون

ضمانت نامه

شرکت در مناقصه و مزایده / حسن انجام کار / پیش پرداخت / حسن انجام تعهدات

سرمایه گذاری

سرمایه گذاری جسورانه در استارتاپ ها / مشارکت در طرح های فناورانه / هم سرمایه گذاری (سه جانبه با سایر نهادهای مالی)

☎ ۰۲۱ ۸۸۵۷۵۹۷۳ | ۸۸۳۶۶۵۸۱ | ۸۸۵۷۴۸۳۷
☎ ۰۲۱ ۸۸۳۶۶۵۷۴
@ info@energyfund.ir
in energy-power-fund
ig powerandenergy.fund

ویژه‌ی شرکت های فناور
ودانش بنیان
صنعت برق و انرژی کشور

www.energyfund.ir

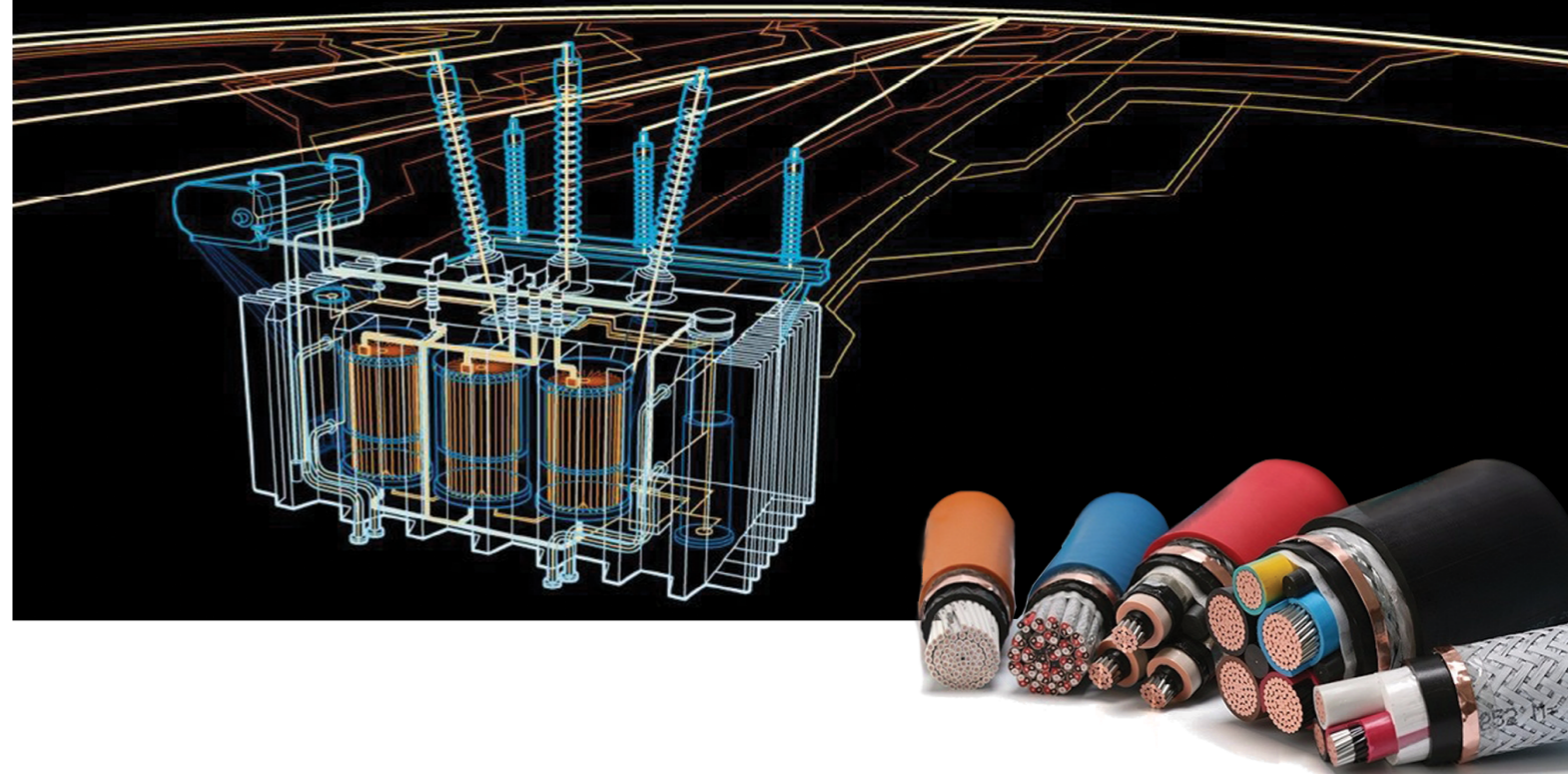
تهران، شهرک قدس (غرب)
انتهای بلوار شهید دادمان، پژوهشگاه نیرو
ساختمان فناوری، طبقه ۳

صندوق پژوهش و فناوری صنعت برق و انرژی

RAMTEC
NIROO RAMSHIR
TRADING & ENGINEERING CO.

شرکت مهندسی و بازرگانی
نیرو رامشیر

- ترانسفورماتورهای قدرت و پستهای GIS
- کابل های فشار قوی تا ولتاژ ۴۰۰ کیلوولت
- کابل های ابزار دقیق، کنترل، قدرت و فیبرنوری
- سیستم تست فشار قوی برای کابل، ترانس و GIS
- لوازم جانبی کابل، سرکابل، مفصل، تا ولتاژ ۵۵۰ کیلوولت

SÜDKABEL

mohaupt
high voltage

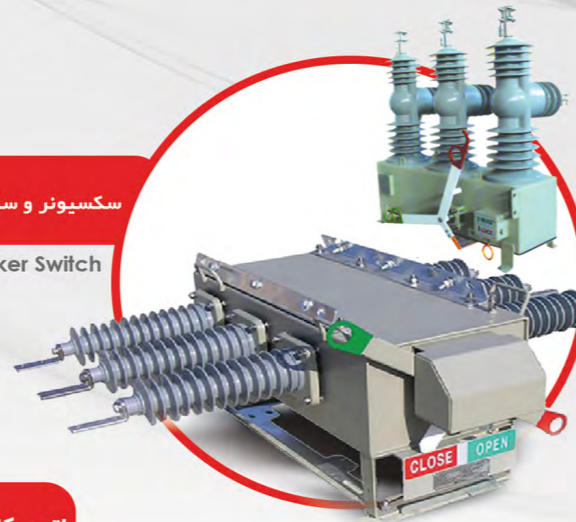
ramcro
special cables

سهامدار عمده مدیریتی و نماینده فروش کارخانجات کابلسازی ایران
تهران، میرداماد غربی، ساختمان باران پلاک ۴۰۸ طبقه سوم
تلفن: ۸۸۸۸۱۸۳۰ | نامبر: ۸۸۷۹۸۴۲۱
ایمیل: info@ramtec-ir.com | وب سایت: www.ramtec-ir.com

دارای تأییدیه توانیر
دارای تأییدیه از وزارت نفت

سکسیونر و سگشنالایزر گازی و خلاء هوایی
Overhead Load Breaker Switch

اتوریکلوزر خلاء با عایق گاز یا جامد
Recloser

آشکار ساز خطا هوایی با قابلیت ارسال SMS
Overhead Fault Indicator With SMS

RTU
Remote Terminal Unit (RTU)

تلفن تماس : ۰۲۱ - ۴۷۱۵۸۰۰۰

دفتر مرکزی : تهران - بلوار اشرفی اصفهانی - برج نگین رضا - طبقه ۲۳ شمالی واحد ۲۳۰۱
کارخانه : تهران - شهرک صنعتی شمس آباد - بلوار نارنجستان - گلیبرگ ۸ پلاک ۱۸

www.ariankelid.ir

تولید کننده کلیدهای
فشار متوسط برق و RTU

دژنگتور خلاء فیکس اتصال از پشت
Frontal Fixed Vacuum Circuit Breaker

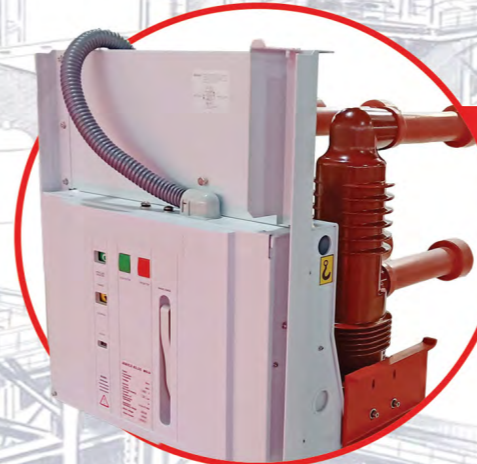
سکسیونر گازی زمینی SF6
SF6 Load Breaker Switch

دژنگتور خلاء فیکس اتصال از بغل
Lateral Fixed Vacuum Circuit Breaker

دژنگتور خلاء کشویی
Withdrawable Vacuum Circuit Breaker

تجهیزات الکترومکانیکی
تابلوه‌های فشار متوسط
تا رنج ولتاژی ۳۶ کیلو ولت
تا توان تحمل اتصال کوتاه ۵۰ کیلوآمپر

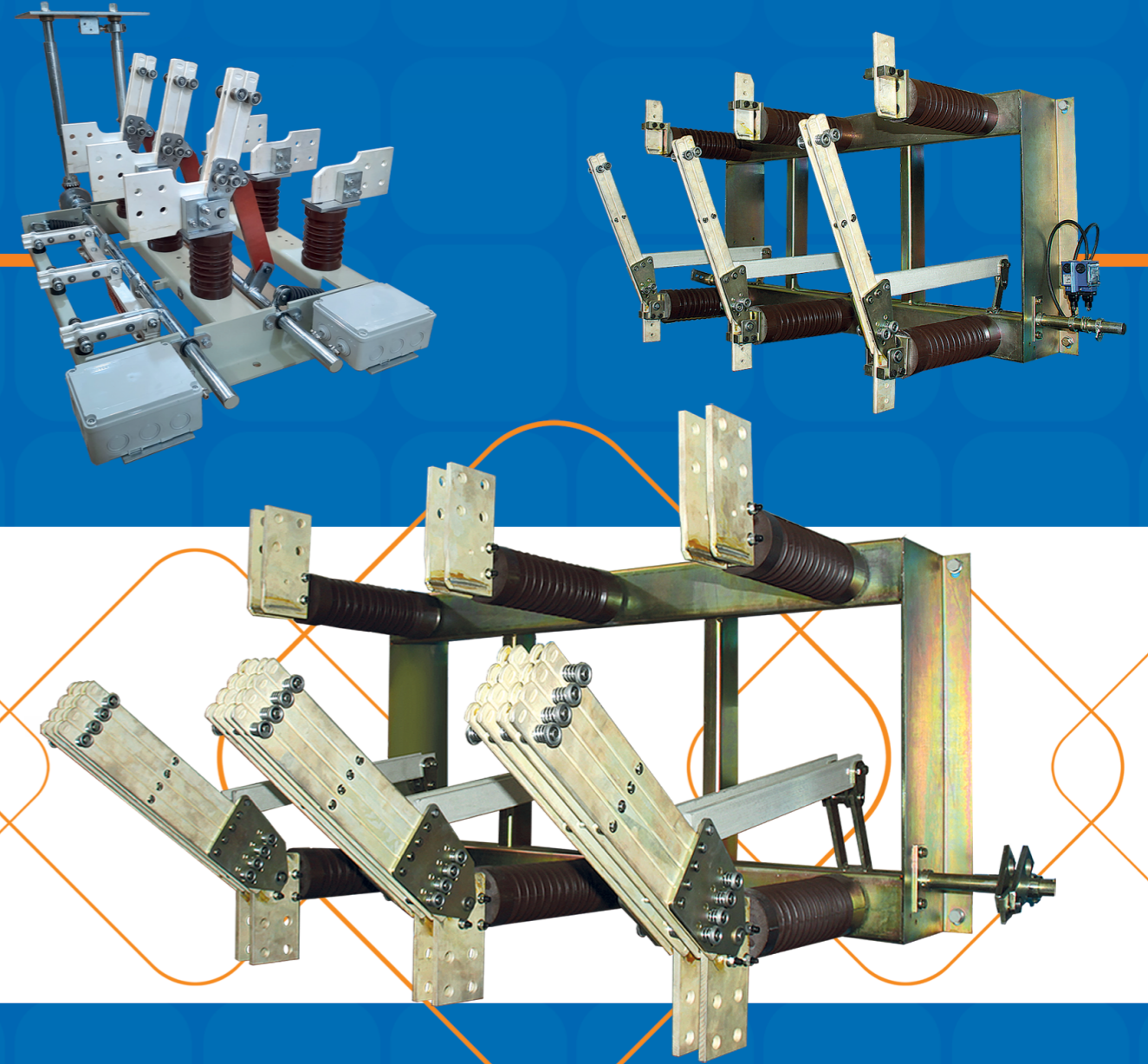
سکسیونر ارت
سکسیونر ساده
کشویی کلید
کتناکت‌های ثابت و متحرک
کانکتور و بازوهای بیمتال
مکانیزم شاتر
مونو بلاک و پوشینگ

زنجان ، شهرک صنعتی اشراق ، خیابان فروردین ، پلاک ۸ کد پستی: ۴۵۳۳۱۵۸۳۷۵
تلفن: ۰۲۴ - ۳۲۲۲ ۱۷۲۷ فکس: ۰۲۴ - ۳۲۲۲ ۱۷۲۸ ۰۹۳۵ ۷۴۱ ۶۰۰۰

www.yaradanco.com
Email: Info@yaradanco.com

YARADAN SANAT

سکسیونر هوایی:
بارنج ولتاژی تا ۳۶ کیلوولت
توان تحمل جریان اتصال کوتاه تا ۳۱/۵ کیلوآمپر
جریان عبوری تا ۳۱۵۰ آمپر

زنجان ، شهرک صنعتی اشراق ، خیابان فروردین ، پلاک ۸ کد پستی: ۴۵۳۳۱۵۸۳۷۵
تلفن: ۰۲۴ - ۳۲۲۲ ۱۷۲۷ فکس: ۰۲۴ - ۳۲۲۲ ۱۷۲۸ ۰۹۳۵ ۷۴۱ ۶۰۰۰

www.yaradanco.com
Email: Info@yaradanco.com

ESBAR KAVEH CO.

شرکت مسبار کاوه

تولید کننده سیم ارت، تسمه کویل، میلگرد و
عرضه کننده سیم افشان شرکت الوم کابل کاوه

www.mesbarkaveh.ir

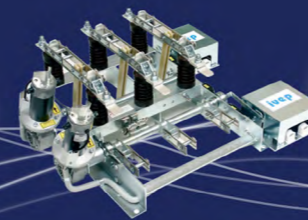
پارس دلتا

Pars Delta Co.

www.pars-delta.com

- تولید انواع تابلوهای برق و پست های کمپکت تحت دانش فنی ABB
- تامین تجهیزات فشار ضعیف، فشار متوسط، فشار قوی و اتوماسیون ABB
- نماینده رسمی ترانس های قدرت GBE ایتالیا در انواع روغنی و خشک
- نماینده رسمی سکسیونرهای سخت کار هوایی و تابلویی Ilep چک

آدرس: تهران، بلوار مرداماد، خیابان آقازاده فرد (اطلسی)، پلاک ۲، طبقه ۳

تلفکس: ۸-۰۷۳۶۰۰۲۶۴۰ (۰۲۱)

www.ptsc03.com

پارسیان توانیر سپهر
PARSIAN TAVANIR SEPEHR

خدمات و محصولات:

طراحی، مشاوره، ساخت، نصب و راه اندازی کلبه تابلوهای برق

MCC - MDP - CB - BMS - PLC - CONTROL

طراحی، مشاوره و اجرای کلبه تاسیسات برقی، اداری،

تجاری، صنعتی، مسکونی و اجرای پست های برق

تأمین کلبه تجهیزات و لوازم برقی

برخی شرکای تجاری

ABB

Schneider Electric

GENERAL

SIEMENS

HOPPECKE
POWER FROM INNOVATION

GE

+98 21 86051471-2
+98 912 2452 753
ptsc03@yahoo.com

دفتر مرکزی: تهران، بزرگ راه همت غرب به شرق،
خیابان شيراز جنوبی، کوچه یاس، بلاک ۶، طبقه سوم، واحد ۶
کارخانه: تهران، یاکدشت، شهرک صنعتی عباس آباد، بلوار ابن سینا

پارس فانال
PARS FANAL
INDUSTRIAL SYSTEMS

شرکت صنایع الکتریکی پارس حفاظ
تولید کننده انواع کلید های اتوماتیک، مینیاتوری،
محافظ جان، کنتاکتور، رله های حرارتی و ...

تحت لیسانس فانال آلمان

اولین تولید کننده محصولات برق صنعتی

کلید هوایی
مدل PF1 پارس فانال
1600-3200A

- دارنده گواهینامه استاندارد ملی ایران برای کلید های مینیاتوری، اتوماتیک، کنتاکتور و محافظ جان
- دارنده گواهینامه سیستم مدیریت کیفیت ISO9001-2015 و گواهینامه های CE و مشتری مداری ISO9004-2012
- مجهز به آزمایشگاه همکار استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران
- دارنده تاییدیه های توانیر و پژوهشگاه نیرو
- دارنده گواهینامه تحقیق و توسعه (R&D) از وزارت صنعت، معدن و تجارت
- حضور در وندور لیست شرکت های توزیع برق، شرکت نفت، گاز و پتروشیمی

تامین افق اشتاد نیرو (وابسته به گروه صنعتی اشتاد)

مجری EPC پروژه های صنعت آب و برق

طراحی، مهندسی و مدیریت پروژه های خطوط و پست های توزیع و انتقال نیروی برق

اجرای کلید در دست و EPC خطوط و پست های توزیع، فوق توزیع و انتقال برق

اجرای کلید در دست و EPC نیروگاه های مولد مقیاس کوچک نیروی برق

بازرگانی مهندسی و تامین تجهیزات نیروگاه های مولد مقیاس کوچک نیروی برق

تولید انواع پایه های بتنی H شکل و گرد پیش تنیده شبکه توزیع نیروی برق

www.eshtad-co.com

info@eshtad-co.com

تلفکس: ۰۴۱-۳۳۲۵۱۱۹۰

کدپستی: ۵۱۵۴۷۵۶۵۳۷

تبریز، خیابان فارابی (چایکنار)، روبروی

شهرداری منطقه ۱، ساختمان ۲۴، طبقه ۵

گروه صنعتی اشتاد

آب و برق | ساختمان | فولاد | بازرگانی | کشت و صنعت

Asia Behin Barq Co.

Asia Behin Barq Co. is one of the leading producer and commercial group in designing, manufacturing & supply of transmission and distribution equipment in power/electricity industry with applying qualified staffs and very long time experiences in performing many various projects in the fields of different industries such as oil, gas, petrochemical, power plant, distribution substations, water & sewerage system, steel & copper complexes, very big residential complexes and high towers, public locations, trading, sporting & entertainment complexes. We have succeeded to obtain license & transferring modern technology knowledge and making contract with international reputable companies like Siemens, ABB, Elatec, Mont-Ele, Righi Group.

This firm is ready to supply all of related services regard to consulting, designing, manufacturing, installation and starting up different products to its esteemed employers and contractors.

- primary medium voltage switchgears type AW3.
- GIS modular medium voltage switchgear type of 8DA&8DB, 8DJH10 under License Siemens.
- Vacuum Recloser type 3AD.
- Fuse saver type 3AD8 of Siemens.
- Circuit Breaker live tank 3AF0 for transformer substations and distribution grids.
- Arc Resistance Circuit Breaker Dead tank SDV for distribution grids.
- DC switchgear for railways under License Mont – Ele.
- Compact secondary substation type AS-1 up to 3150KVA
- Primary medium voltage switchgear AIS type of AW1, AW2.
- Withdrawable low voltage switchgear type ALW-1.
- Pole mounted SF6 Load Breaker Switch NXA, NXB, and, NXBD
- Industrial Automation & Photovoltaic Systems Righi Group.
- Power and distribution transformers, oil and cast resin under License GBE.

Tel : (021) 44092433 , 44000520-3 Fax : 4409416
www.asiabehein.com info@asiabehein.com

آدرس دفتر مرکزی: تهران، فلکه دوم صادقیه، انتهای بلوار آیت الله کاشانی، مجتمع تجاری اترک واحد ۶۰۷
تلفن: ۴۴۰۹۲۴۳۳-۳-۴۴۰۰۵۲۰-۳ فکس: ۴۴۰۹۴۱۶۰
آدرس کارخانه: اشتاد، شهرک صنعتی اشتاد، انتهای فاز ۳، انتهای خیابان حسایی غربی، ریحان ۳، کوچه ارغوان ۴

ستبران ۷

نشریه ستبران، ارگان رسمی سندیکای صنعت برق ایران، در هفتمین شماره سراسری خود به بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ و مهمترین احکام مرتبط با صنعت برق در بودجه سال آینده پرداخته است. در این شماره علاوه بر بررسی بودجه وزارت نیرو، مهمترین فرصت های این لایحه برای صنعت برق کشور از نگاه کارشناسان و مدیران ارشد این صنعت تحلیل شده است. واکاوی احکام لایحه و همچنین پیشنهادات بخش خصوصی جهت بهبود این لایحه هم بخش دیگری از مطالب هفتمین شماره نشریه ستبران است. در این شماره همچنین میزگرد ویژه ای با محوریت بررسی مهمترین نقاط ضعف و قوت هفتمین دوره هیات مدیره سندیکا از نگاه شرکت های عضو و همچنین انتظارات کلیدی اعضا از دوره هشتم هیات مدیره منتشر شده است. یادداشت هایی در خصوص تغییر پارادایم های کسب و کارهای صنعت برق، لزوم تعریف منابع مالی جدید برای پروژه های این صنعت و همچنین تغییر نگرش بخش خصوصی نسبت به نحوه بنگاه داری و ضرورت ایجاد هولدینگ های قدرتمند در این صنعت بخش دیگری از این شماره را تشکیل می دهد.

کلیه محصولات طبق استاندارد IEC60670. IEC 61439
دارای تاییدیه توانیر به شماره ۲۷۵۰۰/۹۹۳۴
تاییدیه پژوهشگاه نیرو به شماره TH۹۸۱۴۷
و گواهینامه ثبت طرح صنعتی به شماره ID-۲۷۲۸۳

ARVIN
COMPOSITES-PLASTICS

آروین صنعت بسیار

آروین صنعت بسیار

تولید کننده مواد و قطعات کامپوزیتی
فرمولاسیون مواد طراحی و ساخت قطعات
صنایع ♦ خودرو ♦ برق ♦ لوازم خانگی

G.R.P

ساخت مواد و قطعات الکتریکی G.R.P

ساخت انواع بدنه تابلو برق های کامپوزیتی با رنگ سفارشی، ویژه فضای باز، استخر و سونا و دیگ های بخار و همچنین کاربردهای درون ساختمان، ضد رطوبت، ضد حرارت تا 180°C ، عایق الکتریسیته و ضد آب، عدم نیاز به ارت

شهرک صنعتی پرند، میدان صنعت، بلوار خلیج فارس،
خیابان نسترن، پلاک ۱۲۰-C

No. C120, Nastaran St., Khalijfars Blvd, Sanat
Sq., Parand Industrial Town, Tehran, Iran

Tel: (+98 21) 56 41 70 42- 56 41 69 76
Fax: (+98 21) 56 41 69 82

www.arvinsb.com
arvinplastics@gmail.com

ستبران، ارگان سندیکای صنعت برق ایران، تلاش می‌کند به منظور معرفی پتانسیل‌های حقیقی بخش خصوصی صنعت برق، به ویژه در حوزه سازندگان، پیمانکاران، مشاوران و شرکت‌های مهندسی بازرگانی، تصویر روشنی از توانمندی‌های این بخش نشان دهد. به علاوه شناسایی و بررسی چالش‌ها و گلوگاه‌های صنعت با هدف طرح دیدگاه‌های مختلف و روشن کردن زوایای مختلف اقتصاد کلان و خرد کشور هم از جمله دیگر سیاست‌های این نشریه است.

صاحب امتیاز:

سندیکای صنعت برق ایران

مدیر مسئول:

غلامرضا ناصح

سردبیر:

سپهر برزی مهر

شورای سیاست‌گذاری:

علی بخشی، محمد بهزاد، ولایتا بیات، محمدصادق جنان‌صفت
عباس خالدنژاد، منصور سعیدی، سید علیرضا سیاسی راد، حمیدرضا صالحی
علیرضا کلاهی، حامد گرشاسبی، سعید مهذب‌ترابی، غلامرضا ناصح

جانشین سردبیر:

سمیه کاظم زاده دهکردی

تحریریه:

طیبه سادات میرحسینی، زینب حدادی، نفیسه زارع کهن، لیلا مرگن

امور هنری:

علی چاشنی‌گیر

سایت:

طیبه سادات میرحسینی

توزیع:

سپیده گرجی

امور آگهی‌ها:

بهارک باقر پور

امور اداری:

صدیقه حسن پور

لیتوگرافی، چاپ و صحافی:

آیین چاپ تابان (شیر پاستوریزه، خیابان فتح پانزده، پلاک ۱۷، تلفن: ۶۶۸۰۸۲۰)

نشانی:

تهران، خیابان فاطمی غربی، خیابان سین دخت شمالی، پلاک ۱۵

تلفکس:

۶۶۵۷۰۹۳۰-۶

فکس:

۶۶۹۴۴۹۶۷

سازمان آگهی‌ها:

۶۶۵۷۰۹۳۰-۶

سایت:

www.ieis.ir

ایمیل:

setabran@ieis.ir

در این شماره می‌خوانید:

-
-
-
-
-
-

۴ سرمقاله امیدهای سالی که در راه است

بودجه ۱۴۰۱

۸	بودجه برق از دریچه آمار	پرونده
۱۶	بودجه برق، آنچه که هست و آنچه که باید باشد	
۲۲	لزوم بازنگری در نظام بودجه‌ریزی کشور	
۲۴	نبض برق	
۲۸	بازمانده از بودجه ۱۴۰۱	
۳۰	فرصت ۱۰۰ هزار میلیارد ریالی	
۳۴	بهینه‌سازی گام بودجه‌ای در حوزه انرژی	
۳۶	تجدیدنظر در کدام احکام برقی لایحه بودجه ضروری است؟	
۳۸	مخاطرات صنعت برق در سال ۱۴۰۱	
۴۰	ظرفیت‌های بودجه ۱۴۰۱ برای وصول مطالبات	
۴۴	رویکرد بودجه ۱۴۰۱ در حوزه انرژی چگونه است؟	

کارنامه عملکرد سندیکا

۵۲ میزگرد ویژه پیشنهادات اعضا روی میز هیات مدیره هشتم

آینده صنعت برق

۷۰ یادداشت آنچه صنعت برق را از بحران نجات خواهد داد

۷۲ هلدینگ‌ها میانبر عبور از بحران

برق در آینده دانش

۷۸ مقالات نقش کابل‌های خودنگهدار در تلفات

۸۲ گستره شعاعی قراردادها

امیدهای سالی که در راه است

سال ۱۴۰۰ هم با تمام فراز و نشیب های پرتعدادش در حال اتمام است، آن هم در شرایطی که ایران هم مثل همه کشورهای دنیا، فارغ از تمام خوش بینی ها، یک سال دیگر را هم در بطن پاندمی کرونا پشت سر گذاشت. این روزها که حمله روسیه به اوکراین، همه گیری سویه های جدید بیماری کرونا، استمرار روند مذاکرات ایران با کشورهای قدرتمند دنیا و ادامه روند نابسامانی های اقتصاد کشور سرتیتر اخبار را تشکیل می دهند، صنعت برق ضعیف تر از هر زمان دیگری، تلاش می کند با تمام توانی که در اختیار دارد، کمبودها را پوشش دهد.

سال ۱۴۰۰ سال خاموشی های گسترده ای بود که این بار به جای تابستان از میانه های بهار آغاز شد و علیرغم اینکه بسیاری از مسئولین وزارت نیرو و توانیر از ابتدا تلاش کردند خاموشی ها را به گردن خشکسالی و استخراج غیرقانونی رمازرها بیندازند، اما در نهایت همه فعالان و مدیران این صنعت پذیرفتند که کاهش سرمایه گذاری ها در برق، از این پس به تدریج خودش را در قامت خاموشی ها نشان خواهد داد.

در حقیقت اقتصاد و ساختار بیماری که بخش خصوصی سال ها نسبت به عواقب و پیامدهای آن هشدار داده، در طول سال های اخیر با رکود و افول جدی سرمایه گذاری ها در حوزه های تولید، انتقال و توزیع نمود پیدا کرد و نتایجش بالاخره در سال ۱۴۰۰ دامن کشور را گرفت.

ابعاد خسارات ناشی از خاموشی ها آنقدر گسترده بود که بالاخره صدای فعالان صنعت برق شنیده شد، هر چند متأسفانه همچنان تصمیم گیری ها تا اثربخشی و عملیاتی شدن فاصله بسیاری دارند. افت سرمایه گذاری ها در صنعت زیرساختی برق از ۶ میلیارد دلار به کمتر از ۶۰۰ میلیون دلار در دهه ۹۰ به خوبی موید رخدادی است که در پیک مصرف امسال شاهد آن بودیم.

سال ۱۴۰۰، سال استمرار مشکلات برای صنعت برق بود. عدم گشایش در تامین منابع مالی این صنعت، استمرار انباشت مطالبات شرکت ها، افزایش فشارها و هزینه های ناشی از تحریم ها، نابسامانی و نوسانات غیرقابل پیش بینی قیمت ها به ویژه قیمت ارز و بهای مواد اولیه، مانند چند سال گذشته باز هم در صنعت برق تکرار شد تا روند تضعیف بخش خصوصی با شتاب بیشتری ادامه پیدا کند.

اگرچه در آستانه تصویب بودجه ۱۴۰۱ و با توجه به ظرفیت های پیش بینی شده برای صنعت برق و همچنین روند امیدوار کننده مذاکرات، شاید بتوان امید بیشتری به بهبود شرایط در سال آینده داشت اما واقعیت این است که صنعت برق به دلیل جنس پروژه هایش که عمدتاً طولانی مدت هستند، تا جبران عقب ماندگی ها فاصله زیادی دارد و البته ناگزیر است منابع مالی قابل توجهی را نیز برای این مهم پیش بینی کند.

به همین دلیل است که بسیاری از کارشناسان معتقدند امکان حل مساله خاموشی ها و جبران فاصله بین میزان تولید و مصرف برق در سال آینده بسیار اندک است و ایران ناگزیر است پیک بار ۱۴۰۱ را هم با خاموشی یا اعمال محدودیت مصرف به ویژه برای صنایع بزرگ پشت سر خواهد گذاشت.

سال آینده البته در صورت کاهش فشار تحریم ها، تحقق درآمدهای نفتی پیش بینی شده در بودجه سالانه، ایجاد امکان مبادلات بین المللی، افزایش صادرات و تسهیل واردات مواد اولیه، تحقق منابع درآمدی وزارت نیرو در بودجه ۱۴۰۱ و رفع بخشی از رکود حاکم بر این صنعت، می تواند سال کم چالش تری برای فعالان صنعت برق کشور باشد.

همچنین بازنگری در شیوه های تامین مالی پروژه های زیرساختی این صنعت به ویژه با اتکا به ظرفیت های پیش بینی شده در بودجه سال آینده و همچنین حرکت کسب و کارهای صنعت برق به سمت بازارهای جدید به ویژه در حوزه صادرات، اقداماتی است که ۱۴۰۱ را به سال بهتری برای صنعتگران برق تبدیل می کند.

البته بدون تردید پیش نیاز تحولات توسعه زا در این صنعت، ایجاد یک گفتمان مشترک، عقلایی و هدفمند بین بخش های خصوصی و دولتی است. همفکری با تشکل های بخش خصوصی به عنوان نمایندگان فعالان این صنعت باید از مرحله جلسات و نشست ها، به تاثیرگذاری بر تصمیم سازی ها و سیاستگذاری ها برسد. چرا که در غیر این صورت اقدامات و پیگیری های جزیره ای که غالباً با بخشی نگری دنبال می شوند، نه تنها منافع این صنعت زیرساختی را تامین نمی کند، بلکه به اتخاذ تصمیمات یا انجام اقداماتی منجر می شود که در بعد کلان، صنعت برق را متضرر کرده و یا از منافع احتمالی اش دور می کند.

صنعت برق در پایان سال ۱۴۰۰ و در سال آغازین قرن جدید، همچنان گرفتار بحران است و قرار نیست هیچ اتفاق تازه ای در خارج از چارچوب این صنعت بزرگ رخ دهد. آنچه که در نهایت برق را از پنجه این بحران های پرتعداد نجات خواهد داد، مشارکت موثر بین همه بازیگران آن است. اگر این مشارکت به شکلی موثر و عمیق اتفاق بیفتد، قطعاً آینده این صنعت امیدبخش تر خواهد بود، در غیر این صورت بحرانی که امسال در قامت خاموشی های گسترده خودش را نجات داد، به زودی موریانه وار به جان ریشه های این صنعت خواهد افتاد و ظرفیت هایش را از میان خواهد برد.

امید که سال ۱۴۰۱ برای خانواده بزرگ صنعت برق سالی بهتر، سبزتر و پرامیدتر باشد و آغاز آن به پایان کابوس کرونا و ابتدای رونق و شکوفایی در اقتصاد و صنعت کشور تبدیل شود ■

سرنوشت برق در بودجه

| پرونده

بودجه ۱۴۰۱ که این روزها لایحه اش در مجلس شورای اسلامی در حال بررسی است، سرنوشت مالی یک سال آینده کشور را مشخص می‌کند و از این جهت برای همه حوزه‌ها از اهمیتی کلیدی برخوردار است. با این وجود بودجه برای صنایع زیرساختی نظیر برق که برای خروج از رکود و تعریف پروژه‌های جدید، بیش از هر چیز به منابع مالی دولتی وابسته است، حیاتی‌تر و تعیین‌کننده‌تر است. به همین دلیل فعالان صنعت برق هر ساله در فصل بودجه در کنار وزارت نیرو و توانیر تلاش می‌کنند، اهالی خانه ملت را نسبت به شرایط بحرانی و دشوار این صنعت آگاه‌تر کرده و زمینه را برای تقویت ظرفیت‌ها و کاهش نقاط ضعف بودجه این صنعت فراهم کنند. در این مجال، بودجه صنعت برق به شکلی تفصیلی بررسی و نظرات کارشناسان امر در این خصوص اخذ شده است. این پرونده نگاهی همه‌جانبه به سهم صنعت برق در لایحه بودجه ۱۴۰۱ دارد.

مقدمه

صنعت برق ایران به دلایل ساختاری از جمله قیمت‌گذاری دولتی، انحصار تجارت برق و شبکه‌ای بودن زیرساختی آن، کاملاً متأثر از سیاست‌های مالی دولت بوده و توسعه آن بستگی به رویکرد دولت و بویژه وزارت نیرو در ساختار منابع مالی و مصارف این صنعت دارد. این مسئله با توجه به بحران خاموشی‌های تابستان سال ۱۴۰۰ نشان می‌دهد که سیاست‌های مالی دولت و وزارت نیرو چه اندازه می‌تواند در توسعه متوازن و متناسب با وضعیت اقتصادی این بخش حیاتی و استراتژیک اقتصاد کشور اثر گذار باشد. در یک مرور اجمالی بر سیاست مالی دولت در سال‌های گذشته می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

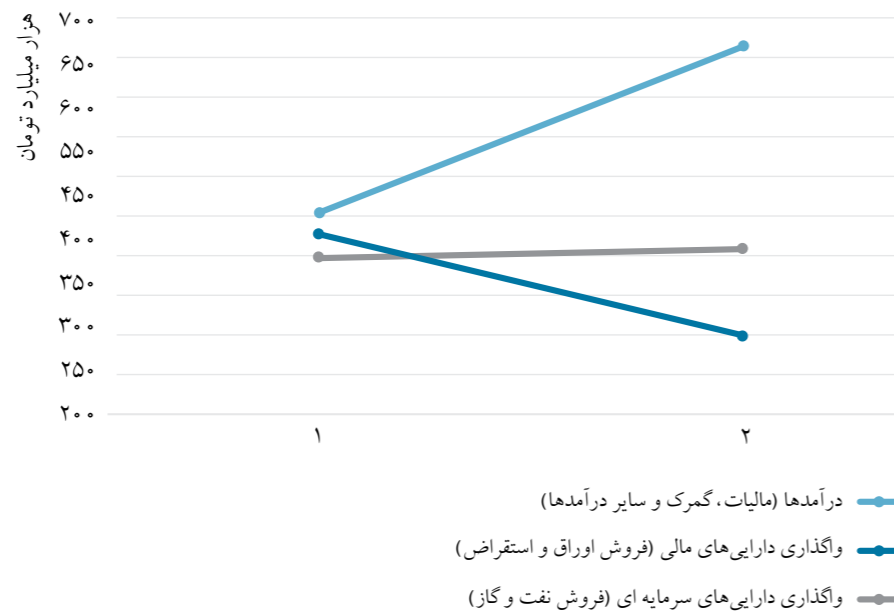
- عدم توازن میان منابع و مصارف صنعت برق و در نظر گرفته نشدن منابع مورد نیاز برای تخصیص ما به التفاوت قیمت تکلیفی و قیمت تمام شده فروش برق در قوانین بودجه (از جمله لایحه بودجه ۱۴۰۱) که منجر به بله‌می بالغ بر ۴۰ هزار میلیارد تومانی وزارت نیرو به فعالان خصوصی صنعت برق شده است و کاهش قدرت نقدینگی و توان مالی واحدهای تولیدی را برای انجام مخارج جاری، پرداخت بدهی‌های مالیاتی و بانکی و انجام به موقع تعمیرات و نگهداری نیروگاه‌ها به همراه داشته است و از دیگر تبعات آن عدم پذیرش دستگاه‌های اجرایی به گشایش اعتبار اسنادی ریالی برای شرکت‌ها بوده است.
- عدم ثبات اقتصادی و نوسانات ارزی که ریسک‌های تامین مالی و سرمایه‌گذاری برای توسعه این صنعت را افزایش داده و در نتیجه مشارکت بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری در این صنعت را کاهش داده و روند سرمایه‌گذاری نزولی شده است
- عدم وجود ساز و کارهای مناسب برای تعدیل طرح‌های عمرانی بخش برق که موجب توقف تعداد زیادی از طرح‌های توسعه‌ای شده است (موانع قانونی مرتبط تبصره ۸۰ قانون بودجه سال ۱۳۵۶ که مانع تعدیل قراردادهای این صنعت متناسب با افزایش هزینه‌های اجرای پروژه شده است)
- سیاست عرضه یارانه‌ای (یارانه پنهان) برق به صنایع بزرگ و پرمصرف بدون پرداخت مابه‌التفاوت آن از سوی دولت و یا مصرف کنندگان که موجب کسری مالی ده هزار میلیارد تومانی بخش برق می‌شود.

از آنجا که لایحه بودجه سنواری دولت، مهم‌ترین سند سیاست‌های مالی دولت است بررسی ساختار بودجه بخش برق، می‌تواند نشان دهد که این صنعت در سال ۱۴۰۱ با چه مخاطراتی از نظر مالی مواجه بوده و تبعات آن برای فعالان اقتصادی این بخش چه خواهد بود. از این رو در این گزارش با بررسی ساختار بودجه سنواری در بخش برق و انرژی، به منظور اصلاح و بهبود وضعیت بخش برق در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، پیشنهادهایی ارائه شده است.

بودجه برق از دریچه آماد

کمیسیون انرژی و مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران با همکاری سندیکای صنعت برق ایران و سندیکای شرکت‌های تولیدکننده برق، گزارشی با موضوع بخش برق در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور تهیه و پیشنهادات بخش خصوصی را برای بهبود بودجه این صنعت در طول سال آتی مطرح کرده است. در این نگاشت خلاصه‌ای از این گزارش آورده شده است:

همان‌طور که در نمودار ۲ مشخص شده است، درآمدها در بودجه سال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰ بیشتر خواهد شد. این در حالی است که عمده تغییرات منابع درآمدی از درآمدهای مالیاتی و گمرکی بوده که بیانگر تغییر سیاست‌های مالی دولت جهت جبران کسری بودجه از طریق افزایش مالیات است که تأثیر مستقیمی بر فعالیتهای بخش خصوصی خواهد داشت. (برآورد ها نشان می دهد نسبت مالیات به تولید ناخالص ملی در لایحه بودجه ۱۴۰۱ نسبت به دو سال گذشته افزایشی است ۵/۴ در سال ۱۳۹۹ به ۶/۹ در لایحه بودجه ۱۴۰۱) همچنین منابع حاصل از فروش اوراق و استقراض افزایش نخواهد یافت بلکه این منابع در بودجه ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰ کاهش یافته است. از سوی دیگر برای منابع درآمدی حاصل از فروش نفت و گاز در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ تغییر محسوسی پیش‌بینی نشده است.

نمودار ۲- تغییرات بودجه سال ۱۴۰۱ نسبت به ۱۴۰۰
ماخذ: محاسبات بر مبنای لایحه بودجه سال ۱۴۰۱

مطابق با اطلاعات مندرج در لایحه بودجه، انتشار اوراق و در قالب اوراق مالی در لایحه بودجه سال آینده، نه تنها رشد منفی دارد بلکه با توجه به سررسید اوراق منتشر شده در سال‌های گذشته عملاً خالص استقراض دولت منفی برآورد می‌شود که این به معنی آن است که نه تنها دولت در سال آینده از این ابزار به‌عنوان ابزار تأمین مالی طرح‌ها و توسعه صنعت بهره نخواهد برد بلکه این ابزار را در مسیر تسویه دیون و تعهدات خود استفاده خواهد کرد.

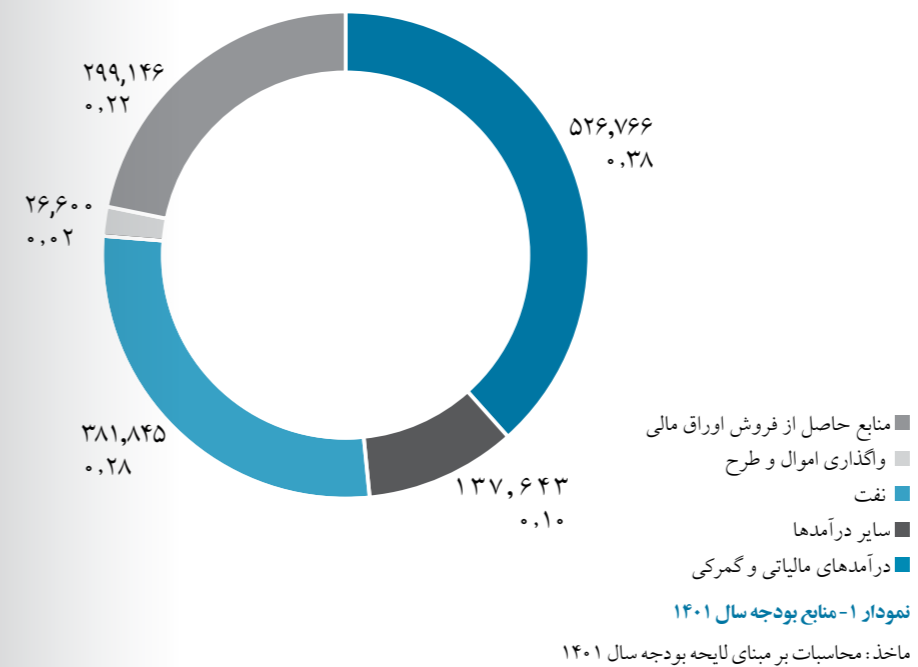
تحلیل ساختار لایحه بودجه کل کشور

لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور از حیث منابع و مصارف بالغ بر سی و شش میلیون و سیصد و ده هزار و هفتصد و چهار میلیارد و ششصد و بیست و هشت میلیون (۳۶,۳۱۰,۷۰۴,۶۲۸) ریال است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰، ۲۶ درصد رشد داشته است. سایر تغییرات در منابع بودجه‌ای سال ۱۴۰۱ به شرح جدول ۱ است.

شرح	سال ۱۴۰۰ - میلیون ریال	سال ۱۴۰۱ - میلیون ریال	میزان تغییر
بودجه کل کشور از حیث منابع و مصارف	۲۸,۸۲۳,۳۹۸,۴۵۷	۳۶,۳۱۰,۷۰۴,۶۲۸	٪۲۶
منابع و مصارف بودجه عمومی کشور	۱۳,۷۳۷,۶۹۹,۲۶۸	۱۵,۰۵۲,۳۹۶,۱۱۳	٪۹,۰۵
منابع عمومی	۱۲,۷۷۹,۲۰۹,۳۵۶	۱۳,۷۲۰,۰۰۰,۰۰۰	٪۷
درآمد اختصاصی وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی	۹۵۸,۴۸۹,۹۱۲	۱,۳۳۲,۳۹۶,۱۱۳	٪۳۹
بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت	۱۵,۷۱۳,۲۱۷,۸۴۳	۲۲,۳۱۴,۰۷۹,۳۱۸	٪۴۲

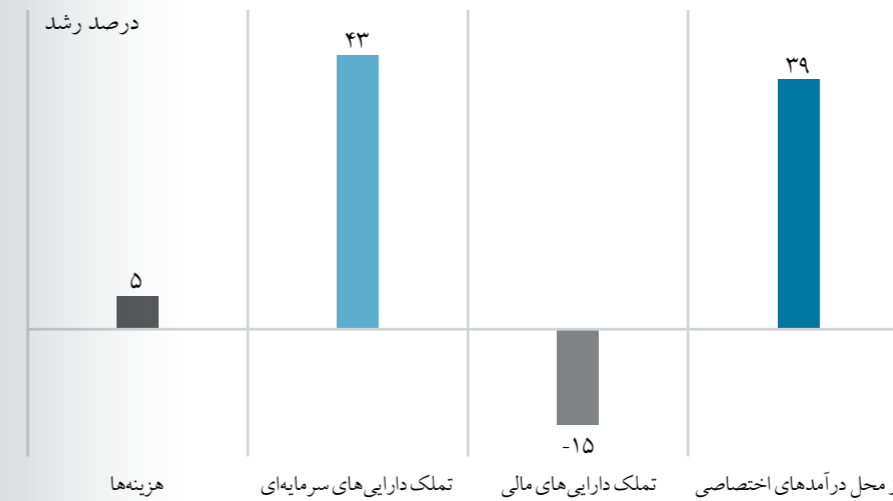
جدول ۱- مقایسه منابع بودجه کل کشور در لایحه بودجه ۱۴۰۱ و قانون بودجه ۱۴۰۰
ماخذ: لایحه بودجه ۱۴۰۱ و قانون بودجه ۱۴۰۰

منابع بودجه سال ۱۴۰۱ به ترتیب (از نظر میزان) متشکل از درآمدهای مالیاتی و گمرکی، فروش نفت، فروش اوراق مالی و واگذاری اموال و طرح‌هاست که در نمودار (۱) نشان داده شده است.

نمودار ۱- منابع بودجه سال ۱۴۰۱
ماخذ: محاسبات بر مبنای لایحه بودجه سال ۱۴۰۱

شکل ۳، روند رشد مصارف عمومی دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۱ به نسبت قانون بودجه ۱۴۰۰ را نشان می‌دهد. همانطور که مشاهده می‌شود دولت مخارج خود را در بخش عمرانی بیش از سایر بخش‌ها افزایش داده به طوری که سهم تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از مصارف بودجه عمومی کشور از ۱۳ درصد در قانون ۱۴۰۰ به ۱۷ درصد در لایحه ۱۴۰۱ افزایش یافته است.

نمودار ۳- روند رشد مصارف عمومی دولت در لایحه ۱۴۰۱ به نسبت قانون ۱۴۰۰

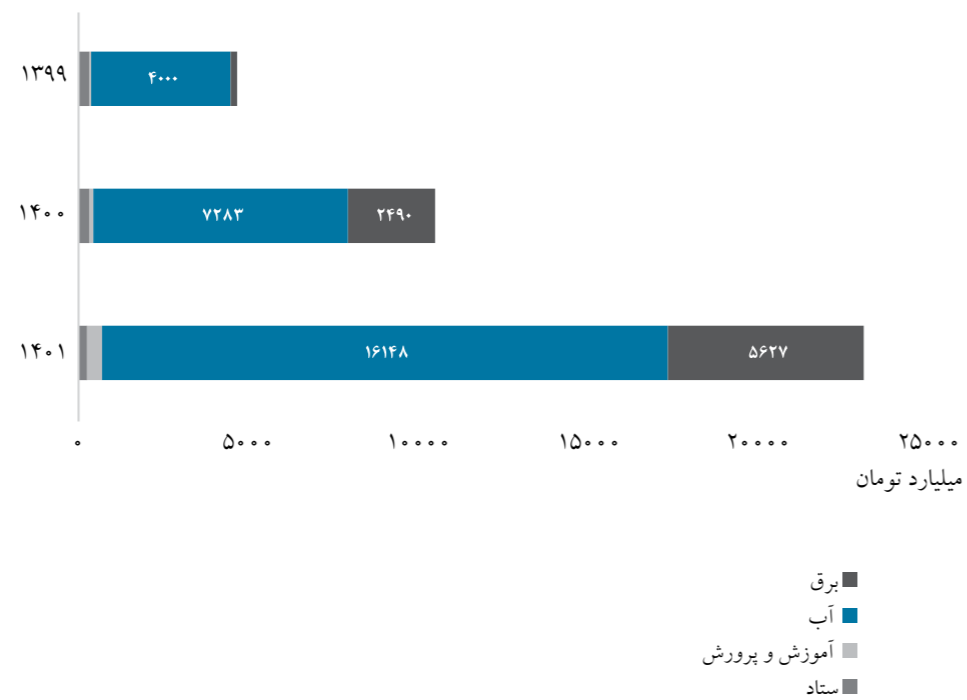
ماخذ: لایحه بودجه ۱۴۰۱ و قانون بودجه ۱۴۰۰

بودجه وزارت نیرو

بودجه وزارت نیرو مانند سایر دستگاه‌های اجرایی کشور، متشکل از دو بخش بودجه عمومی و بودجه شرکت‌های دولتی است. اما آنچه که بودجه بخش برق را از سایر بخش‌های اقتصادی کشور متمایز می‌کند، ساختار بودجه‌ای این بخش است.

در نمودار ۴ سهم هر بخش در بودجه عمومی وزارت نیرو مشخص شده است. سهم بخش برق از ۲۴۹۰ میلیارد تومان در سال ۱۴۰۰ به ۵۶۲۷ میلیارد تومان در لایحه بودجه ۱۴۰۱ افزایش یافته است. با این وجود همانطور که نمودار نشان می‌دهد، هر ساله سهم اصلی بودجه عمومی وزارت نیرو به بخش آب تخصیص داده می‌شود. سهم منابع عمومی دولت در تامین بودجه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌های زیر مجموعه صنعت برق که به مخارج عمرانی این صنعت تخصیص می‌یابد، ۱ درصد است یعنی عملاً رشد و توسعه صنعت برق از این محل میسر نمی‌گردد و نیازمند در نظر گرفتن راهکارهایی در احکام بودجه است که امکان تامین مالی

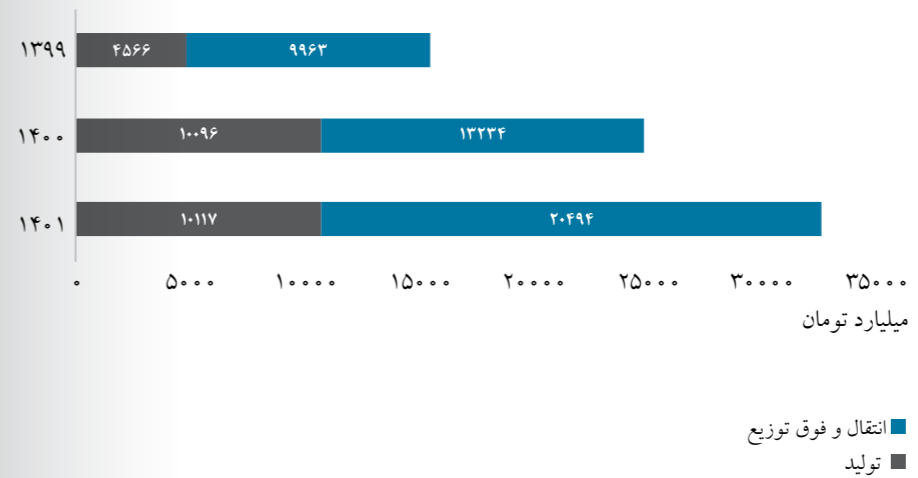
شرکتی و جذب سرمایه‌های خصوصی به این صنعت را فراهم آورد. از آنجاکه نظارت مجلس صرفاً محدود به بودجه عمومی است و بودجه شرکت‌های دولتی از قانون تجارت پیروی می‌کند که تصویب آن در اختیار مجمع عمومی این شرکت‌ها است، می‌توان نتیجه گرفت لایحه بودجه عملاً از نظر بودجه‌ای، تأثیر مستقیمی بر اقتصاد بخش سرمایه‌ای و توسعه‌ای صنعت برق ندارد و فرایند تأمین مالی و سرمایه‌گذاری آن توسط شرکت‌های مادر تخصصی مدیریت می‌شود. اما لایحه بودجه سنواتی دولت از منظر مجوزهایی که به شرکت‌های دولتی برای جذب سرمایه‌گذاری و تأمین مالی می‌دهد می‌تواند اثرگذار باشد. به عبارت دیگر بخش برق برای توسعه، نیازمند تأمین مالی از طریق بودجه شرکتی، بازار پول (تسهیلات دولتی، منابع صندوق توسعه ملی و منابع شبکه بانکی)، بازار سرمایه و مشارکت بخش عمومی- خصوصی خواهد بود که مجوزهای لازم برای استفاده از این منابع از طریق بودجه در اختیار وزارت نیرو قرار می‌گیرد. بدیهی است پیش‌نیاز سرمایه‌گذاری از منابع غیر از درآمدهای وزارت نیرو (بودجه شرکتی)، توجیه‌پذیری طرح‌ها از طریق افزایش قیمت فروش برق و نزدیک شدن آن به قیمت‌های واقعی و یا اصلاح ساختار اقتصاد برق است.

نمودار ۴- بودجه عمومی وزارت نیرو در سال‌های ۱۳۹۹، ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱

ماخذ: محاسبات بر مبنای لایحه بودجه سال ۱۴۰۱

مجموع منابع پیش‌بینی شده برای طرح‌های تملک‌داری سرمایه‌ای بخش برق در شرکت‌های دولتی، در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ حدود ۳۰ هزار میلیارد تومان است که نسبت به سال ۱۴۰۰ حدود ۲۸ درصد رشد را نشان می‌دهد. منابع طرح‌های تملک‌داری سرمایه‌ای بخش برق به تفکیک تولید و انتقال در نمودار ۵ نشان داده شده است. بودجه طرح‌های توسعه‌ای بخش انتقال و فوق توزیع در سال ۱۴۰۱ حدود ۲۰ هزار میلیارد تومان پیش‌بینی شده که ۶۶ درصد سرمایه‌های پیش‌بینی شده بخش برق است.

نمودار ۵ - منابع طرح‌های تملک‌داری سرمایه‌ای بخش برق به تفکیک تولید و انتقال

ماخذ: محاسبات بر مبنای لایحه بودجه سال ۱۴۰۱

همچنین سهم بخش تولید برق از مجموع منابع پیش‌بینی شده برای طرح‌های تملک‌داری سرمایه‌ای کل بخش برق ۱۰ هزار میلیارد تومان است که بر حسب تجربیات سال گذشته به طور کامل نیز تخصیص نمی‌یابد. این در حالی است که تولید برق برای افزایش سالانه ۵۰۰۰ مگاوات ظرفیت که در برنامه‌های پنجم و ششم توسعه هدف‌گذاری شده است، سالانه نیاز به منابع مالی بالغ بر ۸۰ هزار میلیارد تومان (۲۷۵۰ میلیون یورو) دارد. در نتیجه تامین برق پایدار کشور که با افزایش مناسب ظرفیت‌های تولیدی محقق می‌شود، نیازمند جذب سرمایه‌های خصوصی به ساخت و توسعه نیروگاه‌ها و رونق مجدد الگوهای مشارکت عمومی - خصوصی در احداث نیروگاه‌های تولید برق است. این مساله نیازمند اصلاحاتی در صنعت برق است که اجرایی شدن برخی از آن‌ها از مسیر اصلاح احکام بودجه میسر می‌شود که در بخش چهارم گزارش به آن‌ها پرداخته شده است.

در بررسی صورت‌گرفته بر اساس پیوست ۳ لایحه بودجه در برنامه‌های صنعت برق نیز تغییراتی مشاهده می‌شود که به شرح جدول ۲ است:

عنوان فعالیت	نام شرکت	عنوان برنامه	واحد	قانون/لایحه	هدف کمی مجموع	متوسط هزینه واحد بهای تمام شده	جمع هزینه میلیون ریال
برنامه بهبود بهره‌برداری و حفاظت از منابع آب	شرکت‌های آب منطقه‌ای	تولید برق	گیگاوات ساعت	قانون ۱۴۰۰ لایحه ۱۴۰۱	۱۴۲۱۰	۱۲۰۶,۲	۱۷۱۴۰۵۱۷
افزایش ظرفیت تولید برق و توسعه خطوط و پست‌های انتقال برق	شرکت‌های برق منطقه‌ای	خرید برق از بخش خصوصی	میلیون کیلو وات ساعت	قانون ۱۴۰۰ لایحه ۱۴۰۱	۱۳۶۸۴	۳۷۳۵,۲	۵۱۱۱۲۶۳۱
افزایش ظرفیت تولید برق و توسعه خطوط و پست‌های انتقال برق	مدیریت شبکه برق ایران	مدیریت بازار برق	میلیون کیلو وات ساعت	قانون ۱۴۰۰ لایحه ۱۴۰۱	۳۱۶۰۲۲	۷۶۲	۲۴۰۸۰۸۷۶۴
افزایش ظرفیت تولید برق و توسعه خطوط و پست‌های انتقال برق	شرکت‌های برق منطقه‌ای	انتقال (ترانزیت) نیروی برق در شبکه تحت پوشش	میلیون کیلو وات ساعت	قانون ۱۴۰۰ لایحه ۱۴۰۱	۴۶۸۸۴۴	۱۹۴,۳۵	۹۱۱۲۳۶۲۱

جدول ۲ - مقایسه بودجه شرکت‌های زیرمجموعه صنعت برق بر حسب برنامه، فعالیت و بهای تمام شده مقایسه لایحه ۱۴۰۱ با قانون ۱۴۰۰

ماخذ: پیوست ۳ از لایحه بودجه ۱۴۰۱ و قانون بودجه ۱۴۰۰

برای متوسط هزینه واحد تولید برق در بخش برق‌آبی افزایش ۴۴ درصدی، متوسط هزینه خرید برق از بخش خصوصی در بخش تولید پراکنده افزایش ۶۷ درصدی، بهای تمام شده برنامه مدیریت بازار برق (شرکت مدیریت شبکه) رشد ۷۰ درصدی و بهای تمام شده برنامه انتقال برق (شرکت‌های برق منطقه‌ای) رشد ۹۰ درصدی دیده شده است که به نسبت رشد لایحه ۱۴۰۰ به نسبت لایحه ۱۳۹۹، ارقام فوق قابل توجه است ■

بودجه برق

آنچه که هست

آنچه که باید باشد

لایحه بودجه ۱۴۰۱ به مجلس شورای اسلامی تقدیم شده و کلیات آن به تصویب رسیده است. بررسی جایگاه صنعت برق و احکام مرتبط با این صنعت، تصویر نسبتاً روشن‌تری از فضای مالی برق در طول سال آینده ایجاد می‌کند. در این نگاهت که بخشی از گزارشی است که به همت کمیسیون انرژی و مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی ایران و با همکاری سندیکای صنعت برق و سندیکای شرکت‌های تولیدکننده برق تهیه شده، احکام لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ بررسی و نقاط قوت و ضعف آن ارزیابی شده است.

استفاده از نفت برای ایفای تعهدات قراردادهای بیع متقابل و مطالبات فعالان خصوصی صنعت برق (تبصره ۱)

در بند (ی) تبصره ۱ قانون بودجه سال ۱۴۰۰ ظرفیت‌هایی برای تسویه بدهی‌های دولت از طریق تهاتر با نفت خام به شرح زیر در نظر گرفته شده بود که در لایحه ۱۴۰۱ حذف شده است.

بند (ی): دولت مکلف است از طریق شرکت ملی نفت ایران در صورت درخواست دستگاه‌های اجرائی ذی‌ربط تا مبلغ نهصد هزار میلیارد (۹۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از خالص بدهی قطعی خود به اشخاص حقیقی، حقوقی، تعاونی، بنیاد مستضعفان، ستاد اجرائی فرمان امام (ره) و بخش‌های خصوصی که در چهارچوب قوانین تا پایان سال ۱۳۹۹ ایجاد شده و همچنین اجرای تکالیف این قانون از جمله پرداخت تعهدات مربوط به طرح‌های عمرانی، دفاعی و هسته‌ای از محل تحویل نفت خام و میعانات گازی صادراتی به این اشخاص بر اساس قیمت روز صادراتی شرکت ملی نفت ایران تسویه و از طریق منابع و مصارف عمومی دولت و براساس جدول شماره (۲۱) این قانون با خزانه‌داری کل کشور، اعمال حساب کند.

اجرای این حکم منوط به اجرائی شدن سقف تعیین شده در بند (ب) این تبصره نیست و مازاد بر سقف مندرج در بند مذکور است. همچنین در صورت تقاضای اشخاص حقیقی، حقوقی، تعاونی و خصوصی دارای انواع اوراق مالی اسلامی با سررسید زودتر از خردادماه سال ۱۴۰۰، تا سقف یکصد و پنجاه هزار میلیارد (۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از طریق تحویل نفت خام صادراتی به این اشخاص به میزان ارزش اسمی اوراق با قیمت روز صادرات تسویه نماید. متناسب با میزان استفاده از سازوکار این بند معادل سی و هشت درصد (۲۸٪) جهت پرداخت سهم صندوق توسعه ملی و چهارده و نیم درصد (۱۴,۵٪) به عنوان سهم شرکت ملی نفت ایران، حواله تحویل نفت قابل انتقال به غیر در اختیار آن‌ها قرار می‌گیرد.

آیین‌نامه اجرائی این بند به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور با همکاری وزارتخانه‌های نفت، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، امور اقتصادی و دارایی و صنعت، معدن و تجارت به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

مشارکت با بخش خصوصی - غیردولتی برای اجرای طرح‌ها (تبصره ۴)

در تبصره ۴ به موضوع مشارکت با بخش خصوصی غیر دولتی برای اجرای طرح‌ها اشاره شده است. بر اساس مفاد این تبصره، مشارکت عمومی - خصوصی جهت اتمام هرچه سریع‌تر طرح‌های (پروژه‌ها) تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (نیمه‌تمام، آماده بهره‌برداری و جدید) تا ۱۰ درصد از سرجمع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای را صرف حمایت از این طرح‌ها کند. در جز ۲ بند الف این تبصره اشاره شده است که «بهای محصول پروژه در قرارداد سرمایه‌گذاری و مشارکت از شمول تعرفه-گذاری مندرج در قوانین و مقررات عام و خاص مستثنی است. مگر اینکه از قبل مابه‌التفاوت آن تأمین شده باشد».

در صنعت برق به دلیل قیمت‌گذاری تکلیفی و پیچیدگی‌های قانونی و اجتماعی، استفاده از پتانسیل‌های این تبصره با چالش مواجه است. همچنین با توجه به انباشت بدهی‌های وزارت نیرو به بخش خصوصی، مشارکت بخش خصوصی در صورتی توجیه‌پذیر خواهد

شد که منابع درآمدی طرح و مابه‌التفاوت قیمت تکلیفی و قیمت واقعی از محل دارایی‌های نقدپذیر دولت پرداخت شود.

تأمین مالی داخلی از محل اوراق اسلامی (تبصره ۵)

در تبصره ۵ به دولت و شرکت‌های دولتی اجازه داده شده است که برای برخی مصارف از جمله، (الف) اجرای طرح‌های دارای توجیه فنی، اقتصادی و مالی تا سقف ۸۰ هزار میلیارد ریال، (ب) برای تأمین مالی مصارف قانون بودجه تا سقف ۸۶۰ هزار میلیارد ریال و برای (ج) بازپرداخت اصل و سود اوراق سررسید شده سال ۱۴۰۱ تا ۱۰۰ هزار میلیارد ریال اوراق منتشر نماید.

در تبصره متناظر در بودجه ۱۴۰۰، همچنین به دولت اجازه داده شده بود، اسناد خزانه اسلامی را با حفظ قدرت خرید تا سقف پانصد هزار میلیارد (۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به طلبکاران واگذار کند. این اسناد بابت تأدیه مطالبات قطعی شده به طلبکاران دستگاه‌های اجرایی به آنان واگذار و صرفاً بر اساس ابلاغ اعتبار و تخصیص‌های صادره توسط سازمان برنامه و بودجه کشور و از محل اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای صادر می‌شد. انتشار این اسناد در لایحه بودجه ۱۴۰۱ دیده نشده است.

در بند ۵ قانون بودجه ۱۴۰۰ به دولت اجازه داده شده بود از طریق اسناد تسویه خزانه، بدهی‌های قطعی خود به اشخاص حقیقی و حقوقی (تعاونی و خصوصی) و نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی که تا پایان سال ۱۳۹۹ ایجاد شده بودند را با مطالبات قطعی معوق دولت از اشخاص مزبور تا مبلغ پنجاه هزار میلیارد (۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به صورت جمعی - خرجی تسویه کند.

همچنین طبق این بند، به دولت اجازه داده شده بود، مطالبات قطعی اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی که تا پایان سال ۱۳۹۹ ایجاد شده بودند و همچنین مطالبات نهادهای عمومی غیردولتی، صندوق‌های بازنشستگی، بانک‌ها (از جمله بابت یارانه سود به بنگاه‌های بخش‌های غیردولتی آسیب‌دیده از شیوع بیماری کرونا)، پیمانکاران محرومیت‌زدایی قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیاء (ص)، بسیج سازندگی، شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های تابعه و وابسته و نیز شرکت‌های دولتی تابعه وزارتخانه‌ها بابت یارانه قیمت‌های تکلیفی از دولت که در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط تا پایان سال ۱۳۹۹ ایجاد شده است را با بدهی اشخاص یاد شده به بانک مرکزی یا بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیر بانکی که تا پایان سال ۱۳۹۹ ایجاد شده است، تا سقف ۳۵۰ هزار میلیارد ریال از طریق انتشار اسناد تسویه خزانه و تسلیم به بانک مرکزی، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیر بانکی تسویه کنند.

در سال‌های گذشته بخشی از مطالبات بخش خصوصی صنعت برق از وزارت نیرو و شرکت توانیر با تکیه بر ظرفیت‌های این بند و از طریق تهاثر بدهی‌های این شرکت‌ها به سازمان امور مالیاتی و بانک‌ها صورت می‌پذیرفت، لذا حذف این بندها به‌عنوان یکی از روش‌های قابل استفاده در پرداخت بدهی‌های وزارت نیرو، بخش خصوصی را در تسویه مطالباتش از دولت محدودتر خواهد ساخت.

عوارض و مالیات (تبصره ۶)

در بند ۶ تبصره ۶ به افزایش سهم تخصیصی ساتبا از عوارض موضوع ماده ۵ قانون حمایت از صنعت برق کشور اشاره شده است که می‌تواند منبع بالقوه‌ای برای اجرای طرح‌های توسعه و نگهداری شبکه و توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر باشد.

در جزء ۲ بند ۶ تبصره ۶ به اخذ حق بیمه پایه سالانه هر واحد مسکونی دارای انشعاب قانونی برق در سال ۱۴۰۱ به مبلغ ۱۰۰ هزار تومان اشاره شده است که سهم مالکان سالانه ۲۴ هزار تومان خواهد بود که توسط وزارت نیرو از طریق درج در قبوض برق واحدهای مسکونی دریافت می‌شود.

در بند ۵ تبصره و در راستای سیاست‌های حمایت از تولید، نرخ مالیات موضوع ماده ۱۰۵ قانون مالیات‌های مستقیم اشخاص حقوقی دارای پروانه بهره‌برداری از وزارتخانه‌های ذی‌ربط برای سال ۱۴۰۰ معادل ۲۰ درصد تعیین شده است که این بخشودگی علاوه بر سایر معافیت‌ها و بخشودگی‌ها و مشوق‌های قانونی اشخاص مذکور می‌باشد.

وفق جز ۵ بند ۵ تبصره، برخورداری از معافیت‌های مالیاتی برای درآمدهای حاصل از صادرات کالاها و خدمات و هرگونه جایزه و مشوق صادراتی، منوط به بازگشت ارز حاصل از صادرات به چرخه اقتصادی کشور است. با عنایت به مشکلات موجود در مسیر رفع تعهد ارزی که عموماً ناشی از محدودیت‌های انتقال ارز به دلیل تحریم‌های بانکی است، استفاده از این مشوق برای شرکت‌های صادرکننده با محدودیت مواجهه بوده است.

در بند ۵ تبصره متناظر در بودجه سال ۱۴۰۰ اشاره شده بود که «در معاملات پیمانکاری کارفرما موظف است هم‌زمان با هر پرداخت، مالیات بر ارزش افزوده متناسب با آن را به پیمانکار پرداخت کند. تا زمانی که کارفرما مالیات بر ارزش افزوده را به پیمانکار پرداخت نکرده باشد، سازمان امور مالیاتی کشور موظف است ضمن پاسخ به استعلام بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری، دفاتر اسناد رسمی و سایر دستگاه‌های اجرایی حق مطالبه آن از پیمانکار یا اخذ جریمه دیرکرد از وی را نخواهد داشت. در مواردی که بدهی کارفرما به پیمانکار به صورت اسناد خزانه اسلامی پرداخت می‌شود در صورت درخواست پیمانکار، کارفرما موظف است این اوراق را عیناً به سازمان امور مالیاتی کشور تحویل دهد. سازمان امور مالیاتی کشور معادل مبلغ اسمی اوراق تحویلی را از بدهی مالیاتی پیمانکار کسر و اسناد مذکور را به خزانه‌داری کل کشور ارائه می‌کند. خزانه‌داری کل کشور موظف است معادل مبلغ اسمی اسناد خزانه تحویلی را به‌عنوان وصولی مالیات منظور کند» که این تبصره اختلافات مالیاتی را در قراردادهای پیمانکاری کاهش می‌داد.

هدف‌مندی سازی یارانه‌ها (تبصره ۱۴)

در این تبصره جزء ۵ بند الف به شرح زیر آورده شده است که در قانون بودجه سال‌های گذشته وجود نداشت.

در صورت نیاز خزانه‌داری کل کشور به نقدینگی برای پرداخت صرفاً حقوق و مزایای کارکنان، به وزارت امور اقتصادی و دارایی اجازه داده می‌شود تا در زمان پرداخت حقوق در هر ماه

با تأییدیه سازمان برنامه و بودجه نسبت به برداشت از حساب‌های سازمان هدفمندی‌سازی یارانه‌ها اقدام و تا قبل از هفتم ماه بعد به حساب سازمان فوق‌الذکر عودت نماید.

برق و انرژی هسته‌ای (تبصره ۱۵)

تبصره ۱۵ تغییرات زیادی داشته و بخش مهمی از آن حذف شده است. از جمله این تغییرات می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

جزء ۱ بند د: در سال‌های پیش اصلاح الگوی مصرف برق (از طریق هوشمندسازی مصرف، شناسایی و وصول مطالبات از مشترکان و همچنین نصب کنتور هوشمند) به عهده دولت و از طریق شرکت توانیر در نظر گرفته شده بود. لیکن در لایحه بودجه ۱۴۰۱ این اصلاحات به عهده شرکت توانیر و از طریق «بخش غیردولتی با اولویت شرکت‌های کارور (پراتور مجازی)» است.

بند و تبصره متناظر در بودجه سال ۱۴۰۱ که مربوط به استفاده از ظرفیت‌های ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید کشور بوده است، حذف گردیده است. با توجه به آنکه تأمین مالی این طرح‌ها از محل تسهیلات تکلیفی شبکه بانکی کشور تاکنون اجرایی نشده است، ارائه راهکار جایگزین مطلوب است لیکن حذف اعتبارات مذکور به معنی اتلاف وقت و انرژی در مسیر شناسایی طرح‌های مرتبط در سه سال اخیر بوده است.

از دیگر بندهای حذف شده در بودجه ۱۴۰۱ مربوط به متوسط بهای انرژی برق تحویلی به صنایع فولادی، آلومینیوم، مس، فلزات اساسی و کانی‌های فلزی، واحدهای پالایشگاهی و پتروشیمی، بر مبنای متوسط نرخ خرید انرژی برق از نیروگاه‌های دارای قرارداد تبدیل انرژی (ECA) بوده است. طبق این بند: «منابع حاصله توسط شرکت‌های تابعه وزارت نیرو تا سقف ۸۰ هزار میلیارد ریال را به صورت ماهانه و متناسب با وصول درآمد فوق‌الذکر به صورت کامل، تا سقف ۳۰ هزار میلیارد ریال صرف توسعه و نوسازی شبکه فرسوده برق کشور و جابجایی تیرهای برق روستایی و با تصویب شورای اقتصاد صرف اعطای یارانه سود تسهیلات جهت افزایش تولید برق از طریق سرمایه‌گذاری (ایجاد، توسعه و تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام) نیروگاه‌های برق و پرداخت مطالبات تولیدکنندگان خصوصی برق و نیروگاه‌های برق‌آبی، تا سقف ۵ هزار میلیارد ریال در قالب مشارکت توانیر به میزان چهل درصد (۴۰٪) در برق‌رسانی به شهرک‌های صنعتی و نواحی صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی با آورده شصت درصد (۶۰٪) آن شهرک‌ها، نواحی و مناطق، تا سقف ۲ هزار میلیارد ریال صرف تأسیس و تکمیل آزمایشگاه‌های مرجع تجدیدپذیر، تا سقف ۲۰ هزار میلیارد ریال صرف رفع تنش آبی شهرهای دارای تنش و اصلاح و بازسازی شبکه آب شرب روستایی و آبرسانی به مناطق محروم، تا سقف ۱۳ هزار میلیارد ریال صرف اعطای تسهیلات خطرپذیر به شرکت‌های دانش‌بنیان صنعت برق و شرکت‌های فعال در حوزه اصلاح الگوی مصرف انرژی و تا سقف ۱۰ هزار میلیارد ریال برای تکمیل زیرساخت شبکه ملی اطلاعات کشور هزینه کند».

این تبصره ظرفیت‌های بسیار مناسبی برای توسعه و نوسازی شبکه فرسوده برق کشور و افزایش توان تولیدی از طریق سرمایه‌گذاری در صنعت برق ایجاد می‌کرد.

طبق بند ط تبصره متناظر در بودجه ۱۴۰۰ به شرکت‌های تابعه و وابسته به وزارت نیرو اجازه داده شده بود که با رعایت ملاحظات امنیتی کشور از محل واگذاری بخشی از املاک و دارایی‌های خود نسبت به تأمین مالی طرح‌های نوسازی تأسیسات و شبکه فرسوده آب و برق کشور از جمله مناطق کمتر توسعه‌یافته و طرح‌های نیمه‌تمام تا سقف ۷۰ هزار میلیارد ریال اقدام کنند. این منبع به‌عنوان منبع تأمین مالی پروژه‌ها بسیار کاربرد دارد لیکن اجرایی نشدن آن به دلیل برخی ملاحظات درون‌سازمانی بوده است.

یکی از بندهای حذف شده، بندی تبصره ۱۵ است که در اجرای ماده (۶۰) قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی، دولت مکلف شده بود سوخت صرفه‌جویی شده یا حواله آن در نیروگاه‌های تجدیدپذیر را با تأیید سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی برق (ساتبا) تا سقف بیست و پنج هزار میلیارد (۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به سرمایه‌گذاران جهت فروش یا عرضه در بورس انرژی تحویل نماید.

در جمع بندی این بخش می‌توان اهم تغییرات اثرگذار بر بخش برق در لایحه ۱۴۰۱ به نسبت قانون ۱۴۰۰ را به شرح زیر برشمرد:

ظرفیت‌های تهاثر مطالبات تولیدکنندگان برق با بدهی‌های آن‌ها به دولت و سازمان‌های دولتی از تبصره (۵) حذف شده است.

ظرفیت‌های تسویه بدهی‌های دولت از طریق تهاثر با نفت خام از تبصره (۱) حذف شده است.

مواد قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه و اصلاحات بعدی آن به استثنای موادی که طبق قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی نسخ صریح شده‌اند، در سال ۱۴۰۱ تمدید شده است. واقعی شدن قیمت برخی صنایع از تبصره (۱۵) حذف شده است.

سقف عوارض موضوع ماده (۵) قانون حمایت از صنعت برق کشور به میزان ۱۰ درصد مبلغ برق مصرفی (همچون سال گذشته) در سقف ۶۰ هزار میلیارد ریال (بیش از سه برابر سال گذشته) تعیین شده است.

به وزارت نیرو اجازه داده شده است از طریق شرکت‌های تابعه نسبت به تأسیس شرکت‌های صندوق پروژه با مشارکت متقاضیان و سرمایه‌گذاران بخش غیر دولتی به منظور تجهیز منابع، احداث و بهره‌برداری از پنج هزار (۵۰۰۰) مگاوات نیروگاه برق با اولویت مناطق محروم و کمتر توسعه یافته، اقدام کند.

در تبصره ۱۴، معادل ۳۰۰۰۰ میلیارد ریال منابع برای تعهدات سوخت صرفه‌جویی شده در نیروگاه‌ها (ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید و ماده ۶۱ قانون اصلاح الگوی مصرف) در نظر گرفته شده است.

این تغییرات به حل مشکلات فعلی صنعت برق نمی‌انجامد، به ویژه آنکه در مواردی ظرفیت‌هایی که در سال‌های گذشته برای تخفیف مشکلات در نظر گرفته شده بود، نیز حذف شده است که از آن جمله می‌توان به حذف ظرفیت‌های تهاثر از تبصره‌های (۱) و (۵) و حذف واقعی شدن قیمت برخی صنایع از تبصره (۱۵) اشاره کرد ■

ل زوم بازنگری در نظام بودجه ریزی کشور

پیام باقری | رئیس هیات مدیره سندیکای صنعت برق ایران

قانون بودجه فارغ از بخش‌ها و محورهای مختلفش، در نگاهی کلان نیاز به بازنگری دارد. در حقیقت فرآیند بودجه‌ریزی در ایران باید به شکلی گسترده و بنیادین تغییر کند تا کارآمدی، میزان تحقق و اثربخشی آن در توسعه کشور افزایش یابد. رویکرد بودجه‌ریزی تا امروز بر مبنای مصارف بوده اما با توجه به شرایط حاکم بر اقتصاد کلان کشور، ما باید بودجه سالانه را بر اساس منابع تنظیم کنیم. در حال حاضر ابتدا هزینه‌هایی که قاعدتا هر ساله در حال افزایش است، محاسبه و تعیین می‌شوند و پس از آن منابعی برای تامین این هزینه‌ها تعریف و پیش‌بینی می‌شود. این در حالیست که دولت باید به شکل مستمر از افزایش هزینه‌ها جلوگیری کرده و امکان ایجاد کسری بودجه را کاهش دهد.

به علاوه بودجه شرکت‌های دولتی هم که به صورت معمول در مجلس بررسی نمی‌شود و رقم آن دو تا سه برابر بودجه عمومی است، هر سال در حال افزایش است که این امر نشان از متورم شدن مستمر دولت بر خلاف سیاست‌های کلان اقتصادی کشور مبنی بر ضرورت کوچک شدن بخش دولتی است. واقعیت این است که در چنین نظام بودجه‌ریزی، ما قادر به پیاده‌سازی سیاست‌های کلی اصل ۴۴ و تقویت بخش خصوصی نخواهیم بود.

مساله اینجاست که ما برای ایجاد همپوشانی بین منابع و مصارف، ناگزیریم اعداد پیش‌بینی شده برای منابع مالی مورد نیاز یک ساله کشور را به هر نحوی با اعداد در نظر گرفته شده برای مصارف، متناسب کنیم و همین مساله در اجرا به ایجاد نوعی

بی‌انضباطی مالی و کسری بودجه منجر می‌شود. در بودجه ۱۴۰۱ تراز منابع و مصارف با فاصله تقریبی ۷۰۰ هزار میلیارد تومان، منفی است. این فاصله در غالب موارد با اعدادی و روش‌هایی جبران می‌شود که میزان تحقق آنها نامشخص است.

به عنوان مثال قیمت هر بشکه نفت برای سال آینده ۶۰ دلار و میزان فروش نفت یک میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه در نظر گرفته شده است. بنابر این احتساب درآمد حاصل از فروش نفت برای کشور با نرخ تسعیر ۲۳ هزار تومان، فاصله بین مصارف و منابع را پر می‌کند، اما عدم تحقق هر یک از این ارقام به معنای ایجاد یک کسری بودجه خسارت بار برای کشور است که عوارض و پیامدهای آن را طی سال‌های گذشته کامل درک و لمس کرده‌ایم.

نکته اینجاست که عملیاتی شدن مصارف بودجه کاملا قطعی است، اما در طرف منابع با ابهامات جدی مواجه هستیم. مثلا اگر قیمت نفت در طول سال آینده پایین تر از ۶۰ دلار باشد و یا ایران کمتر از یک میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه بفروشد، تامین منابع درآمدی پیش‌بینی شده در بودجه تقریبا ناممکن خواهد بود.

اولین و روشن‌ترین نتیجه این پارادایم بودجه‌نویسی، کسری بودجه نهادینه شده در کشور است. در حقیقت دولت و سایر بازیگران اقتصاد کشور از همان ابتدا به خوبی به این مساله آگاهند که در طول سال آتی با کمبود منابع مالی مواجه خواهند شد. بیشترین تاثیر این کسری بودجه و بی‌انضباطی مالی ناشی از آن در حوزه بودجه‌های عمرانی قابل مشاهده است. چرا که برداشت از منابع عمومی که عمدتا صرف حقوق

و دستمزد کارکنان دولت می‌شود، امکان پذیر نیست، بنابراین بودجه‌های عمرانی که باید صرف تعریف کار و پروژه و رونق کسب و کار شود، دسترسی ساده‌تری برای برداشت و جبران کمبود منابع مالی دارد.

به عنوان مثال در وزارت نیرو علیرغم اینکه سهم برق از بودجه عمرانی این وزارتخانه بسیار اندک است اما می‌بینیم که در غالب موارد این عدد محدود هم به پروژه‌ها اختصاص داده نشده و یا عملیاتی نمی‌شود. همین امر به درستی ضرورت پیاده‌سازی روش‌های نوین بودجه‌نویسی را برای ما روشن می‌کند.

نکته حائز اهمیت دیگری که در خصوص بودجه باید مد نظر قرار گیرد این است که در طول دهه‌های گذشته منابع بودجه‌ای کشور اتکایی غیرقابل انکار به درآمدهای نفتی داشت. تحریم‌ها و کاهش فروش و درآمد نفتی طی سال‌های اخیر تا اندازه‌ای رویکردهای بودجه در خصوص منابع را تغییر داد و بر اتکای آن به درآمدهای مالیاتی افزود. اگرچه کاهش سهم نفت در بودجه یک اتفاق خوش‌یمن برای اقتصاد تک محصولی ما محسوب می‌شود اما متاسفانه دولت برای جبران افت منابع درآمدی‌اش از مسیر مالیات، بیشترین فشار را به بنگاه‌های اقتصادی وارد کرد.

رشد ۶۰ درصدی مالیات، آن هم در شرایطی که بنگاه‌های اقتصادی به شدت گرفتار بحران و نوسانات اقتصادی هستند و هنوز برای گسترش پایه مالیاتی به درستی چاره‌اندیشی نشده، به معنای ایجاد فشار مضاعف بر روی این بخش است. توسعه پایه مالیاتی به جای افزایش نرخ مالیات و ایجاد چتر

منصفانه مالیاتی برای همه اصناف و فعالیت‌های اقتصادی، کاری است که علاوه بر ایجاد عدالت فراگیر، می‌تواند منابع درآمدی قابل‌اتکایی را برای بودجه سالانه ایجاد کند.

در بخش برق هم بودجه سالانه به دلیل کسری مداوم و مستمر بودجه از اهمیتی ویژه برخوردار است. به ویژه اینکه عمده دغدغه فعالان این صنعت پیش‌بینی ظرفیت‌هایی برای پرداخت مطالبات معوق و رفع رکود حاکم بر صنعت برق است. در همین راستا ما در سندیکای صنعت برق ایران به رسم هر سال ضمن انجام مطالعات اولیه بر روی لایحه بودجه، پیشنهادهایی را جهت بهبود شرایط بودجه صنعت برق تدوین کرده و به مجلس شورای اسلامی و سایر مراجع ذیربط ارائه کرده‌ایم.

اصلی‌ترین تمرکز ما در این پیشنهادات، ایجاد منابع مالی اعم از نقدینگی و اوراق بهادار برای بهبود شرایط اقتصادی صنعت برق و رفع بخشی از ناترازی منابع و مصارف

این صنعت است. همچنین با توجه به اینکه هنوز هم مساله مطالبات معوق یکی از جدی‌ترین چالش‌های فعالان صنعت برق محسوب می‌شود، ایجاد ظرفیت‌هایی برای تسویه این مطالبات و رفع مشکلات مالی بنگاه‌های اقتصادی فعال در آن هم از دیگر موضوعاتی است که در پیشنهادات سندیکای صنعت برق ایران به شکل جدی مطرح شده

و امیدواریم که از سوی مجلس شورای اسلامی پذیرفته شود. در غیر این صورت بدون تردید فعالان صنعت برق در سال ۱۴۰۱ با شرایط بسیار دشوارتری روبرو خواهند شد.

نبض صنعت برق

صنعت برق به لحاظ میزان سرمایه‌گذاری و تامین منابع مالی برای تسویه بدهی‌های معوق، در شرایط حساس و دشواری قرار دارد. از این رو بودجه سال ۱۴۰۱ برای این صنعت بیش از سال‌های گذشته از اهمیتی جدی برخوردار خواهد بود. نکته‌ای که باید به آن اشاره کرد این است که در سال‌های اخیر سهم صنعت برق از بودجه‌های عمرانی قابل توجه نبوده و حتی عمده بار مالی پروژه‌های زیرساختی این صنعت بر دوش منابع داخلی بخش برق گذاشته شده است. از همین رو به نظر می‌رسد در بودجه سال آینده، دولت تلاش می‌کند زمینه را برای ایجاد ظرفیت‌های جدید جهت تسویه بخشی از بدهی‌های چند ده هزار میلیارد تومانی این وزارتخانه فراهم کند. علاوه بر این در لایحه بودجه ۱۴۰۱، ردیف جدیدی با عنوان مابه‌التفاوت قیمت تمام شده و تکلیفی برق که عدم پرداخت آن در سال‌های گذشته خسارات غیرقابل جبرانی را به اقتصاد این صنعت وارد کرده نیز ایجاد شده که این امر می‌تواند تا حدی شرایط مالی صنعت برق کشور را بهبود ببخشد. محسن بختیار، معاون برنامه‌ریزی و امور اقتصادی وزارت نیرو و امور اقتصادی وزارت نیرو، ظرفیت‌های بودجه سال ۱۴۰۱ برای تامین منابع مالی جدید این صنعت استراتژیک را بررسی و مهمترین نقاط قوت این لایحه را ایجاد تراز اقتصادی در این حوزه می‌داند که در ادامه مشروح آن را می‌خوانید.

محسن بختیار | معاون برنامه‌ریزی و امور اقتصادی وزارت نیرو

در طول سال‌های اخیر انباشت بدهی‌های وزارت نیرو به بخش غیردولتی یکی از مهمترین چالش‌های پیش روی این صنعت بوده است. مهمترین راهکارهای پیش‌بینی شده برای این مساله در بودجه سال آینده چه خواهد بود؟

بودجه عمرانی وزارت نیرو در سال ۱۴۰۱ بیشتر به سمت صنعت آب روانه شده است، از این رو، با توجه به سرمایه‌گریز بودن صنعت برق در سال‌های اخیر و نیاز آن به توسعه زیرساخت‌ها، آیا این موضوع برای این حوزه مساله‌ساز نخواهد شد؟

در تبصره ۴ بند «ب»، تهاتر و رد دیون دستگاه اجرایی از طریق واگذاری طرح‌های نیمه تمام به طلبکاران همان دستگاه به شرط تعهد اتمام طرح پیش‌بینی شده است. از طرفی در تبصره ۵ بند «ب» نیز مجوز انتشار اسناد خزانه اسلامی در سقف ۸۶۰ هزار میلیارد ریال به دولت برای تسویه بدهی طلبکاران دستگاه‌های اجرایی داده شده است. از این رو اجرای این تبصره‌ها در طول سال آتی می‌تواند بخشی از مشکلات مالی صنعت برق و بدهی‌های این وزارتخانه به بخش خصوصی را حل کند.

در تبصره ۱ بند «ی» لایحه بودجه ۱۴۰۱، پرداخت تعهدات مربوط پیشرفت و آبادانی (طرح شهید سلیمانی) و محرومیت‌زدایی (طرح شهید سوداگر) از محل تحویل نفت خام و میعانات گازی صادراتی به این اشخاص بر اساس قیمت روز صادراتی شرکت ملی نفت ایران پیش‌بینی شده است.

همچنین در کنار آن ظرفیت دیگری در تبصره ۱۹ بند «ز» جزء ۱ ایجاد شده که بر اساس آن اجازه تحویل نفت خام و میعانات گازی صادراتی به اشخاص معرفی شده توسط دستگاه‌های اجرایی و صرفاً پس از تایید اشخاص توسط وزارت نفت و بر اساس قیمت روز صادراتی شرکت ملی نفت ایران داده شده است. از همین رو این دو بند امکان تسویه بخشی از مطالبات بخش

اصلاح الگوی مصرف) در مصارف جدول تبصره ۱۴ هم در نظر گرفته شده که در کنار آن مجوز هزینه کرد بهای سوخت مصرفی بابت بازپرداخت طرح‌های نیروگاهی در چارچوب مجوزات شورای اقتصاد، نیز در جدول تبصره ۱۴ صادر شده است.

در بند «الف» تبصره ۱۵ سازوکار میان شرکت‌های تولیدکننده برق حرارتی و برق منطقه‌ای‌ها با شرکت‌های «مادر تخصصی تولید برق حرارتی» و «توانیر» بابت رد دیون و یا سرمایه‌گذاری (احداث) در توسعه نیروگاه حرارتی و توسعه شبکه دولتی برق تعیین و پیش‌بینی شده است. ضمن اینکه در بند «د» جزء ۱ همین تبصره به نصب کنتورهای هوشمند فهام برای مشترکان برق و گاز با اولویت مشترکان پرمصرف به منظور اصلاح الگوی مصرف برق اشاره شده است. از طرفی بند «و» تبصره ۱۵ نیز به محاسبه تعرفه سوخت نیروگاه‌های خود تأمین که برق تولیدی آنها به شبکه سراسری تحویل داده شده، اشاره کرده که این مهم می‌تواند به تسهیل تأمین برق پایدار کمک شایانی کند.

از طرفی ایجاد صندوق پروژه برای ساخت ۵ هزار مگاوات نیروگاه برق با مشارکت متقاضیان و سرمایه‌گذاران بخش غیردولتی از مسیر بند «ز» تبصره ۱۵ و نیز ایجاد صندوق پیشرفت و عدالت ایران برای توسعه استفاده از منابع انرژی‌های تجدیدپذیر با تکا به تبصره ۱۸ هم از دیگر ظرفیت‌های مالی پیش‌بینی شده در بودجه سال آینده خواهد بود.

در سال‌های گذشته براساس قوانین بودجه سنواتی، صد درصد منابع صنعت آب و برق باید ظرف مدت ۲ هفته با هدف توسعه سرمایه‌گذاری و پرداخت تعهدات به این دو صنعت استراتژیک عودت داده می‌شد. اما با توجه به زمان‌بر بودن فرآیند گردش وجوه و دریافت تخصیص و مراحل اداری آن از سال گذشته، به پیشنهاد دولت و تصویب مجلس در بند «الف» تبصره ۱۴ وجوه حاصل از فروش آب و برق از گردش سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها مستثنی شده و با تدبیر دولت در این بند، معافیت منابع حاصل از فروش آب و برق از گردش سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها برای سال ۱۴۰۱ تمدید شده است ■

• برگرفته از روزنامه دنیای اقتصاد

به نظر شما، روند بازگشت منابع درآمدی صنعت برق از سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها برای سال آینده اصلاح خواهد شد؟

خصوصی را به وزارت نیرو داده و زمینه را برای تهاتر بله‌های این وزارتخانه با نفت خام و میعانات گازی نیز فراهم می‌آورد.

سهم صنعت آب از بودجه‌های منابع عمومی بیشتر بوده اما واقعیت این است که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ ظرفیت‌های مناسبی برای صنعت برق پیش‌بینی شده که ایجاد ردیف جدید مابه‌التفاوت قیمت تکلیفی و قیمت تمام شده فروش آب و برق (جمع‌خرجی) یکی از مهمترین آنها است.

همچنین در بند «الف» تبصره ۳ مجوز استفاده از تسهیلات مالی خارجی (فاینانس) در سقف ۲۶ میلیارد یورو برای این صنعت پیش‌بینی شده است. در بند «ب» همین تبصره نیز مجوز اخذ یا تضمین تسهیلات مالی و اعتباری یا کمک‌های بلاعوض خارجی (وام دولتی روسیه برای طرح‌های نیروگاهی) صادر شده است.

البته ذکر این نکته ضروری است که بند «ب» تبصره ۴ این لایحه نیز به تهاتر و رد دیون طلبکاران شرکت‌های دولتی زیرمجموعه از طریق واگذاری طرح‌های نیمه تمام به طلبکاران همان دستگاه به شرط تعهد اتمام طرح اختصاص داده شده و در بند «الف» تبصره ۵ مجوز انتشار اوراق مالی اسلامی ریالی برای اجرای طرح‌ها و تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام با تضمین شرکت در سقف ۸ هزار میلیارد تومان صادر شده است.

از دیگر ظرفیت‌های پیش‌بینی شده در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، تبصره ۶ بند «ج» بوده که عوارض مصرف برق به میزان ۱۰ درصد از مبلغ برق مصرفی در سقف ۶ هزار میلیارد تومان برای برق روستایی و عشایری و نیز خرید تضمینی برق تجدیدپذیر تعیین شده است. در تبصره ۱۴ هم امکان بازگشت فوری و مستقیم تمامی وجوه دریافتی از فروش آب و برق به این صنایع و حذف فرآیند گردش سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها و تخصیص سازمان برنامه و بودجه کشور پیش‌بینی شده که قطعاً می‌تواند شرایط اقتصادی صنعت برق را تا حد قابل توجهی بهبود بخشد. البته در قالب لایحه بودجه سال آینده ردیف جدیدی در خصوص تعهدات سوخت صرفه جویی شده در نیروگاه‌ها (ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید و ماده ۶۱ قانون

سال گذشته، بند «ی» تبصره ۱ قانون بودجه سال ۱۴۰۱ (تسویه بدهی‌های دولت از طریق تهاتر با نفت خام) پیش‌بینی شده بود، اما متأسفانه امسال، با توجه به عدم اجرای آن در سال گذشته، از بودجه ۱۴۰۱ حذف شده است. آیا ظرفیت جدیدی برای جایگزین شدن این بند در بودجه تعریف شده است؟

باز مانده

از بودجه ۱۴۰۱

مصطفی رجبی مشهدی | مدیرعامل شرکت مدیریت شبکه برق ایران

بودجه سال آینده صنعت برق چه نقاط قوتی دارد؟

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ ظرفیت‌های خوبی برای صنعت برق در نظر گرفته شده است. به‌عنوان مثال، برای اولین بار ردیفی تحت عنوان مابه‌التفاوت قیمت‌های تکلیفی و تمام شده برق در این لایحه پیش‌بینی شده است که امکان تسویه بخشی از این مابه‌التفاوت را برای صنعت برق فراهم می‌کند.

در بند (ز) تبصره ۱۵ به وزارت نیرو اجازه داده شده است از طریق شرکت‌های تابعه نسبت به تأسیس شرکت‌های صندوق پروژه با مشارکت متقاضیان و سرمایه‌گذاران بخش غیردولتی به منظور تجهیز منابع، احداث و بهره‌برداری از پنج هزار (۵۰۰۰) مگاوات نیروگاه برق با اولویت مناطق محروم و کمتر توسعه یافته، اقدام کند. در بند (الف) تبصره ۳، امکان استفاده از ظرفیت فاینانس خارجی تا سقف ۲۶ میلیارد یورو برای کل کشور فراهم شده است که صنعت برق نیز می‌تواند از این ظرفیت استفاده کند.

در بند (ب) تبصره ۳، مجوز تسهیلات مالی و کمک‌های بلاعوض خارجی و وام روسیه صادر شده که در حوزه صنعت برق پروژه‌ای که از وام دولتی روسیه استفاده کرده، به منظور احداث نیروگاه سیریک بوده است.

نقاط ضعف بودجه ۱۴۰۱ چیست؟

در تهیه لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ سعی شده تا جایی که ممکن است مشکلات و نیازمندی‌های صنعت برق مورد توجه قرار گرفته و برای حل و فصل آن‌ها چاره‌اندیشی شود. اما طبیعتاً امکان درج تمام مشکلات صنعت برق در لایحه بودجه سالانه وجود نداشته و در این راستا لازم است با در نظر گرفتن شرایط کشور از طریق تدوین برنامه‌های بلندمدت نسبت به برطرف کردن آن‌ها اقدام کرد. موضوع تهاثر بدهی‌های مالیاتی و بدهی‌های بانکی که طی سال‌های اخیر در بودجه‌های سنواتی پیش‌بینی می‌شد و ظرفیت مناسبی برای صنعت برق فراهم می‌کرد در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ پیش‌بینی نشده است.

علاوه بر این، تعرفه برق صنایع انرژی‌بر هم علی‌رغم تصریح آن در بند ز تبصره ۱۵ قانون بودجه سال ۱۴۰۰، در لایحه بودجه ۱۴۰۱ مسکوت مانده است. موضوع تأمین مالی بازسازی شبکه‌های فرسوده برق هم متأسفانه در لایحه بودجه ۱۴۰۱ مغفول مانده است.

چه میزان اعتبار در بودجه سال آینده برای نوسازی و بهسازی شبکه در نظر گرفته شده است؟

معمولاً در قالب بودجه‌های شرکتی (پیوست لایحه ۳) اعتبارات مورد نیاز برای توسعه و بهینه‌سازی شبکه پیش‌بینی می‌شود منتها بواسطه پایین بودن قیمت فروش برق نسبت به قیمت تمام شده در عمل درصد تحقق این برنامه‌ها کم اتفاق می‌افتد. برای رفع بخشی از این کسری در سال ۱۴۰۰ در بند ط تبصره ۱۵، هفت هزار میلیارد تومان از محل فروش اموال پیش‌بینی شده بود لیکن در لایحه بودجه ۱۴۰۱ علیرغم پیشنهاد وزارت نیرو مبنی بر تأمین ۲۰ همت از محل فروش اموال برای تأمین مالی بازسازی شبکه‌های فرسوده آب و برق، این مهم مغفول مانده است.

مصطفی رجبی مشهدی سخنگوی صنعت برق نقاط قوت و ضعف بودجه سال ۱۴۰۱ را تشریح کرد. به اعتقاد او برای نخستین بار ردیف مابه‌التفاوت قیمت‌های تکلیفی و تمام شده برق در بودجه سال آینده دیده شده است. رجبی مشهدی بر این باور است که با استفاده از این ردیف، وزارت نیرو می‌تواند بخشی از بدهی‌های خود را به پیمانکاران بخش خصوصی پرداخت کند. او از عدم تخصیص بودجه به بازسازی شبکه‌های فرسوده به‌عنوان نقطه ضعف لایحه مالی سال آینده یاد می‌کند، اما معتقد است از آنجاکه بودجه‌ای برای نیروگاه‌سازی در لایحه بودجه پیشنهادی دولت در نظر گرفته شده است، منابع مالی وزارت نیرو که صرف نیروگاه‌سازی می‌شد، آزاد خواهد شد و از این اعتبارات در بازسازی شبکه فرسوده می‌توان استفاده کرد.

میزان اعتبارات پیش‌بینی شده برای تسویه بدهی دولت به بخش خصوصی چه میزان است؟ در بودجه سال آینده با استفاده از چه ساز و کاری بدهی‌ها تسویه خواهد شد؟

برای پرداخت بدهی‌های دولت به بخش خصوصی ظرفیت‌هایی در لایحه بودجه پیشنهاد شده است. مهم‌ترین ابزار تسویه بدهی صنعت برق به بخش خصوصی، پرداخت مابه‌التفاوت قیمت تمام شده و تکلیفی فروش برق از طرف دولت است. علاوه بر این، در بند (ب) تبصره ۴ به دولت اجازه داده شده است، بابت رد دیون قطعی و مسجل دستگاه‌های اجرایی به طلبکاران، پروژه‌های نیمه تمام را به شرط تعهد طلبکاران مبنی بر تکمیل پروژه در مدت معین به آن‌ها واگذار کند.

آیا برای تسویه بدهی‌ها امکان استفاده از پتانسیل اوراق اسلامی وجود دارد؟

مشابه سنوات قبل در بند ب تبصره ۵ به دولت اجازه داده شده است برای تأمین مالی مصارف این قانون تا سقف هشتصد و شصت هزار میلیارد (۸۶۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال، انواع اوراق مالی اسلامی (ریالی-ارزی) از جمله اسناد خزانه اسلامی که منطبق بر قوانین و مقررات و در چارچوب عقود اسلامی باشد، را منتشر و منابع حاصل از انتشار نقدی اوراق را به ردیف شماره ۳۱۰۱۰۸ جدول شماره (۵) این قانون واریز و اسناد خزانه اسلامی موضوع ردیف درآمدی ۳۱۰۱۰۳ جدول شماره (۵) این قانون را با حفظ قدرت خرید و با سررسید تا پایان سال ۱۴۰۴ منتشر و به طلبکاران دستگاه‌های اجرایی بابت تادیه مطالبات واگذار کند. موضوع قابل توجه در این زمینه این است که صنعت برق در سال‌های قبل به‌واسطه محدودیت‌های قانونی امکان استفاده از این ظرفیت را نداشت، منتها همان‌طور که اشاره شد در لایحه بودجه ۱۴۰۱ با پیش‌بینی ردیف مابه‌التفاوت قیمت تکلیفی و تمام شده برق، این محدودیت رفع شده و با هماهنگی سازمان برنامه و بودجه امکان تخصیص از این محل برای بازپرداخت بدهی‌های صنعت برق وجود دارد.

در بودجه سال آینده راهکارهایی برای ایجاد نیروگاه‌های جدید پیش‌بینی شده است، آیا برای بهسازی و نوسازی شبکه نیز اعتبارات مشخصی منظور شده است؟

همان‌طور که در بالا اشاره شد، این ظرفیت برای ایجاد نیروگاه دیده شده، ولی بازسازی شبکه‌های فرسوده برق مغفول مانده است، ولی باید توجه داشت که در کلیت صنعت برق بالاخره یک ظرفیتی برای ایجاد نیروگاه پیش‌بینی شده و طبیعتاً بخشی از منابع محدود داخلی صنعت برق که باید صرف ایجاد نیروگاه می‌شد، برای بازسازی شبکه‌های فرسوده برق آزاد می‌شود.

با توجه به تکیه بودجه سال آینده بر افزایش مالیات ستانی از بخش تولید، به نظر شما این سیاست بر هزینه تمام شده پروژه‌های مرتبط با توانیر چقدر تأثیرگذار خواهد بود؟

طبیعتاً اخذ مالیات از بخش تولید، قیمت نهاده‌های مورد استفاده در تمام صنایع و منجمله صنعت برق را تحت تأثیر قرار می‌دهد. اما در این حوزه بهتر است از نگاه بخشی اجتناب کرده و صرفه و صلاح کل کشور را مدنظر قرار دهیم. علاوه بر این هدف‌گذاری دولت در این زمینه افزایش پایه‌های مالیاتی است نه نرخ مالیات ■

فرصت میلیاردریالی

است

لایحه بودجه ۱۴۰۱ در کمیسیون تلفیق در دست بررسی است. آن طور که از اخبار بر می آید، این لایحه در کمیسیون تلفیق دستخوش تغییراتی شده است. بودجه بخش برق نیز از این قاعده مستثنی نیست. آن طور که فریدون عباسی رئیس سابق کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی می گوید: در برخی از بندهای لایحه بودجه بخش برق، کمیسیون تلفیق تغییراتی ایجاد کرده است. یکی از مباحث مهم برای صنعت برق، تسویه بدهی های وزارت نیرو است. رئیس سابق و عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی اعلام می کند که در کمیسیون تلفیق بودجه ۱۴۰۱ حکم الحاقی در تبصره (۶) لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ به تصویب رسیده است که در آن به میزان ۱۰۰ هزار میلیارد ریال از بدهی های بانکی و مالیاتی شرکت های خصوصی بخش برق که مربوط به اجرای طرح ها بوده از محل مطالبات وزارت نیرو و شرکت توانیر از دولت بابت مابه التفاوت قیمت تکلیفی و تمام شده برق بصورت جمعی - خرجی تسویه و تهاثر شود. البته او بر این باور است که برای اینکه از سقف تسویه بدهی ها در این حکم استفاده کامل شود، باید پیگیری و پیشنهاد شود که شمول طرح های مندرج در این حکم اصلاح شود تا امکان استفاده را برای طیف وسیع تری از بنگاه های خصوصی بخش برق به ویژه سازندگان تجهیزات و شرکت های پیمانکاری برق مهیا شود. به گفته او قیمت برق در لایحه بودجه سال آینده تغییری نداشته اما برخی بندها برای اصلاحات نرخ فروش برق برای مشترکان در کمیسیون تلفیق به لایحه اضافه شده است. عباسی همچنین با اشاره به افزایش قابل توجه و ۷۰ درصدی مالیات ستانی در لایحه بودجه سال آینده، یادآور می شود: برآوردها نشان می دهد که در خصوص این میزان منابع بیش برآورد انجام شده است. اما به رغم آنکه منابع حاصل از مالیات ستانی افزایش قابل توجهی داشته است، لایحه بودجه به سمت کاهش نرخ مالیات ستانی از بنگاه های تولیدی هدایت شده است. او همچنین می گوید: نرخ تسعیر ارز در نظر گرفته در لایحه بودجه منجر به افزایش بهای ساخت کالا و تجهیزات داخلی ای که از نظر تأمین مواد اولیه و یا کالاهای واسطه ای متکی به واردات هستند، خواهد شد.

فریدون عباسی دوانی | عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی

سهام صنعت برق از بودجه ۱۴۰۱ چقدر است؟

بخش برق وزارت نیرو تقریباً به صورت شرکتی اداره می شود. بر این اساس باید این شرکت ها با کسب درآمد و جبران هزینه های جاری خود، منابع مالی لازم را برای سرمایه گذاری در توسعه زیرساخت برق اختصاص دهند. این نکته به معنای عدم تخصیص منابع از محل بودجه عمومی به این صنعت نیست و بخشی از منابع عمومی و اختصاصی به صنعت برق اختصاص پیدا خواهد کرد. منابع عمومی که به این صنعت اختصاص پیدا می کند برای اجرای طرح های عمرانی و هزینه های ستادی وزارت نیرو است. این رقم در سال بعد حدود ۲۲۴/۵ هزار میلیارد ریال بوده که ۸۵/۵ درصد آن متعلق به طرح های عمرانی است. لازم به ذکر است، سهم برق از رقم فوق الذکر در حدود ۲۵ درصد است.

بنابراین، در سال ۱۴۰۱ از محل منابع عمومی بودجه کل کشور بیش از ۵۶/۱ هزار میلیارد ریال برای بخش برق وزارت نیرو در نظر گرفته شده که بخش عمده این منابع نیز درآمد اختصاصی از محل دریافت عوارض برق است. همان طور که در لایحه بودجه نیز آمده رقم درآمد اختصاصی از محل دریافت عوارض برق که برای خرید تضمینی از نیروگاه های تجدیدپذیر در نظر گرفته شده معادل ۴۸ هزار میلیارد ریال است. لذا می توان گفت که مابقی این منابع که حدود ۸ هزار میلیارد ریال است باید به طرح های تملک دارایی های سرمایه ای صنعت برق اختصاص پیدا کند که رقم بسیار ناچیزی است. در نتیجه همان طور که در بالا نیز اشاره شد، این صنعت باید متکی به بودجه ای باشد که در شرکت های دولتی بخش برق وزارت نیرو به تصویب می رسد تا بتواند علاوه بر جبران هزینه های جاری خود، هزینه های سرمایه را نیز تأمین کند.

وزارت نیرو جزء بزرگترین بدهکاران به بخش خصوصی است. آیا در بودجه سال آینده اعتباری برای تسویه بدهی وزارت نیرو به نیروگاه ها و پیمانکاران در نظر گرفته شده است؟

اصلی ترین منبع مالی برای پرداخت بدهی های و مطالبات دستگاه ها اجرایی واگذاری دارایی های مالی به ویژه انتشار اوراق است که در قوانین بودجه سنواتی در قالب اسناد خزانه اسلامی و اسناد تسویه اعتباراتی برای مجموعه دستگاه ها در نظر گرفته می شود و به طور ویژه در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ اعتباراتی برای صنعت برق در نظر گرفته نشده است.

لازم به ذکر است در قانون بودجه سال های اخیر نظیر قانون بودجه ۱۴۰۰، استفاده از منابع حاصل از واگذاری دارایی های سرمایه ای نظیر نفت برای تأمین بخشی از بودجه سرمایه ای دستگاه های اجرایی در نظر گرفته شده بود؛ برای مثال، بخشی از منابع لازم بابت ایفای تعهدات در قراردادهای بیع متقابل تبدیل نیروگاه های گازی به سیکل ترکیبی تأمین شده است. این مهم در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ این موضوع نیامده است.

با این وجود، کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی، در بررسی های خود پیرامون لایحه بودجه ۱۴۰۱ ضرورت توجه ویژه برای پرداخت مطالبات بخش خصوصی اعم نیروگاه ها و پیمانکاران را مدنظر قرار داد و پیشنهادی برای جبران بخشی از این بدهی ها از طریق انتشار اوراق خزانه اسلامی، اسناد تسویه و همچنین تحویل نفت خام مطرح کرده است. خوشبختانه کمیسیون تلفیق لایحه بودجه ۱۴۰۱ نیز این مهم را مورد توجه خود قرار داده و احکامی در این خصوص مصوب کرده است؛ برای مثال در سال آینده ۵/۵ میلیارد یورو از محل تحویل نفت خام برای طرح هایی زیرساختی نظیر احداث واحدهای نیروگاهی، توسعه میادین نفتی و غیره در نظر گرفته شده است.

در بودجه سال آینده به چه میزان اجازه انتشار اوراق برای وزارت نیرو صادر شده است؟ آیا از ساز و کاری مثل تهاتر برای تسویه بدهی‌های وزارت نیرو استفاده می‌شود؟

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ از محل اوراق بدهی ۹۸۰ هزار میلیارد ریال منابع پیش‌بینی شده که نسبت به سال‌های قبل کاهش قابل توجهی داشته است. بعلاوه به دولت نیز اجازه داده شده که در صورت عدم تحقق منابع ناشی از صادرات نفت و میعانات گازی و خالص صادرات گاز به میزان پیش‌بینی شده در لایحه بودجه انتشار اوراق صورت بگیرد. بنابراین هر اندازه در پیش‌بینی منابع عمومی بودجه بیش برآورد صورت گرفته باشد، اتکا به استفاده از اوراق برای جبران هزینه‌های جاری تشدید خواهد یافت.

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ سهم دستگاه‌های اجرایی از جمله وزارت نیرو از منابع حاصل از فروش اوراق مشخص نشده است. بنابراین بر اساس لایحه بودجه نمی‌توان تصویر روشن و شفافی از میزان جبران مطالبات بخش خصوصی و یا تأمین مالی پروژه‌های بخش برق ارائه کرد.

البته در کمیسیون تلفیق بودجه ۱۴۰۱ حکم الحاقی در تبصره (۶) لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ به تصویب رسیده است که در آن به میزان ۱۰۰ هزار میلیارد ریال از بدهی‌های بانکی و مالیاتی شرکت‌های خصوصی بخش برق که مربوط به اجرای طرح‌ها بوده از محل مطالبات وزارت نیرو و شرکت توانیر از دولت بابت مابه‌التفاوت قیمت تکلیفی و تمام شده برق بصورت جمعی - خرجی تسویه و تهاتر شود. بنظر می‌رسد برای اینکه از سقف تسویه بدهی‌ها در این حکم استفاده کامل شود، باید پیگیری و پیشنهاد شود که شمول طرح‌های مندرج در این حکم اصلاح شود تا امکان استفاده را برای طیف وسیع‌تری از بنگاه‌های خصوصی بخش برق به‌ویژه سازندگان تجهیزات و شرکت‌های پیمانکاری برق مهیا شود.

در لایحه بودجه ۱۴۰۱ تغییری نسبت به اصلاح قیمت فروش برق نسبت به سالیان اخیر صورت نگرفته است. با این وجود کمیسیون تلفیق بودجه ۱۴۰۱ احکام الحاقی برای اصلاح نرخ برق در پله‌های مختلف مصرفی (اصلاح تعرفه IBT موجود) و همچنین اصلاح نرخ فروش برق به صنایع (مشابه بند «ز» تبصره (۱۵) قانون بودجه ۱۴۰۰) به تصویب رسیده است.

تداوم وضع موجود برای تأمین مخارج صنعت برق از جمله جاری و یا سرمایه‌ای بیش از پیش نگران‌کننده شده است. زیرا طی سال‌های اخیر به دلیل اختلاف قابل توجه نرخ افزایش بهای برق و تورم، مابه‌التفاوت بهای تکلیفی فروش و تمام شده برق افزایش چشمگیری پیدا است. بطوریکه اگر در سال آینده احکام فوق‌الذکر برای اصلاح تعرفه برق خانگی و صنعتی اجرایی نشود، صنعت برق در شرایطی قرار می‌گیرد که بطور متوسط ۱۰۱۲ ریال در هر کیلووات ساعت برق به مشترکین داخلی به فروش می‌رساند؛ درحالیکه متوسط هزینه تمام شده برق حدود ۲۹۰۰ ریال در هر کیلووات ساعت است. بنابراین تحت چنین مفروضاتی بخش برق وزارت نیرو در سال ۱۴۰۱ حدود ۶۵ درصد از متوسط هزینه تمام شده برق در سال ۱۴۰۱ را دریافت نخواهد کرد که منجر به افزایش بدهی‌های دولت به وزارت نیرو و به دنبال آن افزایش بدهی‌های وزارت نیرو به تولیدکنندگان، شرکت‌های

همخوان نبودن قیمت تمام شده تولید برق با قیمت فروش آن اقتصاد صنعت برق را با مشکل مواجه کرده است و فروش برق یکی از منابع درآمدی وزارت نیرو است. در بودجه سال آینده، تعرفه پرداختی برق توسط مشترکان تغییری می‌کند؟

یکی از سیاست‌های اصلی دولت در بودجه ۱۴۰۱ مالیات ستانی است، این روند چه اثری بر عملکرد تولیدکنندگان تجهیزات برق خواهد داشت؟

تولیدکننده تجهیزات و پیمانکاری خواهد شد. لذا ضروری است نگاه به اصلاح وضعیت مالی بخش برق وزارت نیرو صرفاً محدود به مصوبات یکساله بودجه نشود و از طریق اجرای تکالیف و اختیارات داده شده به دولت در قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی و یا در صورت لزوم اصلاح قوانین فعلی کشور برای این صنعت افق‌گشایی شود و کلیه ذی‌نفعان را در معرض چشم‌انداز مثبت و پایداری برای توسعه این صنعت قرار دهد.

میزان مالیات پیش‌بینی شده در لایحه بودجه ۱۴۰۱ افزایش قابل توجه (حدود ۷۰ درصدی) نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ داشته و برآوردها نشان می‌دهد که در خصوص این میزان منابع بیش‌برآورد انجام شده است. چرا که بدون اصلاح نظام مالیاتی و مالیات‌ستانی در کشور تحقق این میزان افزایش در منابع حاصل از مالیات بسیار بعید به نظر می‌رسد. با این وجود در بند «ف» تبصره (۶) لایحه بودجه ۱۴۰۱ نرخ مالیات اشخاص حقوقی که دارای پروانه بهره‌برداری هستند (ناظر به ماده (۱۰۵) قانون مالیات‌های مستقیم) به میزان ۵ درصد کاهش پیدا کرده است. بنابراین همان‌طور که مشاهده می‌شود به‌رغم آنکه منابع حاصل از مالیات‌ستانی افزایش قابل توجهی داشته لایحه بودجه به سمت کاهش نرخ مالیات‌ستانی از بنگاه‌های تولیدی سمت و سو داده شده است.

اصلاح نرخ تسعیر ارز در محاسبه حقوق گمرکی چه اثری بر تولیدکنندگان تجهیزات برقی خواهد داشت؟

در سال آینده محاسبه حقوق گمرکی برای واردات مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای بر اساس نرخ تسعیر ارز ETS در نظر گرفته شده است. برآوردها نشان می‌دهد متوسط تعرفه گمرکی کلیه کالاهای وارداتی اعم از اینکه دارای معافیت هستند و یا خیر، حدود ۱۵ درصد است. بنابراین اختلاف نرخ تسعیر ارز در محاسبه حقوق گمرکی کالاهای وارداتی در سال جاری و سال ۱۴۰۱ منجر به افزایش بهای ساخت کالا و تجهیزات داخلی‌ای که از نظر تأمین مواد اولیه و یا کالاهای واسطه‌ای متکی واردات هستند، خواهد شد. اینکه این تغییرات تا چه اندازه در صنایع مختلف اثرگذاری خواهد داشت بقدر کافی تبیین نشده است.

در بودجه سال آینده پیش‌بینی شده که از محل ایجاد صندوق پروژه، چقدر منابع برای اجرای پروژه‌های وزارت نیرو تأمین شود؟

در بند «ز» لایحه بودجه ۱۴۰۱ تأمین مالی برای احداث و بهره‌برداری از ۵۰۰۰ مگاوات نیروگاه پیش‌بینی شده است. با این وجود عملکرد موفق شرکت‌های صندوق پروژه در حوزه نیروگاهی که در حال حاضر قادر به دریافت کامل درآمد حاصل از فروش برق خود در داخل نیست و مستمراً در حال زیان و بدهی هستند محل ابهام قرار دارد. بنابراین لازم هست کارشناسان و متخصصان در خصوص میزان اثربخشی مکانیزم‌های تشویقی مختلف نظیر معافیت نقل و انتقال دارایی در صندوق‌های سرمایه‌گذاری پروژه ورود داشته باشند تا اجرای این حکم در سال ۱۴۰۱ عملکرد قابل قبولی را رقم بزند ■

ناکار آمدی نظام اقتصادی؛ مانع تحقق منابع مالی صنعت برق

رضا پدیدار

رئیس کمیسیون انرژی و محیط زیست اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

صنعت برق به عنوان یک صنعت زیرساختی و سرمایه‌بر طی سال‌های اخیر به علت عدم سرمایه‌گذاری و اقتصاد ناتراز با مشکلاتی دست به‌گریبان است که تا برای حل آنها اقدام ریشه‌ای و اساسی صورت نگیرد، رفع نخواهند شد. از طرف دیگر فرهنگ مصرف انرژی در کشور فرهنگ درستی نیست و باید بستری لازم برای ترویج فرهنگ بهینه‌سازی را فراهم کرد. در گفتگو با رضا پدیدار، رئیس کمیسیون انرژی و محیط زیست اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران به بررسی ظرفیت‌های بودجه سال آتی در حل مشکلات صنعت برق و همچنین ضرورت مدیریت مصرف پرداخته‌ایم. متن گفتگو به شرح زیر است:

به نظر شما در بودجه ۱۴۰۱ برای صنعت برق چه ظرفیت‌هایی وجود دارد که می‌توان با استفاده از آنها شرایط صنعت برق کشور را از این وضعیت خارج کرد؟

صنعت برق در روزهای پیک تابستان وضعیت مطلوبی نداشت و همه شاهد خاموشی‌ها و کمبودها در همه بخش‌ها اعم از خانگی و صنایع بودیم که عارضه‌ها و خسارت‌هایی به بار آورد. اما نکته اینجاست که باید توجه داشته باشیم صنعت برق علیرغم همه مشکلات، یک موضوع داخلی است و باید توسط خودمان مدیریت شود. در صنعت برق تولید و مصرف تناسبی با هم ندارند، شدت رشد مصرف برق در کشور بالاست و ظرفیت تولید پاسخگویی این میزان مصرف نیست. کنترل و مدیریت مصرف انرژی محور مهمی است که باید برای فرهنگ‌سازی آن تلاش کرد. بهینه‌سازی یکی از ضروری‌ترین اقداماتی است که هم در بخش خانگی و هم در بخش صنایع باید بر آن تمرکز کرد. بهینه‌سازی و مدیریت مصرف باید طوری رعایت شود که ناچار نباشیم برق صنایع را قطع کنیم و باعث ضربه خوردن به تولید کشور شویم. شدت مصرف انرژی در ایران ۵۷٪ برابر میانگین جهانی است، متأسفانه ما بالاترین شدت مصرف انرژی را در دنیا داریم و این یک خطر برای کشور است. من معتقدم که رسانه‌ها و مطبوعات به جای پر زنگ کردن مشکلات صنعت برق و کمبودها، ترویج مدیریت مصرف و بهینه‌سازی را در اولویت قرار دهند و برای تشویق مشترکان و مصرف‌کنندگان به درست مصرف کردن انرژی، برنامه‌ریزی کنند. اگر با فرهنگ‌سازی تا حدودی جلوی مصرف بی‌رویه و نادرست را بگیریم، می‌توان با سرمایه‌گذاری صنعت برق را توسعه داد. آگاه‌سازی و هدایت جامعه در جهت بهینه‌سازی و کنترل مصرف انرژی امری حیاتی است.

راهکار دیگر استفاده از ظرفیت انرژی‌های نو و تجدیدپذیر است، متأسفانه میانگین سهم ایران در حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر زیر یک درصد است در حالی میانگین جهانی ۷ درصد است. بخش خصوصی در حوزه تجدیدپذیرها ظرفیت و پتانسیل بالایی دارد که می‌توان با اتخاذ سیاست‌های حمایتی اعم از مشوق‌های سرمایه‌گذاری و تخفیف‌های مالیاتی، انرژی‌های تجدیدپذیر و نو را توسعه داد.

بله، هم در برنامه‌های توسعه و هم در بودجه منابع لازم برای طرح‌های توسعه‌ای پیش‌بینی شده است اما به دلیل ناکارآمدی نظام اقتصادی کشور، این منابع حاصل نشده و پروژه‌های توسعه‌ای از جمله توسعه نیروگاه‌ها متوقف مانده است. اگر این روند ادامه داشته باشد و سرمایه‌گذاری در صنعت برق انجام نشود، خاموشی‌ها تکرار و شرایط بدتر خواهد شد. همانطور که تاکید کردم اولین راهکار رعایت توازن تولید و مصرف است. همه باید یاد بگیریم که انرژی ارزشمند است و باید آن را درست مصرف کنیم. اینکه سیستم‌های گرمایشی با بالاترین درجه روشن اما پنجره‌ها باز باشد، نشان می‌دهد که هیچ‌گونه مدیریتی در مصرف انرژی وجود ندارد. مردم حاضر به پرداخت قبوض خود با مبالغ چند برابری هستند اما نمی‌خواهند مصرف خود را کنترل و مدیریت کنند. دولت باید با اتخاذ سیاست‌های درست و به کمک رسانه‌ها و انجمن‌ها در مسیر آگاه‌سازی و هدایت مردم به سمت کنترل مصرف قدم بردارد و اقدامات جدی داشته باشد. برای رسیدن به سالم‌سازی در این حوزه، برخی قوانین نیز نیاز به بازنگری دارند، اصلاح و بازنگری این قوانین باید در دستور کار قرار داده شود. ما در خصوص پرداخت مطالبات بخش خصوصی صنعت برق نیز به دولت اخطار داده و پیشنهادات خود را در گزارش‌های مکتوب ارائه کرده‌ایم. اگر از بخش خصوصی حمایت نشود و مطالبات آنها پرداخت نشود، رکود و تورم ادامه دار خواهد بود و تولید عملاً متوقف خواهد شد ■

آیا در بودجه سال آتی منابع لازم برای توسعه زیرساخت‌های صنعت برق و تسویه مطالبات این صنعت پیش‌بینی شده است؟

با توجه به شرایط حاکم بر اقتصاد کشور، میزان اثربخشی بودجه سال آتی در بهبود نسبی شرایط را چطور ارزیابی می‌کنید؟

مقامات مسئول در سازمان برنامه و بودجه با همکاری وزارت نفت و نیرو در بودجه سال ۱۴۰۱، فروش ۱۰۲ میلیون بشکه نفت در روز با نرخ ۶۰ دلار پیش‌بینی کرده‌اند، درآمد حاصل از این محل در شرایطی محقق خواهد شد که برجام به نتیجه برسد و تحریم‌ها برداشته شود در غیر این صورت اقتصاد کشور با مشکلات مشابه سال ۱۴۰۰ مواجه خواهد شد لذا تنها شرط تحقق این درآمد توافق برجام است تا میزان پیش‌بینی شده فروش نفت خام در بودجه به درآمد برسد. ایران در حوزه فروش و صادرات گاز طبیعی و مشتقات نفتی نیز قراردادهای بلندمدتی با کشورهای ترکیه، عراق، ارمنستان، آذربایجان و... دارد که به دلیل رشد مصرف انرژی در کشور و ناکارآمدی، نتوانسته‌ایم به تعهدات خود در این حوزه پایبند باشیم و به گفته خود مسئولان با شرایط پیش آمده، صادرات گاز به ترکیه نه تنها کاهش پیدا کرده بلکه در مقاطعی متوقف هم شده است. با این تفاسیر دستیابی به منابع درآمدی حاصل از فروش نفت و فرآورده‌های نفتی و هیدروکربوری منوط به آزادسازی مکانیزم عرضه نفت در بازارهای جهانی و رفع محدودیت‌های ناشی از تحریم است. قاعدتاً تا زمانی که این توافق صورت نگیرد و ایران بخواهد نفت خود را به طور غیرمستقیم به فروش برساند، منابع پیش‌بینی شده محقق نخواهد شد. در بودجه سال آتی قیمت هر بشکه نفت ۶۰ دلار در نظر گرفته شده است در حالی که قیمت واقعی آن بالای ۸۰ دلار بوده و گاهی به ۹۰ دلار هم رسیده است. در این شرایط که ایران مجبور است نفت را غیرمستقیم بفروشد، هزینه‌های اضافی از قبیل بارگیری و تخلیه نیز به ما تحمیل می‌شود.

جعفر جولا | نایب رئیس هیات مدیره سندیکای صنعت برق ایران

ضرورت تجدیدنظر

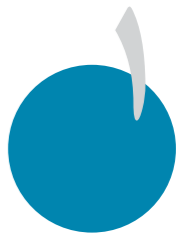
در احکام برقی لایحه بودجه

اولین لایحه بودجه دولت سیزدهم که به نوعی اولین لایحه بودجه کشور در سده ۱۵ هجری شمسی نیز محسوب می‌شود، تقدیم مجلس محترم شورای اسلامی شده است. بدون تردید بودجه یکی از مهم‌ترین اسناد مالی کشور است که اگر چنانچه با مبانی کارشناسی برگرفته از واقعیت‌های اقتصادی روز جامعه تدوین شود؛ امکان تخصیص بهینه منابع و برقراری توازن در دخل و خرج را فراهم می‌آورد. وضعیت اقتصادی کشور در سال‌های اخیر بواسطه فشارهای ناشی از تحریم‌های ظالمانه و جهش نرخ ارز، شرایط حساس و بی‌سابقه‌ای را تجربه می‌کند و از طرفی صنعت برق نیز علاوه بر مواجهه با اثرات تغییر در شاخص‌های کلان اقتصادی، با چالش‌های فراوانی که عمدتاً ناشی از انباشت بدهی‌های وزارت نیرو به فعالان این صنعت بوده، مواجه است. بنابراین ضروری است که به منظور تأمین برق پایدار بویژه در زمان اوج مصرف، تدابیر و تمهیدات ویژه‌ای نسبت به تدوین احکام مرتبط با صنعت برق متناسب با نیازهای واقعی و حیاتی صنعت در لایحه بودجه ۱۴۰۱ اتخاذ شود. بررسی‌ها حاکی از آن است که تفاوت‌هایی میان لایحه ارسالی دولت با قانون بودجه سال ۱۴۰۰ از نظر محتوی و کمیت ارقام مندرج در آن وجود دارد؛ به نحوی که برخی از تبصره‌ها و یا بندهای مرتبط با صنعت برق در قانون بودجه سال ۱۴۰۰ در لایحه بودجه ۱۴۰۱ مغفول مانده است.

به طور خاص در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ مواردی از قبیل پرداخت بدهی‌های دولت به بخش خصوصی از طریق تهاتر مطالبات با اوراق اسلامی (تبصره ۵ بندهای «و» و «ز»)، تأمین مالی طرح‌های زیربنایی از طریق بازار سرمایه (تبصره ۵ بند «الف»)، تحویل سوخت صرفه‌جویی شده یا حواله آن در نیروگاه‌های تجدیدپذیر به سرمایه‌گذاران جهت فروش یا عرضه در بورس انرژی (تبصره ۱۵ بند «ی»)، تأمین مالی طرح‌های زیربنایی از طریق واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای (تبصره ۱۵ بند «ط»)، نحوه محاسبه متوسط بهای انرژی برق تحویلی به صنایع فلزی (تبصره ۱۵ بند «ز»)، تسویه مابه‌التفاوت قیمت تکلیفی و قیمت تمام‌شده فروش هر کیلووات ساعت برق با بدهی طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای (تبصره ۷ بند «د») و تأمین مالی طرح‌های صنعت برق از طریق تسهیلات بانکی (تبصره ۱۵ بند «و») و مالیات قراردادهای پیمانکاری (بند «ل» تبصره ۶) حذف یا دچار تغییرات قابل توجهی شده‌اند.

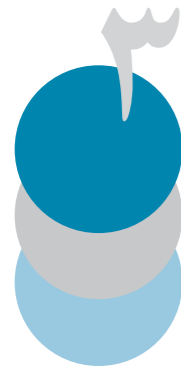
با عنایت به اهمیت موضوعاتی مانند تهاتر بدهی‌های دولت با مطالبات مالیاتی و بانکی شرکت‌های خصوصی، شفافیت در پرداخت مالیات در قراردادهای پیمانکاری و تأمین منابع مالی توسعه و نوسازی شبکه انرژی‌های تجدیدپذیر و دانش‌بنیان پیشنهاداتی به شرح ذیل قابل طرح است.

الحاقی به تبصره ۱۵: به شرکت‌های تابعه و وابسته به وزارت نیرو اجازه داده می‌شود با رعایت ملاحظات امنیتی کشور از محل واگذاری بخشی از املاک و دارایی‌های خود نسبت به تأمین مالی طرح‌های نوسازی تأسیسات و شبکه فرسوده برق کشور از جمله مناطق کمتر توسعه یافته و طرح‌های نیمه تمام تا سقف ۷۰ هزار میلیارد ریال اقدام کنند.

الحاقی به تبصره ۵: دولت از طریق اسناد تسویه خزانه، بدهی‌های قطعی خود به اشخاص حقیقی و حقوقی (تعاونی و خصوصی) و نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی، قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیاء (ص) و بسیج سازندگی که در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط تا پایان سال ۱۴۰۰ ایجاد شده، با مطالبات قطعی معوق دولت از اشخاص مزبور تا مبلغ ۵۰ هزار میلیارد ریال به صورت جمعی - خرجی تسویه کند. مطالبات قطعی دولت از اشخاص فوق‌الذکر که در اجرای بند (پ) ماده (۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴/۲/۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی به شرکت‌های دولتی منتقل شده، با بدهی‌های دولت به شرکت‌های مذکور به وسیله این اسناد قابل تسویه است.

الحاقی به تبصره ۵: به دولت اجازه داده می‌شود در صورت درخواست متقاضیان، مطالبات قطعی اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی که در چهارچوب قوانین و مقررات تا پایان سال ۱۴۰۰ ایجاد شده است و همچنین مطالبات نهادهای عمومی غیردولتی، صندوق‌های بازنشستگی، بانک‌ها (از جمله بابت یارانه سود به بنگاه‌های بخش‌های غیردولتی آسیب‌دیده از شیوع بیماری کرونا)، قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیاء (ص)، پیمانکاران محرومیت‌زدایی قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیاء (ص)، بسیج سازندگی، شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های تابعه و وابسته و نیز شرکت‌های دولتی تابعه وزارتخانه‌ها بابت یارانه قیمت‌های تکلیفی از دولت که در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط تا پایان سال ۱۴۰۰ ایجاد شده است را با بدهی اشخاص یاد شده به بانک مرکزی یا بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی که تا پایان سال ۱۴۰۰ ایجاد شده است، تا سقف ۳۵۰ هزار میلیارد ریال از طریق انتشار اسناد تسویه خزانه و تسلیم به بانک مرکزی، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی به شرح زیر تسویه کند.

الحاقی به تبصره ۶: در معاملات پیمانکاری کارفرما موظف است همزمان با هر پرداخت، مالیات بر ارزش افزوده متناسب با آن را به پیمانکار پرداخت کند تا زمانی که کارفرما مالیات بر ارزش افزوده را به پیمانکار پرداخت نکرده باشد، سازمان امور مالیاتی کشور موظف است ضمن پاسخ به استعلام بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری، دفاتر اسناد رسمی و سایر دستگاه‌های اجرایی حق مطالبه آن از پیمانکار یا اخذ جریمه دیرکرد از وی را نخواهد داشت. در مواردی که بدهی کارفرما به پیمانکار به صورت اسناد خزانه اسلامی پرداخت می‌شود در صورت درخواست پیمانکار، کارفرما موظف است این اوراق را عیناً به سازمان امور مالیاتی کشور تحویل دهد. سازمان امور مالیاتی کشور معادل مبلغ اسمی اوراق تحویلی را از بدهی مالیاتی پیمانکار کسر و اسناد مذکور را به خزانه‌داری کل کشور ارائه می‌کند. خزانه‌داری کل کشور موظف است معادل مبلغ اسمی اسناد خزانه تحویلی را به عنوان وصولی مالیات منظور کند.

الحاقی به تبصره ۱۵: وزارت نیرو مکلف است متوسط بهای انرژی برق تحویلی به صنایع فولادی، آلومینیوم، مس، فلزات اساسی و کانی‌های فلزی، واحدهای پالایشگاهی و پتروشیمی را بر مبنای متوسط نرخ خرید انرژی برق از نیروگاه‌های دارای قرارداد تبدیل انرژی (ای.سی.ای) محاسبه و دریافت کند. منابع حاصل از محل افزایش بهای برق این صنایع به حساب شرکت توانیر نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود. مشترکین با قدرت کمتر از دو مگاوات و همچنین مصارف کمتر از دو مگاوات مربوطه به مشترکین با قدرت بیش از دو مگاوات مشمول حکم این بند نمی‌باشند. وزارت نیرو از طریق شرکت‌های تابعه مکلف است منابع حاصله تا سقف ۱۲۰ هزار میلیارد ریال را به صورت ماهانه و متناسب با وصول درآمد فوق‌الذکر به صورت کامل صرف توسعه و نوسازی شبکه فرسوده برق کشور و جابجایی تیرهای برق روستایی و با تصویب شورای اقتصاد صرف اعطای یارانه سود تسهیلات جهت افزایش توان تولید برق از طریق سرمایه‌گذاری (ایجاد، توسعه و تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام) نیروگاه‌های برق و پرداخت مطالبات تولیدکنندگان خصوصی برق و نیروگاه‌های برق آبی، پیمانکاران و تأمین‌کنندگان تجهیزات صنعت برق کند ■

تاسیسات برقی، تمهیدات لازم را برای مدیریت ریسک‌های مالی خود پیش‌بینی کنند.

نکته دیگری که صنعت برق با آن مواجه است، مدیریت بخش تقاضا است. از آنجا که در سال آینده موضوع ناترازی عرضه و تقاضای برق همچنان ادامه خواهد داشت و میزان عرضه برق متناسب با سطح تقاضا رشد نخواهد کرد، صنعت برق به ناگزیر نیازمند اعمال سیاست‌های مدیریت تقاضا برای توزیع کمبود برق خواهد بود. آنچه در سال‌های گذشته تحت عنوان مدیریت تقاضای بار اعمال می‌شده، در بخش کشاورزی و صنعتی، (تغییر آرایش خاموشی‌ها) بوده است؛ به این نحو که به جای اعمال «خاموشی‌های اجباری»، از طریق دادن مشوق‌های مالی به بخش‌های صنعتی و کشاورزی، «خاموشی‌های داوطلبانه» را اعمال کرده است و در بخش خانگی هم با سیاست‌های قیمتی برای مشترکین پرمصرف و فعالیت‌های تبلیغاتی-ترویجی برای عموم جامعه، سیاست‌های مدیریت تقاضا انجام می‌شده است.

علیرغم اجرای این سیاست‌ها، همچنان روند افزایشی تقاضا ادامه پیدا کرده و این سیاست‌ها نتوانسته شکاف بین عرضه و تقاضا را به صورت پایدار برطرف کند. این در حالی است که

جابه‌جایی پایدار منحنی عرضه و یا منحنی تقاضا در بخش برق، نیازمند تغییرات فناوری در تولید و مصرف است و آنچه در سال‌های گذشته در سیاست‌های وزارت نیرو کمتر به آن پرداخته شده است، ایجاد تغییرات فناورانه برای اصلاح نرخ رشد تقاضا و جابه‌جایی منحنی تقاضا است.

برای اعمال این سیاست‌ها لازم است «زیست بوم نوآوری صنعت برق» متناسب با این صنعت رشد کند تا بتواند تغییرات فناورانه را شکل دهد؛ و بالاخره آنکه صنعت برق برای برون رفت از چرخه معیوب اقتصادی آن، نیازمند آزادسازی تجارت برق و رفع انحصار عرضه برق در بازارهای خرده‌فروشی است. برای اجرای این سیاست ضروری است که وزارت نیرو تمرکز خود را از نگاه‌داری به سمت حکمرانی جابه‌جا کند تا بتواند در مقام نهاد تنظیم‌گر، امکان رقابت منصفانه در بازارهای برق را فراهم آورد. این مهم بدون پذیرش ناکارآمدی سیاست‌های قبلی در حکمرانی برق و نحوه عرضه و توزیع و اتخاذ سیاست‌های نوآورانه در مدیریت حوزه برق ممکن نیست. در واقع صنعت برق پیش و بیش از تامین مالی فوری و سریع، نیازمند اصلاح ساختار سیاستی و نظام حکمرانی برق است تا احیای این صنعت زیرساختی و حیاتی کشور ممکن شود. در این اصلاحات، «آزادسازی تجارت برق»، «رفع موانع ورود بخش خصوصی به خرده‌فروشی برق و معاملات عمده و خرده‌فروشی»، «کارآمدسازی فضای بازار تجارت برق و بورس انرژی»، «اصلاح نظام حکمرانی شرکت‌های تابعه وزارت نیرو» و بالاخره «ساماندهی نظام تنظیم‌گری بخش برق» از جمله موضوعات راهبردی است که باید در دستور کار سیاست‌گذاران کشور در بخش برق و انرژی قرار گیرد ■

بروز خاموشی‌های گسترده در تابستان ۱۴۰۰ نشان داد که عرضه برق نسبت به رشد تقاضا دچار کمبود است و اعمال سیاست‌های مدیریت تقاضا نمی‌تواند این شکاف را جبران کند؛ بنابراین توسعه عرضه برق برای جلوگیری از بروز خاموشی‌ها و زیان‌های ناشی از آن کاملاً ضروری است. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ مجموع منابع پیش‌بینی شده برای طرح‌های توسعه‌ای بخش برق حدود ۳۰ هزار میلیارد تومان است که ۶۶ درصد برای بخش انتقال و فوق توزیع و ۴۴ درصد برای بخش تولید در نظر گرفته شده است. این در حالی است که ساختار بودجه کشور از نظر سیاست‌های مالی و پولی نسبت به قبل انقباضی است و با شرایط صنعت برقی که نیازمند سرمایه‌گذاری و اجرای سیاست‌های انبساطی و توسعه‌ای است، سازگار نیست.

به همین دلیل در ساختار بودجه ۱۴۰۱ موضوع مشارکت عمومی - خصوصی و تشکیل «صندوق پروژه‌ها» برای جذب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی مطرح شده است. به نظر می‌رسد سیاستگذار با آگاهی از محدودیت‌های مالی بودجه‌های عمومی و کمبود منابع مالی بخش دولتی، انتظار دارد بخش خصوصی شکاف بین نیازهای سرمایه‌گذاری بخش برق و انرژی با کمبودهای مالی دولتی را پر کند. این رویکرد در سیاست‌گذاری مالی حوزه انرژی اگرچه در بسیاری از کشورها اجرا شده، اما با توجه به ساختار فعلی مالی صنعت برق قابل اجرا نیست. چرا که چرخه درآمد - هزینه به دلیل قیمت‌گذاری دستوری، منفی است و نمی‌تواند بازده مالی کافی را برای بازگشت سرمایه بخش خصوصی، فراهم کند.

از سوی دیگر به دلیل انحصار تجارت برق در بخش دولتی (بخش خرده‌فروشی)، سازوکارهای مبتنی بر بازار که بتواند عرضه و تقاضای انرژی را در نقطه تعادلی قرار دهد، ایجاد نشده است. در نتیجه این وضعیت، اجرای سیاست جذب سرمایه‌گذار بخش خصوصی با توجه به دیر بازده بودن و بزرگ بودن مقیاس سرمایه‌گذاری در این بخش، امکان‌پذیر نیست؛ بنابراین این سوال مطرح خواهد بود که با توجه به ساختار بودجه بخش برق در سال آینده چه مخاطراتی در بخش برق پیش روی فعالان اقتصادی و مصرف‌کنندگان انرژی وجود دارد. مهمترین و بنیادی‌ترین مخاطره سال آینده عدم توسعه عرضه برق متناسب با نیاز کشور و در نتیجه ادامه خاموشی‌های تابستان گذشته در سال آینده خواهد بود. این مسئله اساسی نه فقط صنعت برق بلکه تمامی صنایع و مصرف‌کنندگان انرژی را متاثر خواهد ساخت و انتظار می‌رود مجموعه اقتصاد کشور از این ناحیه زیان‌های آشکار و پنهان زیادی را متحمل شود؛ بنابراین صنایع کشور و به ویژه بخش‌های حیاتی مانند بیمارستان‌ها و مراکز درمانی نیازمند آن خواهند بود که تجهیزات برق اضطراری خود را برای خاموشی‌های محتمل سال آینده آماده کنند.

از طرف دیگر بخش‌هایی که کسب و کار آن‌ها وابسته به طرح‌های توسعه‌ای صنعت برق است، یعنی پیمانکاران، مشاوران و سازندگان تجهیزات برقی، همچنان با مشکل نقدینگی و تامین مالی مواجه خواهند شد. این مساله ریسک وصول مطالبات بخش خصوصی صنعت برق را افزایش می‌دهد. از این رو ضروری است مدیریت کسب و کارهای بخش خصوصی در بخش صنایع پشتیبان احداث

علیرضاسدی | معاون پژوهش و برنامه‌ریزی سندیکای صنعت برق ایران

الف) احکام مرتبط با وصول مطالبات از شرکت مادر تخصصی توانیر و شرکت‌های تابعه

یکی از اصلی‌ترین دغدغه‌های بخش خصوصی صنعت برق در سال‌های اخیر، وصول مطالباتشان از شرکت مادر تخصصی توانیر و شرکت‌های تابعه آن بوده است که مغفول ماندن از آن، بقای کسب‌وکارها و تداوم فعالیت‌های آن‌ها را به مخاطره انداخته است. از یک سو درآمد‌های شرکت توانیر از محل فروش برق، تکافوی پوشش بهای تمام‌شده و هزینه‌های مترتب را نداده و لذا منجر به انباشت بدهی شده و از سوی دیگر، این عدم ایفای به موقع تعهدات منجر به کاهش نقدینگی بخش خصوصی برای پذیرش طرح‌های جدید و متوقف شدن قراردادها شده است. همچنین بسیاری از دیون و تعهدات شرکت‌های طلبکار به دلیل این کاهش نقدینگی به اشخاص ثالث به موقع پرداخت نشده و آن شرکت‌ها را نیز در مقابل ادارات امور مالیاتی، گمرک، شبکه بانکی و شرکت‌های تأمین‌کننده مواد اولیه بدهکار کرده است. چنانچه در خصوص وصول این مطالبات چاره‌اندیشی نشود، تداوم فعالیت این شرکت‌ها به مخاطره افتاده و آینده و رشد و توسعه صنعت را متزلزل خواهد ساخت. در قوانین بودجه سنواتی، برخی موارد مرتبط با وصول مطالبات از شرکت‌های دولتی بیان می‌شود که استفاده از پتانسیل‌های آن می‌تواند در وصول مطالبات از محل انتشار اوراق، تهاجر بدهی‌ها یا سایر منابع مندرج در احکام بودجه، برای نیل به این هدف راهگشا باشد. با بررسی احکام مرتبط با وصول مطالبات از شرکت‌های دولتی در قانون بودجه سال ۱۴۰۰ و لایحه بودجه ۱۴۰۱ می‌توان این شیوه‌های تسویه بدهی را به شرح زیر تفکیک کرد:

واگذاری طرح‌های نیمه تمام

در بند (هـ) تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۴۰۰ مقرر شده بود منابع موردنیاز اتمام طرح‌های عمرانی تا سقف ۲۰۰۰ میلیارد ریال و در قالب ماده (۵۶) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، توسط بانک‌ها و با نظارت بانک مرکزی تأمین گردد. لیکن مطابق با بند (ب) تبصره ۴ لایحه بودجه ۱۴۰۱ به دولت اجازه داده شده است این طرح‌های نیمه تمام را بابت رد دیون قطعی دستگاه‌های اجرایی، به طلبکاران از آن دستگاه اجرایی واگذار کند مشروط به آنکه طلبکاران متعهد به تکمیل طرح در مدت‌زمان معین شوند.

انتشار اوراق مالی اسلامی

در بند (ب) تبصره ۵ لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، به دولت اجازه داده شده است که برای تأمین مالی مصارف قانون بودجه تا سقف ۸۶۰ هزار میلیارد ریال اوراق مالی اسلامی زجمله اسناد خزانه اسلامی منتشر کرده و از محل منابع حاصل از انتشار این اوراق اسناد خزانه اسلامی با حفظ قدرت خرید و با سررسید تا پایان سال ۱۴۰۴ منتشر و به طلبکاران دستگاه‌های اجرایی بابت تأدیه مطالبات واگذار کند. این اعتبار تخصیصی نسبت به بودجه سال ۱۴۰۰ با سقف انتشار ۶۵۵ هزار میلیاردی، حدود ۳۰ درصد رشد داشته است.

همچنین در بند (ج) این تبصره همانند سنوات قبل به این موضوع اشاره شده است که اوراق منتشره فروش نرفته جهت تأمین مالی طرح‌ها و مصارف قانون بودجه، قابل واگذاری به تمامی طلبکاران اعم از پیمانکاران، مشاوران و تأمین‌کنندگان تجهیزات است. از سوی دیگر در قانون بودجه سال ۱۴۰۰ (جز ۱ بند (ز) تبصره ۵) به دولت اجازه داده شده

طرفی‌های بودجه ۱۴۰۱ برای وصول مطالبات

مهناز علی‌آبادی | دبیر کمیته مالی و بانکی سندیکای صنعت برق ایران

بود از طریق اسناد تسویه خزانه، بدهی‌های خود را به اشخاص حقیقی و حقوقی که تا پایان سال ۱۳۹۹ ایجاد شده، با مطالبات قطعی معوق دولت از اشخاص مزبور تا مبلغ ۵۰ هزار میلیارد ریال به صورت جمعی-خرجی تسویه کند. مطالبات قطعی از اشخاص که در اجرای بند (پ) ماده ۲ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور به شرکت‌های دولتی منتقل شده، با بدهی دولت به شرکت‌های مذکور به وسیله این اسناد قابل تسویه قلمداد می‌شد که این بند در لایحه بودجه ۱۴۰۱ از تبصره ۵ حذف شده است.

تهاثر مطالبات اشخاص از دولت با بدهی آن‌ها به شبکه بانکی

در جز ۲ بند (ز) تبصره ۵ قانون بودجه سال ۱۴۰۰ به دولت اجازه داده شده بود، مطالبات قطعی اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی که تا پایان سال ۱۳۹۹ ایجاد شدند و همچنین مطالبات نهادهای عمومی غیردولتی، صندوق‌های بازنشستگی، بانک‌ها و نیز شرکت‌های دولتی تابعه وزارتخانه‌ها بابت یارانه قیمت‌های تکلیفی از دولت را با بدهی اشخاص یادشده به بانک مرکزی یا بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیر بانکی تا سقف ۳۵۰ هزار میلیارد ریال از طریق انتشار اسناد تسویه خزانه و تسلیم به بانک مرکزی، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیر بانکی تسویه کنند. در سال‌های گذشته بخشی از مطالبات بخش خصوصی صنعت برق از وزارت نیرو و شرکت توانیر با تکیه بر ظرفیت‌های این بند و از طریق تهاثر بدهی‌های این شرکت‌ها به سازمان امور مالیاتی و بانک‌ها صورت می‌پذیرفت، لیکن این بند در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ حذف شده است که حذف آن به عنوان یکی از روش‌های قابل استفاده در پرداخت بدهی‌های وزارت نیرو، بخش خصوصی را در تسویه مطالباتش از دولت محدودتر خواهد ساخت.

کارگزاری (فاکتورینگ)

مطابق با ماده ۸ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور «تأمین‌کنندگان کالا و خدمات مجازند با استناد به ماده (۱۰) قانون برگزاری مناقصات و در چهارچوب تأمین مالی واگذاری مطالبات از طریق کارگزاری (فاکتورینگ)، تمام یا بخشی از مطالبات قراردادی محقق شده و محقق نشده خود را به اشخاص حقیقی و حقوقی ثالث اعم از بانک‌ها یا مؤسسات اعتباری واگذار کنند. در صورتی که تأمین‌کننده، مطالبات را به ثالث واگذار کند، کلیه کارفرمایان موضوع این قانون اعم از دولتی، عمومی و یا تعاونی مکلف به رعایت واگذاری مطالبات از طریق کارگزاری (فاکتورینگ) هستند.» در بند (ت) تبصره ۵ قانون بودجه سال ۱۴۰۰ سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف شده بود در چهارچوب این ماده قانونی، مقدمات لازم اعم از انجام امور کارگزاری، ابلاغ قرارداد همسان واگذاری، ایجاد زیرساخت‌های موردنیاز برای واگذاری مطالبات قراردادی (فاکتورینگ) تا سقف یکصد هزار میلیارد ریال را فراهم نمایند. این بند در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ حذف شده است. این در حالی است که علی‌رغم الزامات مندرج در متن قانون مبنی بر تدوین آیین‌نامه اجرایی و بر اساس پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصاد و دارایی و سازمان برنامه و بودجه کشور، «آیین‌نامه اجرایی ماده ۸ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی با موضوع نحوه واگذاری مطالبات قراردادی» در جلسه مورخ ۹۹/۰۷/۱۶ هیأت محترم وزیران مطرح و به تصویب رسیده است لیکن این

آیین‌نامه تاکنون به شیوه مطلوب اجرایی نشده است.

ب) احکام مرتبط با مشارکت بخش خصوصی در توسعه صنعت برق

با عنایت به نیاز روزافزون صنعت برق به توسعه و سرمایه‌گذاری و با توجه به انباشت بدهی‌های دولت به بخش خصوصی که تأمین مالی پروژه‌های جدید را در قالب قراردادهای پیمانکاری دشوار ساخته است، استفاده از مدل‌های مشارکت بخش غیردولتی در طرح‌ها می‌تواند در حل مشکلات کمبود نقدینگی و توسعه صنعت برق راهگشا باشد. از جمله احکامی که در لایحه بودجه ۱۴۰۱ به این نوع مشارکت‌ها اشاره دارد می‌توان به تأسیس صندوق پروژه اشاره نمود. همچنین در این لایحه برای اتمام هرچه سریع‌تر طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، به دولت اجازه داده شده نسبت به انعقاد قراردادهای مشارکت با بخش غیردولتی اقدام نماید.

تأسیس صندوق پروژه در تأسیس نیروگاه‌ها

بر اساس بند (ز) تبصره ۱۵ لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ به وزارت نیرو اجازه داده شده است از طریق شرکت‌های تابعه نسبت به تأسیس شرکت‌های صندوق پروژه با مشارکت متقاضیان و سرمایه‌گذاران بخش غیردولتی به منظور تجهیز منابع، احداث و بهره‌برداری از پنج هزار مگاوات نیروگاه برق با اولویت مناطق محروم و کمتر توسعه‌یافته، اقدام کند. در این صندوق پروژه‌ها حداکثر آورده بخش دولتی اعم از وجوه نقد و آورده غیر نقدی ۴۹ درصد است که این سهم پس از تکمیل و بهره‌برداری نیروگاه‌های مذکور به ۲۰ درصد کاهش می‌یابد.

انعقاد قراردادهای مشارکت جهت اتمام هرچه سریع‌تر طرح‌های

تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

مطابق با تبصره ۴ لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ به دولت اجازه داده شده است که از طریق دستگاه‌های اجرایی و به منظور جلب مشارکت بخش غیردولتی جهت اتمام هرچه سریع‌تر طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تا ۱۰ درصد از اعتبارات مربوطه را صرف حمایت از این طرح‌ها کند. در جز ۲ بند (الف) این تبصره اشاره شده است که «بهای محصول پروژه در قرارداد سرمایه‌گذاری و مشارکت از شمول تعرفه گذاری مندرج در قوانین و مقررات عام و خاص مستثنی است. مگر اینکه از قبل مابه‌التفاوت آن تأمین شده باشد.»

در صنعت برق به دلیل قیمت‌گذاری تکلیفی و امکان‌پذیر نبودن مستثنی کردن آن از شمول تعرفه گذاری، استفاده از پتانسیل‌های این تبصره با محدودیت مواجه است. همچنین با توجه به انباشت بدهی‌های وزارت نیرو به بخش خصوصی، مشارکت بخش خصوصی در صورتی توجیه‌پذیر خواهد شد که منابع درآمدی طرح و مابه‌التفاوت قیمت تکلیفی و قیمت واقعی از محل دارایی‌های نقدپذیر دولت پرداخت شود. یکی از راهکارهای ایجاد انگیزه جهت مشارکت بخش خصوصی، در این گروه از طرح‌ها، استفاده بلندمدت از دارایی‌های راکد دولتی است. این شیوه علاوه بر آنکه با انتقال انتفاع به بخش خصوصی، سرمایه‌گذاران را به مشارکت در طرح ترغیب می‌کند، مالکیت اموال و دارایی‌های وزارت نیرو را حفظ نموده و با تبدیل آن به دارایی مولد، فرصت درآمدهای آتی وزارت نیرو از محل آن دارایی‌ها را نیز فراهم می‌کند ■

در واقع بودجه سال ۱۴۰۱ از طریق کنترل رشد بدهی های دولت با محدود شدن میزان انتشار اوراق مالی و رشد بیشتر هزینه های عمرانی به نسبت هزینه های جاری و افزایش درآمدهای مالیاتی به دنبال کنترل تورم است.

هرچند که براساس اخبار منتشر شده میزان درآمدهای مالیاتی در سال آینده حدود ۵۳۲ هزار میلیارد تومان عنوان شده که در مقایسه با قانون بودجه سال جاری بیش از ۶۲ درصد افزایش داشته است و به باور صاحب نظران اقتصادی، رقم ۵۳۲ هزار میلیارد تومان درآمد مالیاتی در سال آینده برآورد شده است، زیرا در سال آینده هیچ پایه مالیاتی جدیدی تعریف نشده و نمی توان با قوانین فعلی، مالیات را بیش از ۶۱ درصد افزایش داد. در این میان، مالیات بر اشخاص حقوقی بیش ترین افزایش را بین اقلام مالیات داشته و افزایش حدود ۱۲۶ درصدی را تجربه کرده است. بعد از آن، مالیات بر کالاها و خدمات رشد بیش از ۶۴ درصدی را تجربه کرده که در این بین مالیات ارزش افزوده ۶۷/۵ درصد افزایش داشته است. مالیات ارزش افزوده در سال آینده حدود ۵۰۱ هزار میلیارد تومان پیش بینی شده است. با این حال در سال جاری، مالیات ارزش افزوده کمتر از ۹۰ هزار میلیارد تومان اعلام شده بود. به نظر می رسد افزایش ۶۸ درصدی مالیات بر ارزش افزوده با توجه به تورم ۵۰ درصدی کالاها و خدمات نمی تواند قابلیت تحقق داشته باشد.

با همه این اوصاف نکته مهمی که در این بین باید به آن توجه شود این است که این خط مشی کلی و جدید به طور قطع اثراتی جدی بر فعالیت بخش های اقتصادی خواهد گذاشت که نمی توان به آن ها بی توجه بود یا آن ها را جدی نگرفت.

بخش انرژی و بودجه ۱۴۰۱

اما این قانون با شکل و شمایل جدید و البته تأثیرات جدید و ویژه خود بر اقتصاد کشور در حوزه انرژی و به ویژه صنعت برق چه تأثیرات و تغییراتی را ایجاد خواهد کرد.

در لایحه بودجه ۱۴۰۱ شش تفاوت عمده با بودجه ۱۴۰۰ در حوزه انرژی وجود دارد و به گفته طراحان آن: **هدف از طراحی بودجه کل کشور در سال ۱۴۰۱ در حوزه انرژی، حرکت در مسیر رشد اقتصادی درونزا با حداقل تأثیر تحریم ها بر این بخش است و از منظر انرژی این بودجه امکان آن را دارد که ضمن حرکت در مسیر تحقق رشد اقتصادی هشت درصدی در بخش نفت و نیرو، نیازها و الزامات بخش های مختلف برای حرکت در مسیر توسعه را فراهم کند.**

ان طور که بررسی ها نشان می دهد احکام لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ در بخش برق تغییراتی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ دارد، اما موضوعاتی از قبیل عوارض برق، بیمه مشترکان خانگی و تجاری، نصب کنتورهای هوشمند برای مشترکان پرمصرف برق مشابه قانون بودجه سال ۱۴۰۰ در لایحه تکرار شده است. البته دو جزء مهم از تبصره های قانون بودجه سال ۱۴۰۰ با موضوع تسویه بدهی طرح های تملک دارایی های سرمایه ای بخش برق با مابه التفاوت قیمت تکلیفی و قیمت تمام شده و تعرفه مشترکان پرمصرف خانگی در بخش برق از لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ حذف شده است.

در واقع آن گونه که رئیس امور انرژی سازمان برنامه و بودجه گفته تفاوت هایی که در حوزه انرژی میان قانون بودجه ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ وجود دارد را می توان: «فراهم شدن امکانات استفاده از روش عمومی - خصوصی در اجرای طرح های تولید برق؛ پیش بینی منابع لازم برای توسعه انرژی های تجدیدپذیر از طریق

رویکرد بودجه ۱۴۰۱ در حوزه انرژی چگونه است؟

سیزدهمین دولت جمهوری اسلامی ایران در نخستین سال حضورش در رأس امور در حالی برنامه دخل و خرج کشور را برای سال ۱۴۰۱ به مجلس ارسال کرد که نسبت به سال های گذشته و البته دولت قبل تغییرات اساسی در آن داده بود. افزایش درآمدهای مالیاتی و حذف ارز ترجیحی ۴۲۰۰ تومانی دو مبحث مهم گنجانده شده در لایحه بودجه سال بعد که اکنون به قانون تبدیل شده هستند که البته به شکل مستقیم بر تولید و بازار سرمایه اثرگذار است.

ضمن این که کاهش میزان انتشار و تضمین اوراق دولتی در لایحه بودجه را می توان از موارد مهم تأثیرگذار در بازار سرمایه سال ۱۴۰۱ خواند. در همین حال در بودجه سال آینده مقرر شده مالیات حاصل از سود به طور مستقیم به حساب صندوق تثبیت بازار واریز شده و بدهی های صندوق توسعه ملی هم با این صندوق تسویه شود ضمن آن که کاهش مالیات واحدهای تولیدی تا پنج درصد و به علاوه افزایش درآمدهای مالیاتی از دیگر موارد مهم در این قانون به حساب می آید.

گره گشا

شعارزده

پری شاکرین | روزنامه نگار

عوارض برق مصرفی و ایجاد ردیف بازپرداخت تعهدات و تادیه بدهی‌های این بخش در جدول تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۴۰۱؛ تنظیم بودجه شرکت‌های بخش انرژی در جهت افزایش سرمایه‌گذاری‌ها و افزایش بهره‌وری انرژی؛ تفکیک بودجه وزارت نفت از شرکت ملی نفت ایران در راستای تفکیک وظایف حاکمیتی از تصدی‌گری در بخش نفت و گاز و افزایش توان نظارتی تدوین برنامه‌های قابل سنجش در بودجه‌های دستگاه‌های بخش انرژی مطابق با فعالیت آن‌ها در راستای برنامه‌های مصوب اجازه به وزارت نیرو برای فروش اموال و نیروگاه‌های نیمه‌تمام به بخش خصوصی در ازای تکمیل آن‌ها» ذکر کرد. هم‌چنین طرح تأمین مالی نوسازی شبکه‌های فرسوده از محل واگذاری بخشی از اموال و دارایی‌ها در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ حذف شده که به دلیل نوع مالکیت که کمترین آن خرید بوده است.

در همین حال در مورد سوخت صرفه‌جویی شده نیروگاه‌ها که پیش‌تر در تبصره ۱۵ وجود داشت، ردیف جدیدی در تبصره ۱۴ اضافه شده که فقط برای تعهدات سوخت صرفه‌جویی شده در نیروگاه‌ها با استناد به ماده ۶۱، قانون اصلاح الگوی مصرف به مبلغ ۳۰ هزار میلیارد ریال امکان استفاده از آن برای توسعه نیروگاه‌های تجدیدپذیر را فراهم کرده است.

در این لایحه منابع میزان تولید برق تجدیدپذیر نیز از ۹۲۵ مگاوات به یک هزار و ۹۲۵ مگاوات افزایش می‌یابد و ۵۰۰ مگاوات هم از محل ارتقای بازده نیروگاه‌ها به شبکه برق تزریق خواهد شد. به علاوه، با رشد منابع مالی صنعت برق در بودجه ۱۴۰۱ ظرفیت تولید نیروگاه‌های برق کشور سال آینده با چهار هزار مگاوات افزایش به ۹۲ هزار و ۲۰۱ مگاوات خواهد رسید. بدین ترتیب، میزان منابع صنعت برق افزایش قابل توجهی خواهد داشت و در لایحه احکام مختلفی برای جذب منابع از جمله انتشار اوراق مالی، فاینانس خارجی، فروش اوراق و منابع داخلی بودجه دیده شده است.

انتقادات وارده به بودجه ۱۴۰۱ چیست؟

اما نکاتی که ذکر شد آن چیزی است که درباره لایحه بودجه از سوی دولتمردان یا طراحان گفته شده و البته تحلیلگران از لابلای آمار و ارقام استخراج کرده‌اند؛ ولی در این میان انتقادات زیادی هم به این لایحه وارد بوده است. یکی از انتقاداتی که در مورد بودجه ۱۴۰۱ در حوزه انرژی مطرح شده این است که در آن شیوه‌ای برای پرداخت مطالبات نیروگاه‌های تولیدکننده برق در نظر گرفته نشده است. جدول ۹ لایحه که به برآورد اعتبارات ردیف‌های متفرقه اختصاص دارد در مقابل سطر مابه‌التفاوت قیمت تکلیفی و قیمت تمام‌شده آب و برق تخصیصی در نظر نگرفته است. از سوی دیگر تبصره ۵ که هرساله ظرفیت‌هایی را برای تهاتر مطالبات نیروگاه‌ها از سازمان‌های زیرمجموعه وزارت نیرو با بدهی‌های آن‌ها به دولت، سیستم بانکی و سازمان‌های دولتی از طریق اسناد تسویه خزانه نوع اول و دوم ایجاد می‌کرد، حذف شده که در راستای سیاست‌های دولت مبنی بر کنترل انتشار اوراق مالی اسلامی است. با توجه به مجموع این ملاحظات و نیز عدم امکان تهاتر مطالبات نیروگاه‌ها با نفت در لایحه، مشخص نیست وزارت نیرو چه تدبیری برای پرداخت مطالبات بخش خصوصی در دستور کار خواهد داشت. این در حالی است که در شرایط فعلی مطالبات تولیدکنندگان برق، سازندگان، پیمانکاران

و فعالان بخش خصوصی از وزارت نیرو بالغ بر ۴۰ هزار میلیارد تومان است و از سوی دیگر آن‌ها بدهی کلانی به سازمان‌های مالیاتی، تأمین اجتماعی و شبکه بانکی دارند که تهاتر نشدن بدهی‌ها با مطالباتشان می‌تواند مالکان و مدیران نیروگاه را با مسائلی از جمله مسدود شدن حساب‌های بانکی، ممنوع‌الخروجی و مشکل شرکت در مجامع، حضور در انتخابات شرکت‌ها و... روبه‌رو کند.

بی‌توجهی به واقعی شدن قیمت برق

نکته دیگری که به عنوان اشکال به بودجه ۱۴۰۱ وارد است حذف بند (ز) تبصره ۱۵ قانون بودجه سال ۱۴۰۰ از لایحه ۱۴۰۱ است. چراکه با توجه به عدم پرداخت مابه‌التفاوت قیمت تکلیفی و تمام‌شده برق، می‌توان گفت دولت سال‌هاست از محل منابع صنعت برق به مصرف‌کنندگان برق یارانه می‌پردازد. فشار ناشی از این‌گونه حمایت‌ها، صنعت برق را با مشکلات مالی جدی مواجه کرده است. بخشی از مصرف‌کنندگان بزرگ برق، صنایع سنگین از قبیل فولاد، آلومینیوم، مس، فلزات اساسی و کانی‌های فلزی، واحدهای پالایشگاهی و پتروشیمی هستند که از سودآوری بالایی برخوردارند و امکان کسب درآمد صادراتی آن‌ها منجر می‌شود نسبت به نوسانات ارزی مقاوم باشند. در قانون بودجه سال ۱۴۰۰ مقرر شده بود قیمت برق این صنایع واقعی شود که به میزان ۸ هزار میلیارد تومان منابع از این محل برآورد شد. هرچند عملکرد این بند در سال ۱۴۰۰ برای بهبود وضعیت صنعت برق قابل دفاع نبود، اما حذف آن از لایحه بودجه ۱۴۰۱ جز آنکه وضعیت این صنعت را که با مشکلات مالی متعدد در اداره و توسعه خود روبه‌رو است، به بهای حمایت از صنایعی که وضعیت مالی مناسبی دارند، وخیم‌تر کند، نتیجه‌ای نخواهد داشت. این در

حالی است که واقعی شدن قیمت برق این صنایع با توجه به سودآوری و گردش مالی آن‌ها، مشخصاً اثر منفی بر اهداف کلان اقتصادی نداشته و تنها از حقوق تولیدکنندگان برق در برابر سایر تولیدکنندگان صیانت خواهد کرد.

از این رو، واقعی شدن قیمت برق صنایع پرمصرف ضرورتی است که باید از طریق سازوکارهای درست در بورس انرژی محقق شود و تا زمانی که شرایط بورس انرژی این امکان را ایجاد نمی‌کند، استفاده از ظرفیت‌های بودجه‌ای و تخصیص این منابع به تولیدکنندگان برق می‌تواند راهگشا باشد.

طبق مطالعات طرح جامع فولاد کشور، ایران در میان کشورهای صادرکننده فولاد رتبه ۱۶ را در سال ۲۰۱۹ به خود اختصاص داده است. همچنین بر اساس اطلاعات شرکت ملی فولاد ایران به نقل از سخنگوی گمرک، در سال ۱۳۹۹ ارزش صادرات محصولات مرتبط با آهن و فولاد ۳ میلیارد و ۶۳۰ میلیون و ۱۰۶ هزار و ۵۶۵ دلار بوده است. همچنین بر اساس گزارش‌های وزارت صمت، صنعت پتروشیمی و میعانات گازی در سال ۱۳۹۹، ۵۷۹۲۴ هزار تن به ارزش ۱۷۵۰۴ میلیون دلار صادرات داشته است. این در حالی است که درآمد صنعت برق از محل صادرات انرژی برق (با نرخ تسعیر ۲۳ هزار تومان برای هر دلار) کمتر از ۵۵۰ میلیون دلار در بودجه ۱۴۰۱ برآورد شده که به‌طور کامل به وزارت نیرو تعلق گرفته و تولیدکنندگان غیردولتی برق سهمی از آن نمی‌برند.

تولید برق ایران به دلیل سیاست‌های اتخاذ شده در طول سالیان گذشته به وضعیت پیچیده و دشواری دچار شده است. در برنامه ششم توسعه و از محل ظرفیت‌های بند (ت) ماده ۴۸ این قانون، سرمایه جدیدی به ساخت نیروگاه ورود نکرده و افزایش ظرفیت شبکه برق در این سال‌ها از محل سرمایه‌گذاری در برنامه‌های چهارم و پنجم بوده که با فاصله زمانی به بهره‌برداری رسیده است. در پیک ۱۴۰۰، بالغ بر ۱۲ هزار مگاوات کمبود برق داشتیم و این نگرانی وجود دارد که این رقم در سال‌های آینده تشدید شود. این مسئله به وضوح عقب‌نشینی از دستاوردهای صنعت برق است و قطع برق صنایع در پیک مصرف، آسیب جدی به زنجیره تولید کشور وارد می‌سازد که تبعات آن در قالب کاهش عرضه و افزایش تورم به کل اقتصاد سرایت می‌کند. اتفاقی که در صنعت سیمان و فولاد در تابستان ۱۴۰۰ شاهد آن بودیم. به عنوان یک نمونه می‌توان به گزارش شاخص قیمت نهاده‌های ساختمان‌های مسکونی شهر تهران که مرکز آمار محاسبه می‌کند، اشاره کرد. بر اساس آمارهای این گزارش درصد تغییر این شاخص در تابستان ۱۴۰۰ به نسبت بهار این سال و فصل مشابه سال قبل، در گروه سیمان، بتن، شن و ماسه به ترتیب ۱۸/۲ و ۱۴۴ درصد بوده است که بیش‌ترین افزایش را در میان نهاده‌های ساختمانی نشان می‌دهد. به خوبی روشن است که کمبود برق و خاموشی نه تنها رفاه جامعه را کاهش داده و نارضایتی‌های اجتماعی به همراه می‌آورد، با کاهش تولید و عرضه کل منجر به نتایج تورمی می‌شود که دقیقاً نقطه مقابل هدف‌گذاری دولت در بودجه ۱۴۰۱ برای کنترل تورم خواهد بود.

ایرادات از زبان یک نماینده

چندی پیش فریدون عباسی عضو کمیسیون انرژی مجلس هم در سخنانی انتقاداتی را به این بخش وارد دانست. وی بخش انرژی هسته‌ای در لایحه بودجه ۱۴۰۱ را روشن و شفاف ندانسته و گفت که تولید ۱۰ هزار مگاوات برق هسته‌ای در سال آینده برخلاف آنچه در لایحه بودجه آمده، امکان‌پذیر نیست.

به گفته وی اگرچه از گذشته چشم‌اندازهایی جهت تأمین برق موردنیاز کشور از طریق نیروگاه‌های هسته‌ای وجود داشته است، به‌طور مثال طبق برنامه‌ریزی‌ها در سال ۱۴۱۰ باید ۱۰ هزار مگاوات برق هسته‌ای داشته باشیم، اما روند در پیش گرفته شده نشان می‌دهد دستیابی به این چشم‌انداز ممکن نیست چراکه دو واحد نیروگاهی در حال ساخت با عنوان فاز دوم و سوم نیروگاه بوشهر، طی ۸ سال گذشته از پیشرفت خوبی برخوردار نبودند. عباسی با بیان اینکه تولید ۱۰ هزار مگاوات برق هسته‌ای در سال آینده برخلاف آنچه در لایحه بودجه آمده امکان‌پذیر نیست، گفته است که صرفاً می‌توان گفت؛ در سال آینده قرارداد تولید ۱۰ هزار مگاوات برق هسته‌ای نهایی و نوع راکتور انتخاب شود و مشخص کنیم در کدام نقاط و چه نوع راکتورهایی قرار است ساخته شود، بنابراین اشاره به تولید ۱۰ هزار مگاوات در لایحه بودجه سال آینده را شعاری می‌دانم.

چالش‌های پیش رو

با همه این اوصاف، اما کلیات لایحه بودجه ۱۴۰۱ همین چندی قبل در مجلس تصویب

شد و به صورت قانون درآمد و با نزدیک شدن به پایان سال و آغاز هزاره جدید می‌رود که رنگ اجرایی به خود بگیرد در این میان، اما آنچه باید به آن توجه کرد چالش‌هایی است که حوزه انرژی و خاصه صنعت برق با آن دست و پنجه نرم می‌کند و به اذعان حتی خود دولتی‌ها باید برای آن‌ها چاره‌ای اندیشید.

آن طور که مسئول بخش انرژی سازمان برنامه و بودجه گفته است در حال حاضر دو چالش جدی در بخش انرژی کشور وجود دارد که شامل «ناترازی تولید و مصرف انرژی» و «خام فروشی» هستند. این چالش‌ها ناشی از مجموعه‌ای از عوامل از جمله:

۱. توسعه نامتناسب ظرفیت‌های تولید و انتقال انرژی
۲. تلفات بالای زنجیره تولید، تبدیل، انتقال، توزیع و مصرف انرژی
۳. عدم تنوع سبد انرژی
۴. رشد شدید مصرف انرژی در زمان اوج مصرف
۵. نگاه بخشی به مدیریت حوزه انرژی و تعارض منافع نهادی
۶. عدم توازن نرخ بازگشت سرمایه با میزان توسعه‌یافتگی زنجیره ارزش
۷. نگاه سنتی به حفظ سهم فروش نفت خام در بازارهای بین‌المللی
۸. وابستگی فناوری در برخی تجهیزات و دانش فنی مرتبط با فرایندهای حوزه انرژی هستند

آن طور که کفاشی گفته است مواردی هم چون: استفاده از روش سرمایه‌گذاری صندوق پروژه برای احداث ۵۰۰۰ مگاوات ظرفیت حرارتی، اجاره وزارت نیرو برای استفاده از تهاتر نفت خام برای بازپرداخت بدهی‌ها به بخش خصوصی و احداث نیروگاه‌های جدید، تعیین نرخ سوخت گاز نیروگاه‌های خود تأمین صنایع در جهت استفاده از ۲۰۰۰ مگاوات نیروگاه‌های مذکور و کمک به بار شبکه، اصلاح قیمت سوخت گاز مصرفی پتروشیمی‌ها، پالایشگاه‌ها و صنایع و اصلاح تعرفه پلکانی گاز مصارف خانگی در راستای بهینه‌سازی مصرف و بهره‌وری انرژی و در نظر گرفتن بخشی از منابع حاصله برای کمک به تولید و تحقق رشد اقتصادی، اصلاح الگوی مصرف گاز و برق و استفاده از توان شرکت‌های اپراتور مجازی دانش‌بنیان نسبت به هوشمندسازی مصرف انرژی و نصب کنتورهای هوشمند مواردی هست که در بودجه ۱۴۰۱ برای حل این چالش‌ها در نظر گرفته شده است.

ضمن این‌که مواردی مثل بازپرداخت تعهدات مربوط به تولید برق تجدیدپذیر در جدول تبصره ۱۴ که با انجام آن معادل ۵۰۰ مگاوات نیروگاه تجدیدپذیر تا خرداد ۱۴۰۱ وارد مدار تولید می‌شود و تخصیص اعتبار برای کمک به توسعه زیرساخت‌ها و فناوری‌ها و حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان در زمینه انرژی هم از دیگر نکات راهگشا بوده است. با این توصیفات اگرچه مسئولان اذعان می‌کنند که هم چنان باز شدن گره مشکلات حوزه انرژی را در لایحه بودجه ۱۴۰۱ پیش‌بینی کرده‌اند، ولی در این میان نهادهای صنفی حوزه انرژی و صنعت برق همان‌طور که ذکر شد ایراداتی را هم چنان بر این لایحه وارد می‌دانند و در این میان‌گذر زمان است که مشخص خواهد کرد بودجه ۱۴۰۱ گره‌گشا خواهد بود یا به قول فریدون عباسی رنگ شعار به خود گرفته بوده و از خم طره آن هم هیچ گشایشی صورت نخواهد گرفت ■

سندیکا

کارنامه

کارنامه

تشکل های اقتصادی نمایندگان فعالانی هستند که بخش بزرگی از تولید و اقتصاد کشور را راهبری می کنند، از این رو بدون تردید نقش آنها در ایجاد هم افزایی در بین ایده ها، تفکرات، ظرفیت ها و توانمندی ها بسیار کلیدی و حیاتی است. به همین دلیل ایجاد ساختارهای موثر به منظور کسب نظرات اعضا و همچنین تعیین برنامه ها و اولویت های تشکل بر اساس دغدغه های آنها یکی از مهمترین اقداماتی است که می تواند زمینه این هم افزایی را به بهترین شکل فراهم آورد. سندیکای صنعت برق ایران هم در پایان هفتمین دوره هیات مدیره، تلاش کرد با کسب نظر از نمایندگان شرکت های عضو در کمیته های تخصصی، حتی الامکان ضمن بررسی نقاط قوت و ضعف سندیکا طی سال های اخیر، مهمترین انتظارات اعضا را به منظور طرح در هشتمین دوره هیات مدیره سندیکا شناسایی کند. در این بخش از هفتمین شماره نشریه ستبران، مشروح میزگرد ویژه ای که به منظور بررسی عملکرد هفتمین دوره و انتظارات از دوره هشتم هیات مدیره سندیکای صنعت برق ایران برگزار شد، منعکس شده است.

محسن پوررفیج عربانی

در طول چهار سال گذشته ما با همفکری اعضای کمیته مهندسی مشاور، حرکت‌ها و اقدامات خوبی را شکل دادیم. یکی از چالش‌های اساسی ما این بود که از همان سال‌های ابتدایی انقلاب، سازمان برنامه هیچ اعتباری برای مشاوران قائل نبود و این روند در طول دهه‌های اخیر ادامه یافته بود. خوشبختانه با همکاری سندیکا تعاملات خوبی را با سازمان برنامه شکل دادیم تا از این طریق بتوانیم بخشی از مشکلات شرکت‌های مهندسی مشاور را حل کنیم. در همین راستا ما در طول چهار سال گذشته دو وظیفه اساسی را برای کمیته مهندسی مشاور تعریف کردیم. تکلیف اول ایجاد بازار کار برای شرکت‌های عضو بود که خوشبختانه با مذاکرات و چانه زنی‌هایی که با شرکت توانیر و معاون برق وزیر نیرو داشتیم، در این حوزه به موفقیت نسبی دست یافتیم. نگرانی ما بیش از هر چیز مهاجرت نیروی انسانی متخصص و تحصیل کرده‌ای است که سرمایه اصلی شرکت‌های مهندسی مشاور محسوب می‌شوند و به دلیل رکود حاکم بر بازار، ترجیح می‌دادند از کشور بروند. تکلیف دومی که برای کمیته در نظر گرفته بودیم، تدوین فهرس بهای خدمات مهندسی بود که در این حوزه هم اقدامات موثر بسیاری انجام شد. خوشبختانه در طول این سال‌ها آقای مهندس دقت به عنوان فردی متخصص، فهیم و علاقمند، جلسات متعددی را به منظور تدوین و قیمت‌دار کردن فهرس بهای خدمات مهندسی با نمایندگان شرکت‌های مشاور برگزار کرده و این مهم را با همکاری سندیکا به نتیجه رساندند. مشکل اساسی این بود که مبنای مشخصی برای قیمت‌دار کردن خدمات مهندسی وجود ندارد و همین امر کار را در برخی از مراحل با مشکلات جدی مواجه می‌کند. با این وجود با کمک آقای مهندس دقت، این فهرس بهای تدوین شد و کار تا حد قابل توجهی پیش رفت. اما متأسفانه در نهایت با رفتن ایشان از توانیر، پیگیری‌ها برای نهایی کردن فهرس بهای خدمات مهندسی، تا اندازه‌ای کمرنگ شد.

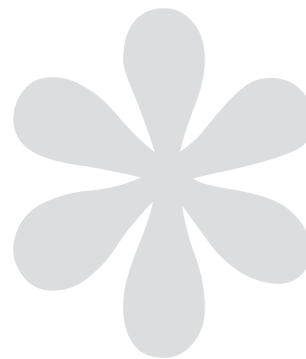
جایگاه مورد وثوق سندیکا در سازمان برنامه و بودجه

در طول سال‌های گذشته شرکت‌های مهندسی مشاور با مشکلات پرتعدادی دست به گریبان بوده‌اند که یکی از مهمترین آن‌ها بروز تحریم‌ها و توقف مگا پروژه‌هایی نظیر راه‌اندازی ۳۱۴ پست فوق توزیع و ۸۴ پست فشار قوی بود. این مگا پروژه‌ها که قرار بود از طریق فاینانس خارجی اجرایی شوند، می‌توانستند فرصت کاری مناسبی برای همه شرکت‌ها از جمله سازندگان، پیمانکاران و مشاوران باشند اما متأسفانه با ازسرگیری تحریم‌ها و توقف این مگا پروژه‌ها عملاً رکود دوباره بر بازار صنعت برق حاکم شد. یکی دیگر از اقدامات کمیته مهندسی مشاور سندیکا در طول چهار سال گذشته، تهیه دستورالعملی برای شرکت برق منطقه‌ای تهران به منظور درجه‌بندی مشاوران و توزیع مناسب پروژه‌ها بین شرکت‌های مهندسی مشاور به تناسب اندازه آن‌ها بود.

خوشبختانه امروز ما در کمیته مهندسی مشاور سندیکای صنعت برق ایران رابطه هدفمند و نزدیکتری با سازمان برنامه داریم. نظرات و دیدگاه‌های ما در این سازمان شنیده شده و مورد

پیشنهادات اعضا روی میز هیات مدیره هشتم

صنعت برق کشور در طول یک دهه اخیر سخت‌ترین سال‌های فعالیت خود را پشت سر گذاشته و سندیکا در این سال‌ها تلاش کرده با احصاء و بررسی مشکلات، پیشنهادات و راهکارهای خود را برای رفع مسائل این صنعت به نهادهای ذیربط ارائه دهد. سندیکا همواره تلاش کرده فرآیند اقدامات و فعالیت‌های خود را حتی الامکان متناسب با ظرفیت اعضا گسترش دهد و برای حل مشکلات اعضا تمام توان تشکلی خود را به کار بگیرد. از اینرو با توجه به اتمام دوره هفتم هیات مدیره، در میزگردی که با حضور «سعید احمدی» عضو کمیته حمایت از ساخت داخل، «موسی احمدیان» رئیس کمیته اتوماسیون و مخابرات، «امیرحسین طاهرزاده» عضو کمیته پیمانکاران پست، «محسن پوررفیج عربانی» رئیس کمیته مهندسی مشاور، «سیدمحمدجواد موسوی» نایب رئیس کمیته انرژی‌های تجدیدپذیر سندیکا و «سعود سعادت» و «مهدی مسائلی» از اعضای هیات مدیره دور هفتم برگزار شد، به بررسی عملکرد سندیکا در دوره هفتم و محورهای پیشنهادی آنها برای پیگیری در دوره جدید هیات مدیره پرداخته‌ایم. مشروح میزگرد به شرح زیر است:

وثوق مدیران ارشد کشور است. در همین راستا چندین بخشنامه از سوی سازمان برنامه و شرکت توانیر ابلاغ شده که کار را برای مهندسين مشاور تسهیل کرده است. با این وجود ما همچنان درباره ساختار بودجه به ویژه در حوزه پروژه‌های عمرانی با مشکلات جدی مواجه هستیم. چرا که بودجه در دست سازمان برنامه است و گزارش توجیهی یک پروژه عمرانی باید از سوی توانیر و وزارت نیرو به این سازمان ارائه شود. در نهایت تصمیم‌گیری در خصوص تخصیص بودجه به این پروژه در یک کمیسیون ۵ نفره در سازمان برنامه انجام می‌شود که ممکن است اشراف کافی به الزامات و ضرورت‌های پروژه‌های صنعت برق نداشته باشند. البته در این خصوص هم جلسات متعددی با سازمان برنامه داشته‌ایم و امیدواریم که با استمرار پیگیری‌های سندیکا و کمیته در دوره آتی هیات مدیره، این موضوع هم به نتیجه رسیده و مسائل شرکت‌های مهندسی مشاور تا اندازه‌ای حل شود.

سعید احمدی

قطعا همه اعضای قدیمی سندیکا به خوبی به خاطر دارند که این تشکل اولین بار برای گردهم آوردن شرکت‌های تولیدکننده تجهیزات صنعت برق و پیگیری مشکلات آن‌ها تشکیل شد. در حقیقت در آن زمان علیرغم اینکه انجمن تابلوسازان بخشی از مشکلات شرکت‌های فعال این حوزه را دنبال می‌کرد، اما سازندگان تجهیزات یک تشکل تخصصی نداشتند که بتوانند مسائل و چالش‌های آن‌ها را به صورت خاص دنبال کنند. به این ترتیب اولین پایه‌های ایجاد سندیکای شرکت‌های سازنده تجهیزات صنعت برق به وسیله آقای مهندس پارسا بنیان گذاشته شد.

انحراف سندیکا از مسیر حمایت از سازندگان صنعت برق

هدف اصلی و اولیه سندیکا ارتباط سازمان یافته با وزارتخانه‌های نیرو و صمت و پیگیری مشکلات شرکت‌های سازنده بود. اما این روند از حدود یک دهه پیش تغییر کرد و سندیکا به منظور جذب اعضای بیشتر و همچنین کسب درآمد بالاتر از محل حق عضویت‌ها، گستره شرکت‌های عضو خود را توسعه داد و پیمانکاری، مهندسی مشاور و مهندسی بازرگانی را نیز به زمینه فعالیت شرکت‌های عضو خود افزود. به این ترتیب سندیکا، طیف وسیعی از فعالان صنعت برق را شامل شد که عملا اهداف اولیه آن را دچار انحراف کرد. تشکلی که در ابتدا قرار بود فقط بر مسائل سازندگان صنعت برق متمرکز باشد، آنقدر گسترده شد که ۱۳ کمیته تخصصی را در خود جای داد که حمایت از ساخت داخل تنها یکی از آن‌ها بود. در نهایت قدرتی که باید صرف پیگیری مشکلات سازندگان می‌شد به دلیل گستردگی حوزه فعالیت اعضا، به یک سیزدهم کاهش یافت. حال سوال کلیدی این است که آیا اقدامات و پیگیری‌های صورت گرفته برای مسائل شرکت‌های تولیدکننده و سازنده با سهم آن‌ها از کل شرکت‌های عضو سندیکا تناسب دارد؟ در حال حاضر سازندگان

بالاترین تعداد اعضای سندیکا را تشکیل می‌دهند، اما اقدامات سندیکا در این حوزه با سهم سازندگان همخوانی ندارد.

به نظر می‌رسد ارتباط سندیکا با وزارت صمت در طول چهار سال اخیر به کمترین حد خود رسیده و ما کمترین میزان تاثیرگذاری را در حوزه تصمیم‌سازی‌های این وزارتخانه داشته‌ایم. متأسفانه به نظر می‌رسد حتی در برخی از موارد ارتباطات برقرار شده با وزارت صمت بر پیگیری منافع شخصی برخی از مدیران ارشد سندیکا، متمرکز شده است.

تاکید من بر این است که مسیر سندیکا نسبت به آنچه که در ابتدا برای آن در نظر گرفته شده بود، تغییر کرده و این انحراف کاملا به ضرر تولیدکنندگان بوده است. فراموش نکنیم که حمایت از تولید، اولین و مهمترین هدف و انگیزه تشکیل سندیکای صنعت برق ایران بوده، اما متأسفانه به تدریج سیاست‌های کلی سندیکا به سمت سایر حوزه‌ها از جمله پیمانکاران، مشاوران و واردکنندگان تجهیزات تغییر مسیر داده است.

در طول این سال‌ها تعداد جلسات کمیته حمایت از ساخت داخل کاهش چشمگیری داشته، آن هم در شرایطی که قریب به ۴۰۰ شرکت سازنده عضو سندیکا با مشکلات بسیار گسترده‌ای دست به گریبان بوده‌اند. ما بارها این گلایه را مطرح کرده‌ایم که ترکیب هیات مدیره متناسب با ترکیب شرکت‌های عضو نیست. به عنوان مثال در دوره هفتم، سازندگان علیرغم پرتعداد بودن نسبت به سایر حوزه‌ها، تنها دو نماینده در هیات مدیره داشته‌اند. پیشنهاد ما این بود که ترکیب هیات مدیره بر اساس وزن و تعداد شرکت‌های عضو در هر یک از حوزه‌های فعالیت از جمله ساخت تجهیزات، پیمانکاری، مهندسی مشاور و مهندسی بازرگانی تعیین شود.

از جمله اقدامات مهمی که به نظر من به درستی در دوره هفتم هیات مدیره پیگیری نشد، فعال کردن کمیته مشترک سندیکا با وزارت صمت، ارزیابی و تشخیص صلاحیت سازندگان و نیز تعیین عمق ساخت داخل تجهیزات صنعت برق بود. این اقدامات کلیدی، برنامه‌هایی است که باید به شکل جدی‌تری در دوره هشتم هیات مدیره دنبال شده و به نتیجه برسند.

تبدیل سندیکا به کنفدراسیون؛ مطالبه جدی از هیات مدیره

اگر اقدام مشخصی هم در خصوص هر یک از این موارد در سندیکا انجام شده، متأسفانه ما در کمیته از آن بی‌اطلاع هستیم؛ بنابراین ضروری است که کمیته‌ها، اخبار و نتایج پیگیری‌های خود را به صورت شفاف و دقیق در اختیار اعضا قرار دهند. انتظار ما از هشتمین دوره هیات مدیره، ایجاد ارتباط سازمان یافته با وزارت صمت و ارتقای این ارتباط از سطح کارشناسی به سطوح مدیران بالادستی این وزارتخانه و نیز توجه جدی‌تر به مشکلات سازندگان به عنوان بخشی کلیدی از اعضای سندیکاست. یکی از راهبردهایی که طی سال‌های گذشته برای جلوگیری از تفرق و مدیریت تضاد منافع اعضا در سندیکا مطرح شده بود و در دوره ششم پیگیری گسترده‌ای برای اجرایی شدن آن صورت گرفت، تشکیل کنفدراسیون است. در حال حاضر در اتاق بازرگانی چارتری تهیه و قرار شده گروه‌های مختلف عضو یک تشکل، انجمن‌ها یا سندیکایی مستقلی تشکیل دهند و در نهایت زیر نظر یک فدراسیون یا کنفدراسیون به عنوان تشکل بالادستی خود فعالیت کنند. طرح ایجاد کنفدراسیون برق به دلایلی متوقف شد، اما من بر این باورم که اگر این کار عملی می‌شد، سندیکا یا فدراسیون می‌توانست اقدامات تشکلی موثرتر و بهتری داشته باشد. از این رو انتظار می‌رود هیات مدیره جدید مسئله تبدیل سندیکا به کنفدراسیون را به صورت جدی پیگیری کرده و از این مسیر مانع جدایی و ریزش اعضا شوند. ایجاد

کنفدراسیون برای فعالان صنعت برق بسیار راهگشا خواهد بود و البته برای بقای سندیکا نیز الزامی است.

موسی احمدیان

اولین مساله در مورد هیات مدیره دوره هفتم سندیکا که به دلیل شیوع بیماری کرونا و وقوع بحران اقتصادی با بلدشاسی هم مواجه، عدم بلوغ و ناپختگی آن‌ها بود. از دیدگاه من دوره هفتم هیات مدیره فاقد پختگی لازم بود و یکی از نشانه‌های این ناپختگی گزاره‌گویی است. در گزارشی که دبیرخانه به عنوان اهم اقدامات و دستاوردهای دوره هفتم منتشر کرد، این گزاره‌گویی قابل مشاهده است. چرا که در آن موضوعاتی تحت عنوان ایفای نقش موثر سندیکا بیان شده که قاعدتا دستاورد نیست.

دوره هفتم هیات مدیره سندیکا پختگی و بلوغ نداشت

سندیکای صنعت برق با ۶۰۰ شرکت عضو فقط بخشی از اقتصاد کشور است و قاعدتا نمی‌تواند به عنوان یک تشکل در طول چهار سال این همه دستاورد داشته باشد. بخش عمده این اقدامات در طول کل دوره فعالیت سندیکا پیگیری شده و به نتیجه رسیده است. ضمن اینکه دستاورد بسیار محدود است و نمی‌توانیم بپذیریم که تعداد زیادی دستاورد در طول یک دوره چهار ساله داشته باشیم. ما در کمیته اتوماسیون طی ۱۰ سال اخیر فقط دو دستاورد داشته‌ایم که البته برگزاری جلسات و دوره‌های آموزشی جزو آن‌ها نیست. اولین دستاورد ما این بود که با پیگیری‌های فراوان کمیته، کارفرمایان پذیرفتند که پست‌های فشار قوی باید به جای مدل سنتی بر پایه دانش باشد احداث و راه‌اندازی شوند و دستاورد دوم هم تدوین نظامنامه اتوماسیون بود که خوشبختانه در حال انجام است. موضوعی که در دوره هفتم هیات مدیره ابتر ماند، چارت سازمانی سندیکا بود. واقعیت این است که ۴ سال قبل چارت سندیکا را تغییر دادیم، از این رو یکی از مواردی که باید بررسی شود این است که تغییر چارت چه میزان راندمان و چه نقاط مثبت و منفی داشته است و آیا این چارت جدید به اصلاح و تغییر و تقویت نیاز دارد؟ عدم بررسی این مساله یکی از نقاط ضعف هیات مدیره دوره هفتم بوده است. مسائل داخلی سندیکا به اندازه ارتباط با سایر ارگان‌ها حائز اهمیت است، این در حالیست که ما هنوز نمی‌دانیم در ساختار داخلی سندیکا ارتباطاتمان به چه شکل است؛ بنابراین یکی از مسائلی که باید در هیات مدیره دوره هفتم مد نظر قرار گیرد، این است که وضعیت چارت فعلی سندیکا را بررسی کرده و در صورت نیاز در این خصوص تجدیدنظر کنند و آن را بهبود ببخشند. این دوره هیات مدیره باید مسائل مربوط به ارتباط درون سازمانی سندیکا را جدی بگیرد.

دوره هفتم هیات مدیره سندیکا در حوزه ترکیب افراد هم فاقد عملکرد و انسجام لازم بود

و تا حدی قطبی شده بود. دوره هفتم به سازندگان گرایش غالبی داشت، که قابل قبول نیست. چرا که یکی از ویژگی‌های بارز سندیکا کنار هم قرار گرفتن جمع اضداد است. شرکت‌های عضو سندیکا در نقاطی نه تنها اشتراک منافع ندارند، بلکه دچار افتراق منافع هم هستند. این سندیکا همچنان که تشکل سازندگان است، سندیکای شرکت‌های مشاور، پیمانکار، بازرگان و فعالان انرژی‌های نو و ... هم هست و برقراری تعادل بین همه این حوزه‌هاست که سندیکا را پابرجا نگه می‌دارد.

نکته دیگری که در خصوص عملکرد هفتمین دوره هیات مدیره می‌توان مطرح کرد این است که ما هدف مشخصی را در هیات مدیره پیگیری نکردیم. در غالب موارد کلی‌گویی کرده و به حرف‌هایی پرداختیم که برای اعضا حاشیه است. ما جان کلام را در پیگیری‌هایمان عنوان نکردیم. به عنوان مثال جلسه‌ای بین هیات مدیره و روسای کمیته‌ها برگزار و طی آن گزارشی کلی در ۲۰ صفحه ارائه شد. در شرایطی که مفهوم این جلسه، گردهمایی خبرگان صنعت برق بود، انتظار می‌رفت خروجی و نتیجه مشخصی داشته باشد و در نهایت به چند محور و روش برای بهبود شرایط برسیم. چنین جلساتی باید نتیجه‌ای داشته باشد که بتوان آن را به عنوان خروجی جلسه به نهادهای ذیربط و مسئولان ارائه داد. اما به نظر می‌رسد ما در سندیکا حرف واضح و مشخصی نداریم، به همین دلیل هم نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم به نتیجه واضح و دقیقی برسیم.

گزارش‌های تهیه شده در سندیکا، سالاد واژگانی بی‌اثر است. ما تعداد زیادی گزارش در مورد موضوعات مختلف به مجلس ارائه داده‌ایم، شاید در نگاه اول تصور ما این باشد که در این گزارش‌ها نظرات خود را به این نهاد ارائه داده‌ایم، اما در واقع ما گزارشی در مورد موضوعات خودمان تهیه نکرده‌ایم، بلکه گزارشی را تهیه کرده‌ایم که مجلس خواسته و بلاتکلیفی ما در ساختار داخلی در همین گزارش‌ها کاملاً مشهود است.

ما در هر سازمانی یک ساختار طولی و یک ارتباط عرضی داریم. به این ترتیب که رابطه بین اعضای سندیکا که بخشی از بیزینس صنعت برق را شکل می‌دهد، یک رابطه عرضی در سندیکا است که باید گسترش پیدا کند. ما باید این ارتباط عرضی را در سندیکا شکل دهیم و من معتقدم که در دوره هفتم هیات مدیره به این موضوع پرداخته نشده است. متأسفانه در دوره گذشته، تعدادی از اعضای هیات مدیره بیشتر از منافع شرکت‌های عضو، به دنبال اهداف شخصی خود بودند. اگرچه چنین رویکردی قاعدتا جرم نیست، ولی نوعی سوءاستفاده و بی‌اخلاقی است که یک فرد از جایگاهش در هیات مدیره بهره‌برداری شخصی کند.

مساله خودمحوری اعضای هیات مدیره دوره قبل هم یکی از نکات دیگر قابل طرح در این حوزه است. این خودمحوری باعث می‌شود که مشورت دیگران را قبول نداشته باشیم و عموماً از تخصص افراد دیگر به درستی استفاده نکنیم. در دوره هشتم هیات مدیره باید تلاش شود جلسات و نشست‌هایی به منظور همفکری با متخصصان اقتصاد و صنعت برگزار شده و از راهکارهای پیشنهادی آن‌ها استفاده کنیم. سندیکا باید شرایطی را فراهم کند که مدیران شرکت‌های عضو سندیکا با علوم جدیدی نظیر اینترنت اشیا یا Machine Learning آشنا شوند. باید بپذیریم که هر شرکتی که عضو سندیکا می‌شود کارآفرین نیست و در مورد برخی از موضوعات نیاز به آموزش دارد و سندیکا است که باید زمینه این آموزش را برای آن‌ها فراهم کند.

سیدمحمد جواد موسوی

در طول چهار سال گذشته در کمیته انرژی‌های تجدیدپذیر سندیکای صنعت برق ایران، اقدامات گسترده‌ای به منظور پیگیری مشکلات فعالان این حوزه انجام است. یکی از معضلات اصلی این حوزه، تعرفه‌های خرید تضمینی برق است که مشکلات زیادی برای فعالان این صنعت ایجاد کرده و عملاً سرمایه‌گذاری در این حوزه را متوقف کرده است. در همین راستا مکاتبات و پیگیری‌های گسترده‌ای به منظور ایجاد بازار ثانویه برای برق تجدیدپذیرها به ویژه در حوزه تامین برق ماینرها صورت گرفت و پیشنهادات کمیته از طریق شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی، طرح شد و در نهایت مقرر شد در چارچوب مقررات هیات دولت و وزارت نیرو راهکاری تدوین شود که تجدیدپذیرها بتوانند برق تولیدی خود را علاوه بر قراردادهای خرید تضمینی برق، در بازار دوم به ماینرها بفروشند.

عدم ارتباط سازمان یافته با کمیته‌ها؛ جدی‌ترین نقد به هیات مدیره هفتم

یکی دیگر از مسائلی که فعالان حوزه تجدیدپذیر با آن مواجه هستند، بحث تعرفه‌های گمرکی بود. از آنجا که بخش قابل توجهی از تکنولوژی و ۶۵ درصد تجهیزات حوزه انرژی‌های نو وارداتی است، بهبود ضوابط مربوط به حمایت از تولید داخل و رقابت‌پذیری را از وزارت صمت و سازمان توسعه تجارت ایران دنبال کردیم و این موضوع را به شکل مستمر در دستور کار داشتیم. در فصل بودجه هم نظرات کمیته را در راستای حمایت از تجدیدپذیرها به مجلس ارائه دادیم و توانستیم ارقام بودجه این حوزه را تقویت کنیم. اما در خصوص عملکرد کلی سندیکا ظرف چهار سال گذشته، پیش از هر چیز باید این مساله را بپذیریم که سندیکا به عنوان یک تشکل توانمند و فوق‌العاده حرفه‌ای جایگاه قابل توجهی در صنعت برق دارد و به همین دلیل بخش خصوصی می‌تواند برای پیگیری مسائل خود، به ظرفیت‌های این تشکل اتکا کند. البته متأسفانه سندیکا در برخی موارد از جایگاه خود فاصله گرفته که به نظر می‌رسد این امر بیش از هر چیز ناشی از کم‌کاری در برخی از حوزه‌ها و نیز تمرکز بر منافع شخصی توسط بعضی از اعضای هیات مدیره و نیز عدم برقراری ارتباط مناسب با بدنه سندیکا و کمیته‌هاست.

عدم ارتباط سازمان یافته با کمیته‌های تخصصی، جدی‌ترین نقدی است که به دوره قبل هیات مدیره وارد است. به عنوان مثال ما در کمیته تجدیدپذیرها فقط یکبار آن هم به درخواست خودمان با هیات مدیره جلسه داشتیم در حالی که بهتر بود این جلسات به صورت مستمر بین هیات مدیره و کمیته برگزار می‌شد تا هم گزارش عملکردی از سوی کمیته‌ها ارائه شود و هم هیات مدیره برنامه‌ها و اقدامات خود را برای نمایندگان شرکت‌های عضو شرح دهد. از این رو ضروری است که بین هیات مدیره دوره هشتم و کمیته‌ها ارتباط تنگاتنگی برقرار شود تا از این طریق مسائل و مشکلات شرکت‌های عضو در حوزه‌های

مختلف به صورت دقیق به راس سندیکا منتقل شده و برای پیگیری آن برنامه‌ریزی شود. نکته اینجاست که بسیاری از مشکلاتی که ما به عنوان بخش خصوصی با مدیران دولتی داشتیم امروز با مدیران خود در بخش خصوصی و سندیکا داریم و این مساله باعث شده سندیکا به عنوان تشکل بخش خصوصی از اهداف کلان خود فاصله بگیرد. یکی دیگر از مشکلات موجود این است که نتوانسته‌ایم جایگاه سندیکا را تقویت کنیم. به عنوان مثال در دولت دوازدهم، کمیته‌ای به منظور توسعه تجدیدپذیرها در وزارت نیرو با حضور همه معاونین وزیر تشکیل شد، اما متأسفانه به دلیل ضعف پیگیری‌های سندیکا، بخش خصوصی نتوانست نماینده‌ای در این کمیته داشته باشد.

از دیدگاه من سندیکا ظرف سالهای اخیر دچار نوعی روزمرگی شده و در مدیریت بحران اعضای خود ضعف داشته است. این در حالیست که سندیکا باید در زمان بحران، کفش آهنی به پا کرده و با تقویت جایگاه خود، در کنار اعضا و حافظ منافع آن‌ها باشد. به بیان ساده‌تر شرکت‌های عضو باید اطمینان داشته باشند که در مواقع بحرانی، تشکلی دارند که به شکلی قدرتمند از آن‌ها حمایت کرده و اجازه نمی‌دهد که آسیب جدی به آن‌ها وارد شود. جایگاه سندیکا باید به گونه‌ای تقویت شود که نظرات آن به عنوان نماینده بخش خصوصی در تصمیم‌گیری‌ها اعمال شود و از سیاستگذاری پشت درهای بسته جلوگیری شود.

هیات مدیره دوره هشتم باید عملکرد دوره قبل را بررسی و بازنگری کرده، نقاط قوت را تقویت و نقاط ضعف را رفع کند. واقعیت این است که امروز شکاف بین شرکت‌ها و سندیکا زیاد است و دوره هشتم باید پیش از هر چیز به دنبال ایجاد یک ارتباط موثر با اعضا باشد. زمینه‌سازی برای نزدیک شدن شرکت‌ها به یکدیگر و تقویت ارتباط بین آن‌ها به منظور افزایش درآمد آن‌ها و نیز توسعه تعامل بین هیات مدیره و اعضا با هدف تقویت جایگاه این تشکل اقداماتی است که باید در دستور کار هیات مدیره دوره هشتم قرار گیرد. البته نباید این مساله را از نظر دور داشت که ارتباط بین هیات مدیره و اعضای سندیکا نیازمند وحدت و همگرایی است، تنها در این صورت است که می‌توانیم اهداف بخش خصوصی صنعت برق را به شکلی موثر دنبال کرده و به نتیجه برسانیم. نکته مهم دیگری که در هشتمین دوره هیات مدیره باید مد نظر قرار گیرد، ضرورت برگزاری نشست‌های مستمر با متخصصان و خبرگان صنعت برق و اقتصاد به منظور آگاهی بخشی به اعضا و تاثیرگذاری در مدیریت بحران‌های موجود است.

مسعود سعادت‌تی

سندیکا متشکل از ۶۰۰ شرکت فعال صنعت برق است که در حوزه‌های متعددی فعالیت می‌کنند. علیرغم این تعداد، اما بیش از ۸۰ درصد مشکلات و مسائل اعضا مشترک است و تعارضات و تفاوت‌ها عمدتاً در ۲۰ درصد از موضوعات است. تجربه نشان داده که شرکت‌های عضو سندیکا به طور معمول در ۵ درصد موارد با تعارض و تضاد منافع جدی مواجه هستند که در غالب موارد با مشارکت سندیکا بدون ایجاد خسارت و یا مشکل جدی برای بخش‌های مختلف، این تضاد منافع مدیریت شده است.

سندیکای صنعت برق ایران، تشکیلاتی منسجم با ۲۰ سال سابقه فعالیت است و امروز به واسطه توانمندی‌ها، دستاوردها و ساختارش به یکی از تشکل‌های موفق و شناخته شده کشور تبدیل شده است. کمیته‌های تخصصی و عمومی سندیکا هم این فرصت را دارند که از تریبون سندیکا مسائل خود را مطرح و دنبال کنند.

سندیکا در طول سال‌های فعالیت خود، با حمایت و مشارکت اعضا، عملکردی قابل قبول در بین نهادها و ارگان‌های مختلف اعم از دولت، مجلس، قوه قضاییه و... داشته است. هیات مدیره همواره بر این باور بوده و هست که اعتبار سندیکا به خاطر مشارکت اعضا بوده و نمی‌توان تضاد منافع در بخش کوچکی از موضوعات و مسائل را دلیل درستی برای تجزیه یا ریزش شرکت‌های عضو دانست. سوال این است که اگر سندیکا به هر دلیلی به تشکل‌های کوچکتر تقسیم شود، قطعاً کارایی و اثرگذاری امروز را خواهد داشت؟ من بر این باورم که سندیکا پس از دو دهه فعالیت، باید به حدی از بلوغ رسیده باشد که بتواند تضاد منافع بین اعضای خود را از مسیر مذاکره و گفتگو حل کرده و تلاش کند منافع تمام اعضا و کمیته‌ها را شناسایی و دنبال کند.

واقعیت این است که اگر کمیته‌ها به صورت جداگانه تعامل با ارگان‌ها را در دستور کار قرار داده و مسائل خود را به شکل مستقل پیگیری کنند، اختلاف نظر اعضای خانواده سندیکا به بیرون منتقل شده و ممکن است به بهانه‌ای برای سوءاستفاده مراجعی تبدیل شود که سندیکا به آن‌ها مراجعه می‌کند. از این رو به نظر می‌رسد مهمترین اقدامی که لازم است در دوره هشتم هیات مدیره دنبال شود، افزایش ارتباط با شرکت‌های عضو از مسیر تقویت کمیته‌هاست.

بسیاری از شرکت‌های عضو هنوز هم حضور و مشارکت جدی در کمیته‌های سندیکا ندارند، در حالی که کمیته‌ها مهمترین ارکان یک تشکل هستند و شرکت‌ها می‌توانند با حضور فعال خود در آنها، علاوه بر طرح نظرات خود، حل مسائل و مشکلات حوزه فعالیتشان را نیز دنبال کنند. امروز سندیکا به جایگاهی قابل اتکا دست یافته و نباید اجازه دهیم که به هر دلیلی تضعیف و یا تجزیه شود. ما باید این مساله را بپذیریم که منافع اعضا و بخش خصوصی صنعت برق در این است که یک تشکل قوی داشته باشند و مسائل خود را زیر چتر سندیکا دنبال کنند.

نکته مهم دیگری که باید مد نظر قرار دهیم این است که گزارش تهیه شده توسط دبیرخانه سندیکا در واقع اقداماتی است که در طول فعالیت چهارساله دوره هفتم پیگیری شده و دستاوردها بر موارد معدودی نظیر ابلاغ قرارداد تیپ، اعمال تعدیل‌های قراردادی، جلوگیری از ضبط ضمانتنامه‌ها، جایگزینی برکناری به جای فسخ و ابلاغ بخشنامه تنقیح و تلخیص حق بیمه قراردادهای پیمانی بوده است.

افزایش اثربخشی سندیکا منوط به اتحاد و همدلی است

مساله دیگری که نباید از نظر دور داشت این است که در برخی موارد علیرغم اینکه تصمیم‌گیری و اعلام نظر به کمیته‌ها سپرده شده بود، اما به دلیل عدم تمایل شرکت‌های عضو و عدم مشارکت آنها، عملاً اقدام خاصی در مورد این موضوعات صورت نگرفت. به همین دلیل هم ما در هیات مدیره عملاً اهرم و سلاحی برای پیگیری این دست از موضوعات نداشتیم و مجبور بودیم با کدخدانمنشی و رایزنی آن‌ها را پیش ببریم. به علاوه در شرایط بحرانی حاکم بر صنعت ما ناگزیر بودیم بر روی مسائل مهمی متمرکز شویم که بقای شرکت‌ها را تضمین می‌کرد. به همین دلیل تلاش کردیم در خصوص این دست

از موضوعات حیاتی به یک موضع مشترک برسیم و بدون اختلاف سلیقه و با اقتدار با نهادهای ذیربط بالادستی وارد مذاکره شویم.

نکته مهم دیگر این است که به نظر می‌رسد داشتن انتظار تقویت ارتباط بین شرکت‌های عضو از هیات مدیره، چندان منصفانه نیست چرا که هیات مدیره اساساً در ارتباط بین کمیته‌ها و اعضا دخالت مستقیمی ندارد. کمیته‌ها یک بستر مساعد برای ایجاد ارتباط موثر بین اعضا محسوب می‌شوند و این شرکت‌های عضو هستند که باید از این بستر به درستی استفاده کنند. میزان بهره‌گیری شرکت‌ها از این بستر، ربطی به رویکرد هیات مدیره ندارد.

امروز سندیکای صنعت برق ایران در همه ارگان‌ها و دستگاه‌های ذیربط اعم از وزارت نیرو، توانیر، وزارت صمت، مجلس شورای اسلامی، سازمان برنامه و بودجه، قوه قضائیه، سازمان بازرسی کشور و... شناخته شده و مطرح است و صدایش شنیده می‌شود. سندیکا باید با هم‌افزایی و حل مسائل داخلی، با یک صدا و با اتحاد صدای خود را به گوش مراجع برساند و در صورت اتحاد است که اثرگذاری سندیکا بیشتر خواهد بود.

درخصوص ترکیب هیات مدیره هم باید بگویم که در دوره هفتم، تولیدکنندگان بالاترین تعداد کرسی را داشته‌اند. اگر مسائلی که پیگیری می‌شود بیشتر مربوط به حوزه پیمانکاری است، به این معنا نیست که تولیدکنندگان نادیده گرفته شدند، بلکه به این دلیل است که مشکلات پیمانکاران در قالب موارد ام‌المسائل بوده و با حل آنها، مشکلات بسیاری از فعالان صنعت برق حل شده و نتیجه پیگیری آن‌ها شامل حال همه اعضا خواهد بود.

امیر حسین طاهرزاده

مساله‌ای که نباید از نظر دور داشت این است که صنعت برق از سال ۸۹ به بعد شرایط بسیار دشواری داشته و برای بهبود نسبی این شرایط نیاز به تشکلی فراگیر داشت. در حقیقت سندیکا تشکلی است که در طول این سال‌ها ریل‌گذاری برای رفع مشکلات شرکت‌های سازنده، پیمانکار، مشاور و بازرگانی را به خوبی انجام داده است. با این وجود به دلیل افزایش چالش‌های فضای کسب و کار به ناچار از پیگیری مسائل کلان بازمانده و به مشکلاتی نظیر نوسانات نرخ ارز، قراردادهای متوقف و مسائل فیما بین شرکت‌ها رسیدگی کرده است.

من به خوبی به خاطر دارم که وقتی در سال ۱۳۷۷ به صنعت برق وارد شدم، شرکت‌های بزرگ فعال در حوزه پیمانکاری پست شکل گرفته و اجرای پروژه‌های EPC مبحثی جدید برای صنعت برق و سازمان برنامه محسوب می‌شد. در آن زمان سندیکا به منظور روشن کردن ابعاد، الزامات و ضرورت‌های اجرای پروژه‌های EPC برای سازمان برنامه و از آن مهمتر سازمان تامین اجتماعی تلاش بسیاری کرد. پیمانکاران به ویژه در خصوص بخشنامه‌های متعدد سازمان تامین اجتماعی و نیز پیاده‌سازی سلیقه‌ای آن‌ها در شعب مختلف، مشکلات گسترده‌ای داشتند؛ لذا علیرغم تایید سخن همکارانم در خصوص تنوع زمینه فعالیت سندیکا و کاهش تمرکز آن بر حوزه‌هایی مانند سازندگان، تاکید می‌کنم که

این تشکل برای انجام تکالیف و وظایف خود چاره‌ای جز سازگاری با فضای حاکم بر صنعت برق نداشت. باید پذیریم که سندیکا در کاهش مشکلات موجود، نقش کلیدی داشته است.

نکته بسیار مهم دیگری که باید مد نظر قرار داد این است که در حال حاضر بیش از ۸۰ درصد شرکت‌های سازنده تجهیزات صنعت برق، فروش مستقیمی به کارفرمایان دولتی ندارند و عمدتاً با شرکت‌های پیمانکار فعالیت می‌کنند؛ لذا به نظر می‌رسد حل مشکلات از سر منشا که در غالب موارد، واحد برنامه‌ریزی شرکت‌های کارفرمایی یا مهندسی مشاور هستند، اثربخش‌تر است. به این ترتیب زنجیره‌ای از بازیگران صنعت برق از پیمانکار، سازنده و حتی شرکت بهره‌بردار، با مشکلات کمتری مواجه می‌شوند.

از دیدگاه من سندیکا را نباید تنها در قالب یک هیات مدیره ۱۱ نفره دید. این تشکل مجموعه‌ای واحد از هیات مدیره، کمیته‌ها و دبیرخانه است. از این رو نمی‌توان شرایط و عملکرد آن را منفی دانست، چرا که در طول بیش از ده سال گذشته با وجود بحران‌های متعدد و بزرگی که اقتصاد کشور را درگیر کرده، باز هم عملکردی قابل قبول از این تشکل دیده‌ایم.

فراموش نکنیم که در طول این سال‌ها، جهش‌های پرتعداد نرخ ارز و بخشنامه‌های جبرانی با پوشش محدود خسارات، بخشنامه‌های متعدد و خسارت‌بار سازمان تامین اجتماعی و مشکلاتی از این دست که حل آن‌ها یا ممکن نبود یا مشمول زمان و هزینه بسیاری برای شرکت‌ها می‌شد، چالش‌هایی هستند که نمی‌توان از آن‌ها چشم پوشید و سندیکا برای رفع آن‌ها اقدامات گسترده‌ای داشته است. شاید اگر پیگیری‌های گسترده سندیکا در این حوزه‌ها نبود، امروز شرایط برای اعضا بسیار سخت‌تر می‌شد.

اصلی‌ترین توقع ما از هشتمین دوره هیات مدیره این است که کمیته‌ها را فعال‌تر کرده و نظرات آن‌ها را کسب کند و بر اساس این نظرات چانه‌زنی‌ها را در سطح کلان انجام دهد. در طول چهار سال گذشته کمیته پست با هماهنگی سایر کمیته‌های پیمانکاری و حقوقی در پیگیری مشکلات صنعت برق فعال عمل کرده و قراردادهای بسیار زیادی را حل و فصل کرده‌اند. به عنوان مثال هر کدام از اعضای کارگروه قراردادهای متوقف ۲۰۰ نفر ساعت وقت گذاشتند تا مساله پروژه‌های متوقف شرکت‌های عضو تا حدی حل شود.

برای تحقق این امر قراردادهای در کمیته‌های پست و حقوقی، دسته‌بندی و پیگیری‌ها از سطح شورای عالی فنی کلید زده شد. با اتکا به همین پیگیری‌های گسترده، بحران در سال ۹۹ شکست و کارفرمایان متوجه شدند که مساله طرح‌های زیرساختی متوقف شده این صنعت، بدون همراهی و حمایت آن‌ها حل شدنی نیست. نتیجه این پیگیری‌ها اعلام چند دوره تنفس قراردادی از سوی وزارت نیرو و جلوگیری از اقدامات سختگیرانه قراردادی و ضبط ضمانت‌نامه شرکت‌ها بود. در همین حوزه و با کمک و پیگیری سندیکا، ۱۲۰ قرارداد متوقف از سوی توانیر تعیین تکلیف شد و زمینه برای حل سریع‌تر سایر قراردادهای نیز فراهم آمد.

یکی دیگر از معضلات جدی فعالان صنعت برق، نبود فهرست بها برای تجهیزات این صنعت بود که خوشبختانه با پیگیری‌های مجدانه سندیکا، ۵ فهرست بها مستقل برای حوزه‌های مختلف برق ابلاغ شد. من یکی از اعضای کارگروه تدوین فهرست بها پست بودم و در طول یک سال تلاش مداوم صورت گرفته برای تدوین این فهرست بها

شاهد تلاش‌های گسترده نمایندگان کمیته‌های مختلف و همچنین همکاری آقای مهندس دقت بودم. در حال حاضر هم توانیر و سندیکا به شکل مستمر پیگیر جمع‌بندی شاخص‌های این فهرس بهای پنج‌گانه هستند.

تقویت کمیته‌ها در دستور کار دوره هشتم هیات مدیره باشد

یکی دیگر از اقدامات کلیدی که با تلاش سندیکا به نتیجه رسید تبدیل برکناری به فسخ در متن قراردادها بود. پیش از این شرکت‌های پیمانکاری بزرگی به دلیل مساله برکناری ورشکسته شده و از ادامه کار بازماندند. از این رو این دستاورد در بهبود شرایط قراردادهای شرکت‌های عضو کاملاً اثرگذار است. شاید این اقدامات، چندان کلان و فراگیر به نظر نرسند، اما واقعیت این است که اگر همین کارها هم انجام نمی‌شد، شرایط امروز برای شرکت‌های عضو بسیار سخت‌تر بود. افزون بر اینکه سندیکا در خصوص سایر مسائل و مشکلات هم برنامه‌ریزی‌ها و اقدامات گسترده‌ای داشته که متأسفانه به دلیل شرایط حاکم بر فضای کسب و کار و صنعت برق بعضاً به نتایج روشنی نرسیده است. عملکرد سندیکا را می‌توان با دو رویکرد ایده‌آل و نسبی بررسی کرد. اگر بخواهیم عملکرد این تشکل را با رویکرد ایده‌آل‌گرایی ارزیابی کنیم، قطعاً نقاط منفی آن زیاد است، چرا که شرایط اقتصاد و وزارت نیرو بسیار بحرانی است. اما اگر عملکرد سندیکا را با نگاهی نسبی بررسی کنیم و شرایط اقتصادی، تحریم‌ها و شیوع کرونا را نیز در نظر بگیریم، به این نتیجه خواهیم رسید که عملکرد سندیکا قابل قبول بوده است.

باید این مساله را در نظر بگیریم که هیات مدیره مسئولیت کلانی در حوزه چانه‌زنی و رگولاتوری دارد و مسائل و موضوعات حوزه‌های مختلف باید توسط کمیته‌ها پیگیری و دنبال شود. دستاوردهای سندیکا حاصل فعالیت کمیته‌هایی است که مأموریت‌های خود را به شکل جدی‌تری پیگیری کرده‌اند. از این رو تمرکز بر تقویت کمیته‌ها باید در دستور کار دوره هشتم هیات مدیره قرار گیرد. به علاوه کمیته‌ها باید خواسته‌ها و مطالبات خود را به شکل فعال از هیات مدیره پیگیری کنند. هیات مدیره هم باید با ریل‌گذاری و چانه‌زنی، راه را برای وصول مطالبات کمیته‌ها باز کند و در مواردی هم که بین خواسته‌ها تضاد منافع وجود دارد، نقش رگولاتور را ایفا کند.

مهدی مسالهی

پیش از هر چیز در خصوص ترکیب هیات مدیره دوره هفتم این توضیح را ضروری می‌دانم که ۹ نفر از ۱۵ نفر اعضای اصلی و علی‌البدل دوره قبل هیات مدیره تولیدکننده بوده و ۶ نفر نمایندگان شرکت‌هایی هستند که به صورت خاص، فقط در تولید تجهیزات صنعت برق فعال هستند. درست به همین دلیل یکی از انتقاداتی که نسبت به دوره هفتم مطرح می‌شد، تمرکز و توجه بیشتر هیات مدیره به مسائل تولیدکنندگان تجهیزات بود. من از سال ۸۵ در سندیکا حضور دارم و به خاطر دارم که در آن زمان جلسات هیات مدیره در محل شرکت یکی از اعضا برگزار می‌شد. اما امروز سندیکا به بلوغ رسیده، مکانیزم‌های خاص خود را دارد و به عنوان یکی از تشکل‌های موفق و موثر کشور شناخته می‌شود.

ما در دوره هفتم هیات مدیره بر روی بسیاری از موضوعات کلیدی صنعت برق، نقطه اثر داشته‌ایم و گواه آن امضای سندیکا پای بخشنامه نرخ ارز است. ما در این دوره، دو پروژه نجات و نفوذ داشتیم. در پروژه نجات، تغییر ماده ۶۸ و تبدیل برکناری به فسخ را دنبال کرده و به نتیجه رساندیم. همچنین اثربخشی در تدوین بخشنامه‌های ارزی، فورس مازور، ارتباط با دادستانی و ارتباط رو در رو با سازمان بازرسی هم بخش‌هایی از این پروژه بودند که تا اندازه‌ای به نتیجه رسیدند.

حفظ و قوام سندیکا نتیجه اجماع بین اعضای هیات مدیره

در پروژه نفوذ هم تمرکز بر تعامل موثر با سازمان‌ها و نهادی مرتبط را در دستور کار قرار دادیم و بهترین نتیجه را از ایجاد این تعامل با سازمان تامین اجتماعی گرفتیم. در همین راستا از سال ۹۸ تا امروز بالغ بر ۵۰ جلسه با سازمان تامین اجتماعی برگزار کرده‌ایم که به ابلاغ بخشنامه تلخیص و تنقیح حق بیمه قراردادهای پیمانی منجر شد. در طول این چهار سال سندیکا تا حدی جایگاه خود را در نهادهای بالادستی ارتقا داد که برای هر تصمیم سازی در این حوزه از سندیکا نظرخواهی می‌شود. البته در این میان نمی‌توان نقش آقای برزی مهر؛ دبیر جوان سندیکا که در راس امور اجرایی این تشکل است، نادیده گرفت. این امر در حقیقت نقطه قوت بسیار بزرگی برای سندیکا محسوب می‌شود. در این دوره دو اتفاق مهم رخ داد که یکی از آن‌ها تبدیل شدن هیات مدیره به یک تیم منسجم بود. ما تلاش کردیم دیدگاه‌های منفعل درباره اقدامات و برنامه‌ها را از بین ببریم و اجازه ندهیم که کسی چوب لای چرخ هیات مدیره بگذارد. بر این اساس به جرات می‌توان گفت حفظ و قوام سندیکا در طول این سال‌ها ناشی از اجماع بین اعضای هیات مدیره بود.

در دوره هفتم ده راهبرد برای هیات مدیره تعریف شد که هر کدام از اعضا راهبری یکی از این راهبردها را بر عهده داشتند. فهارس بها یکی از مهمترین اقدامات این دوره بود که پیگیری‌های گسترده‌ای برای آن انجام شد. حاصل این پیگیری‌ها، این است که امروز صنعت برق ۵ فهرست بهای تخصصی دارد و ۳۹ شرکت در سراسر کشور که ۶۰ درصد بودجه توزیع و انتقال توانیر را به خود اختصاص می‌دهند، برای تعدیل قیمت تجهیزات خریداری شده، سیستم متمرکزی به نام فهرست بها دارند.

در حوزه تامین اجتماعی هم همانطور که پیشتر اشاره شد، بخشنامه تلخیص و تنقیح عملاً بخش قابل توجهی از اعمال سلیقه شعب و همچنین ابهامات ناشی از تعدد بخشنامه‌ها را حل کرده و اصلاح آن همچنان در دستور کار است. در همین راستا آخرین اقدام انجام شده، پیگیری شش اصلاح بر روی این بخشنامه است که دو مورد از آن‌ها به تولیدکنندگان کالا اختصاص دارد. ذکر این نکته ضروری است که از خرداد ۹۸ و با انتصاب آقای دقت، ۹ جلسه مشترک بین سندیکا و توانیر به منظور احصا و راهکاربایی برای مشکلات حوزه تامین اجتماعی فعالان صنعت برق تشکیل شد که در نهایت با مشارکت سازمان تامین اجتماعی به نتیجه رسید.

در طول چهار سال گذشته برای اعمال فورس مازور هم پیگیری‌ها و مکاتبات زیادی توسط سندیکا انجام شد و با این اقدامات عملاً تابوی حاکم در مورد موضوع فورس مازور تا حدی شکسته شد. در همین دوره زمانی قرارداد تیپ خرید توزیع که برای هفت سال پلالتکلیف مانده و اجرایی نشده بود، پس از مکاتبات سندیکا با سازمان بازرسی کل کشور در

نامه‌ای به مدیرعامل وقت توانیر ارجاع شد و سپس در دستور کار قرار گرفت.

در مورد ارتباط سندیکا با وزارت صمت هم باید بگویم که طی جلسات متعدد برگزار شده با این وزارتخانه موضوعاتی مانند عمق ساخت داخل و انحصار، بارها مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. در نهایت برای اولین بار در صنعت برق با بخشنامه ب ۲ و ب ۵ وضعیت ارزی صنعت برق تعیین تکلیف شد.

در رابطه با مدیریت واردات هم درخواست خود را مبنی بر حمایت از کالاهایی که ساخت داخل دارند و نیز ضرورت تامین کالاهایی که در کشور ساخته نمی‌شوند، به وزیر صمت اعلام کردیم و همه رویکردهای ما با وزارت صمت، بر همین اساس تنظیم شده است. از سال ۹۱ سندیکا طرح شفافیت تعرفه‌های گمرکی را به وزارتخانه ارائه داده و خواستار تخصیص ارز ترجیحی به تمام تجهیزاتی شدیم که در کشور ما تولید نمی‌شود و نیاز صنعت برق کشور است.

ما اقدامات گسترده‌ای به منظور پیگیری مسائل و مشکلات اعضا در حوزه‌های واردات، صادرات، تولیدکنندگان و مشاوران داشته‌ایم که مستندات آن‌ها موجود است. در نتیجه این تلاش‌ها استقرار دبیرخانه کارگروه ساخت داخل وزارت صمت در سندیکا و همچنین عضویت در کمیته تجدیدپذیرهای وزارت نیرو است. به علاوه با پیگیری‌های سندیکا در این دوره برای اولین بار خدمات شرکت‌های مهندسی مشاور تحت پوشش بخشنامه جبرانی ارز قرار گرفت.

قطعاً این نقد صحیح است که سندیکا در مقطعی دچار روزمرگی شده و انتقاداتی به عملکرد آن وارد است، ولی واقعیت این است که سندیکا برای پیگیری مشکلات اعضا دچار این روزمرگی شده است. وقتی ضمانتنامه شرکتی در حال ضبط است و از سندیکا کمک می‌خواهد، ما موظف به پیگیری این مسائل روزمره هستیم. در طول این مدت تلاش کردیم مشکلات شرکت‌های عضو را از مسیر وزارت نیرو، توانیر و سازمان برنامه دنبال کنیم و حتی موضوعاتی که به صورت موردی به سندیکا اعلام می‌شد را هم دنبال کرده و به نتیجه رساندیم. ما بر این باوریم که علاوه بر احقاق حقوق اعضا به عنوان یک تکلیف کلیدی، موظف به حفظ وجهه سندیکا در توانیر و وزارت نیرو و سایر نهادهای ذیربط بالادستی هستیم.

نکته مهم دیگری که نباید از نظر دور داشت این است که ترکیب اعضای هیات مدیره و سهم هر یک از گروه‌ها در آن اهمیت چندانی ندارد، مساله کلیدی این است که همه اعضای هیات مدیره باید پاسخگوی تک تک اعضا باشند. اینکه امروز دو نفر از اعضای هیات مدیره سندیکا، نایب رئیس کمیسیون انرژی اتاق ایران هستند، نشان دهنده برند سندیکاست، اما اینکه از این برند و جایگاه چه استفاده‌ای می‌شود، قابل بررسی و واکاوی است.

متأسفانه در دوره‌های قبل برای سندیکا سرعت گیرهایی ایجاد شد و اجازه ارتباط گیری با ارگان‌ها و پیگیری قراردادهای متوقف به این شکل داده نشد و این امر در نهایت به فسخ تعداد زیادی از قراردادهای شرکت‌های عضو منجر شد، اما امروز سندیکا به خوبی می‌تواند مسائل را از مجرای نهادهای مختلف پیگیری کرده و به نتیجه برساند. با همین رویکرد هم از ۴۰۳ قرارداد متوقف حوزه توزیع، فقط ۶ قرارداد فسخ شد که از این تعداد هم فسخ سه قرارداد، منتفی اعلام شد ■

ساختارهای کسب و کار با سرعتی غیرقابل باور در حال تغییر هستند. تحولات شگرف در بطن بنگاه های اقتصادی، نه تنها توسعه پرشتاب آنها را ممکن کرده، بلکه عملاً پارادایم های بازار را نیز در هم ریخته است. در این میان اما در اقتصاد دولتی، پرنوسان، تحریم شده و پربحران ایران، کسب و کارها امکان محدودی برای همراه شدن با تحولات جهانی دارند. بدون تردید در ایران هم بنگاه های اقتصادی موفق وجود دارند که همگام با تغییرات جهانی، در حال توسعه و به روزرسانی ساختارهای خود هستند اما در نگاهی کلی هنوز هم نگرشی سنتی بر کسب و کارهای ایرانی حکمفرماست. در این بین صنایع زیرساختی نظیر برق که عمده قراردادهایشان در قالب BYG است و معاملاتی با شرکت های دولتی محسوب می شود، معمولاً دیرتر از سایر بخش ها با تحولات جهانی کسب و کارها همراه می شوند.

این صنعت که طی سال های اخیر به دلیل کسری بودجه در دولت با مشکلاتی نظیر انباشت مطالبات و کمبود شدید نقدینگی مواجه شده و عملاً بار بخشی از مشکلات دولت را به عنوان کارفرمای اصلی خود به دوش می کشد، این روزها بیش از هر زمان دیگری باید به دنبال تغییر پارادایم های کسب و کارهایش باشد. این امر راهکارهای متعددی

دارد که شاید تعریف منابع مالی جدید برای پروژه های زیربنایی برق و همچنین تقویت شرکت های سازنده، پیمانکار و مشاور از مسیر هم افزایی و ایجاد هولدینگ های بزرگ جزو اصلی ترین آنها باشد. این بخش از نشریه ستبران به طرح دیدگاه دو تن از مدیران شناخته شده صنعت برق در خصوص نحوه بهبود شرایط کسب و کارهای بخش خصوصی صنعت برق اختصاص داده شده است.

آینده صنعت برق

اقتصاد صنعت برق در طول سال های اخیر دچار تغییرات گسترده ای شده که عملا فضای کسب و کار را با شرایطی جدید و متفاوت مواجه کرده است. عواملی نظیر تحریم ها، کاهش جلدی درآمدهای ارزی از یک سو و اقتصاد ناتراز و گاهها ناکارآمدی در مدیریت صنعت برق از سوی دیگر، به ایجاد مسائلی مانند کاهش چشمگیر سرمایه گذاری ها در این صنعت منجر شده است. افول سرمایه گذاری ها از ۶ میلیارد دلار به کمتر از ۶۰۰ میلیون دلار در کمتر از یک دهه و ایجاد شرایطی نابهنگار در حوزه های تولید، انتقال و توزیع، حاصل تغییراتی است که در فضای کلان اقتصاد صنعت برق رخ داده است.

تا پیش از این کار در صنعت برق با اتکا به بودجه های دولتی، تعریف پروژه از سوی کارفرمایان، برگزاری مناقصات و در نهایت واگذاری کار به شرکت های سازنده، پیمانکار، مشاور و تامین کننده پیش می رفت، اما در فضای کنونی این صنعت امکان پیاده سازی چنین روندی وجود ندارد. در شرایطی که دولت دچار کمبود شدید نقدینگی است و هر ساله با کسری بودجه قابل توجهی روبرو می شود، تامین مالی پروژه های زیرساختی و عموما گران قیمت صنعت برق برای وزارت نیرو و دولت امکان پذیر نیست. به همین دلیل است که بسیاری از فعالان صنعت برق طی سال های اخیر زیر سایه سنگین رکود، ناگزیر به کاهش ظرفیت تولید شده، بیکار مانده و یا ورشکست شده اند. واقعیت این است که مجموعه هایی که در این شرایط سرپا مانده و همچنان عملکرد موفقیتی در بازار دارند، عمدتا شرکتهایی با استراتژی مشخص هستند که فضای پروژه های خود را تغییر داده و با شرایط حاکم بر

صنعت و اقتصاد کشور سازگار شده اند. این دست از شرکت ها پذیرفته اند که دولت منابعی برای اجرای پروژه ها و انجام سرمایه گذاری های جدید در اختیار ندارد و برای ادامه حیات نیازمند مدل های اقتصادی جدید هستند. واقعیت این است که ما در بخش خصوصی باید رویکردهای جدیدی را در اداره بنگاه های اقتصادی خود تمرین کرده و استراتژی های کوتاه مدت، میان مدت و بلندمدت شرکت را بر این مبنا پی ریزی کنیم که دولت و وزارت نیرو سرمایه و بودجه ای برای اجرای پروژه های این صنعت ندارد.

بر همین اساس به نظر می رسد صنعت برق نیازمند مدل های اقتصادی جدیدی است که حاصل تغییر نگرش و رویکرد در بخش خصوصی، دولت و نهادهای بالادستی حاکمیتی نسبت به این صنعت است. البته پیش از این راهبردهایی برای مشارکت بخش خصوصی در سرمایه گذاری های حوزه تولید از مسیر قراردادهای BOO و BOT پیاده شده بود. به این ترتیب زمینه برای ورود سرمایه گذاران خصوصی و غیردولتی برای خرید، احداث و راه اندازی نیروگاه ها فراهم و بازگشت سرمایه از مسیر فروش برق میسر شده بود. البته به نظر می رسد صنعت برق در این حوزه هم نیازمند مدل ها و راهبردهای جدیدی جهت مشارکت بخش خصوصی برای توسعه زیرساخت های نیروگاهی با حفظ منافع طرفین است.

بر خلاف حوزه تولید، به دلیل محدودیت های قانونی و نگاه حاکم بر بخش های انتقال و توزیع، تا امروز ساختاری برای مشارکت بخش خصوصی در سرمایه گذاری های این دو حوزه ایجاد نشده است. از این رو بستر سازی برای ورود سرمایه گذاران خصوصی به حوزه شبکه های

انتقال و توزیع موضوعی است که مدت هاست از سوی اتاق بازرگانی و سندیکای صنعت برق پیگیری و دنبال می شود. البته نباید از این مساله چشم پوشید که لزوم دولتی ماندن شبکه های انتقال بر اساس سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی یکی از موانع پیش روی بخش خصوصی برای سرمایه گذاری در این حوزه است. به هر حال واقعیت این است که هیچیک از بازیگران صنعت برق اعم از خصوصی و دولتی تا امروز اقدامی برای تعریف یک مدل اقتصادی جدید مطابق با قوانین موجود، به منظور سرمایه گذاری و تامین مالی پروژه های زیرساختی انتقال و توزیع صورت نداده اند.

در شرایط فعلی صنعت برق نیازمندی یک پارادایم جدید برای ایجاد مشارکت موثر بین دولت و بخش خصوصی جهت تامین مالی پروژه های زیرساختی این صنعت اعم از تولید، انتقال و توزیع و حتی پروژه های بهره ریزی، بهینه سازی و مدیریت مصرف است. تامین مالی پروژه ها فارغ از منابع درآمدی دولت باید به عنوان یک اصل در توسعه و رونق صنعت برق پذیرفته شده و ابزارهایی نظیر بازار سرمایه و صادرات و یا ترانزیت برق جایگزین مدل های سنتی بودجه ریزی در این صنعت شود.

واقعیت این است که تا امروز اتکای صنعت برق به بودجه های دولتی و نگاه رایج کارفرمایی - پیمانکاری، بنگاه های اقتصادی و حتی شرکت های کارفرمایی را به روند نادرست، قدیمی و ناکارآمد وابستگی مطلق به بودجه های دولتی عادت داده است. نتیجه این روند تضعیف و ورشکستگی شرکت ها به دلیل کاهش بودجه های دولتی، افت

میزان سرمایه گذاری ها و کم شدن تعداد پروژه هاست. برای مواجهه با بحران مالی که امروز گریبانگیر صنعت برق شده، همفکری و مشارکت دولت، مجلس و تشکل های بخش خصوصی به منظور تدوین یک مدل تامین مالی جدید و ایجاد بسترهای قانونی و زیربنایی لازم برای پیاده سازی این مدل است.

به طور خلاصه باید گفت همه بازیگران صنعت برق در گام اول باید بپذیرند که عصر توسعه بر پایه سرمایه های دولتی به پایان رسیده و امروز پیشرفت صنعتی در گرو تعریف مدل های مشارکت دولتی و خصوصی برای جذب سرمایه است. اگر بتوانیم این پذیرش را در دولت و پس از آن مجلس ایجاد کنیم و بسترهای قانونی لازم را برای پیاده سازی مدل هایی که باید با همفکری و مفاهمه بین دولت، وزارت نیرو تشکل ها به نمایندگی از بخش خصوصی طراحی و تدوین شوند، فراهم کنیم. در این صورت قطعاً علاوه بر جبران عقب ماندگی های چشمگیر سرمایه گذاری ها از برنامه های توسعه و ایجاد فرصت های جدید در بازار داخلی این صنعت، زمینه برای توسعه صادرات کالای برق، تجهیزات و خدمات فنی و مهندسی هم مهیاتر خواهد شد.

در مقابل اگر این تغییر پارادایم را نپذیریم، نتیجه ای جز شرایط کنونی صنعت که پروژه های زیرساختی متوقف شده، ظرفیت تولید شرکت ها کاهش یافته، شبکه های انتقال و توزیع به شدت فرسوده و با تلفات بالا هستند و پروژه های بهره ریزی، بهینه سازی و مدیریت مصرف که به دلیل فقدان مزیت اقتصادی، قابلیت اجرایی شدن ندارند، در پی نخواهد داشت. پیامد این شرایط برای بخش خصوصی چیزی جز بیکاری طولانی مدت، رکود و تعطیلی نخواهد بود ■

علی بخشی؛ رئیس هیات مدیره شرکت صانیر

تعریف مدل های جدید تامین مالی؛

آنچه صنعت برق را از بحران نجات خواهد داد

هلدینگ‌ها

میلنبر میلنبر میلنبر میلنبر میلنبر میلنبر

ولی‌اله بیات | کارشناس و پیشکوت صنعت برق

بوراز بحران

شرایط فعلی صنعت برق به ویژه در حوزه سازندگان تجهیزات، مشمول نکات و سوالاتی است که شاید برای ایجاد تغییرات اساسی و بهبود وضعیت کنونی، لازم باشد پاسخ‌هایی صریح و شفاف به آن‌ها داده شود.

سندیکای صنعت برق ایران بیش از ۶۰۰ عضو دارد که با تعداد محدود شرکت‌های غیرعضو فعال در این صنعت، بیش از ۷۰۰ بنگاه اقتصادی بزرگ، متوسط و کوچک را در این صنعت شامل می‌شوند. این در حالیست که در کشورهای توسعه‌یافته و بعضاً در حال توسعه، عمده فعالیت‌ها و اقدامات ۷۰۰ شرکت فعال در صنعت برق ایران، توسط یک شرکت بزرگتر نظیر زیمنس آلمان، ABB سوئیس و یا آلستوم فرانسه انجام می‌شود.

نکته اینجاست که کل گردش مالی شرکت‌های ایرانی، شاید حتی به اندازه ۱۰ درصد ترنور یکی از شرکت‌هایی بزرگی که پیشتر به آن اشاره شد، هم نباشد. شاید به همین دلیل است شرکت‌هایی نظیر زیمنس یا آلستوم در کشورهای خود از جایگاه و احترام ویژه‌ای برخوردارند، اما در ایران نه تنها صدای بنگاه‌های اقتصادی به تنهایی شنیده نمی‌شود، بلکه معمولاً حتی به نظرات تشکل‌ها هم بی‌توجهی می‌شود. به عنوان مثال زمانی که سندیکا به عنوان نماد و نماینده صنعتگران صنعت برق جایگاه

موثری در بین ذینفعان کلیدی این صنعت پیدا می‌کند، بسیار خوشحال می‌شویم و به خود می‌بالیم، در حالیکه ممکن است گاهی حتی خواسته‌های سندیکایی شرکت‌ها هم مورد توجه قرار نگیرد.

فراموش نکنیم که بخش بزرگی از تامین برق پایدار در کشور مرهون و مدیون همین چند صد شرکتی است که بسیاری از آن‌ها عضو سندیکای صنعت برق هستند و اگر روزی فعالیت آن‌ها متوقف شود، قطعاً تامین انرژی الکتریکی در کشور، با بحران و مصائب جدی مواجه خواهد شد. سوال اینجاست که آیا سیاستگذاران و تصمیم‌سازان کشور تا امروز به این مساله فکر کرده‌اند که در نبود برق و با وجود تحریم‌ها، شرایط زندگی در کشورمان چگونه خواهد بود؟ به هر حال امروز صنعت برق با اتکا به ظرفیت و توانمندی شرکت‌های سازنده، پیمانکار، مشاور و تامین‌کننده فعال به این جایگاه قابل اتکا در منطقه دست یافته است. نکته‌ای که در خصوص این شرکت‌ها باید مد نظر قرار گیرد این است که بسیاری از آن‌ها در یک رشته مشترک مشغول به فعالیت هستند. به عنوان مثال می‌بینیم که چند ده شرکت

در حوزه ساخت تابلو، سیم و کابل و یا پیمانکاری پست در کشور فعال هستند.

در این میان بسیاری از این شرکت‌ها با مشکلات جدی نظیر انباشت مطالبات از کارفرمایانشان مواجهند، اما علیرغم این نارضایتی و گلايه‌های مرسوم و مستمر، هنوز هم خدشه‌ای به پایداری شبکه و یا روند توسعه زیرساخت‌های صنعت برق وارد نشده است.

سوال این است که چرا گلايه‌ها و اعتراضات صنعتگران صنعت برق نسبت به شرایط حاکم بر این صنعت، بی‌اثر و بی‌نتجه باقی مانده و علیرغم اینکه در اغلب جلسات خواسته‌های اعضای سندیکا بجا و به‌حق ارزیابی می‌شود، اما اقدام جدی برای تحقق این خواسته‌ها صورت نمی‌گیرد. آیا ما به عنوان فعالان و صنعتگران صنعت برق به این موضوع فکر کرده‌ایم که اگر به جای مسئولان وزارت نیرو بودیم تصمیم متفاوتی اتخاذ می‌کردیم، آن هم در شرایطی که موظف بودیم منافع سازمان خود را در اولویت قرار دهیم؟ چقدر اطمینان داریم که در جایگاه مشابه یک مدیر دولتی رفتاری حتی بدتر از او نداشتیم؟

مساله مهم دیگری که باید به صورت جدی مورد توجه قرار گیرد این است که در رأس شرکت‌های تولید کننده یا پیمانکار، افراد باهوش و تحصیلکرده قرار دارند که عمدتاً در رفع مشکلات فنی سازمان خود عملکرد موفق داشته‌اند، اما می‌بینیم که در حل مشکلات رایج خود با کارفرمایانشان موفق نبوده‌اند.

البته لازم است توانمندی‌ها و ظرفیت‌های صنعت برق از این نگاه هم بررسی شود که اگر روزی در کشورمان رابطه‌ها کاملاً حذف شده و شرایط رقابتی براساس توانمندی‌های واقعی شرکت‌ها حاکم شود، چند شرکت جایگاه فعلی خود را حفظ می‌کنند؟ برای پاسخ به این سوال لازم است این مساله را بررسی کنیم که نسبت هزینه‌های یک شرکت ایرانی نسبت به هزینه‌های مشابه در شرکت‌های بزرگ و موفق دنیا چگونه است و یا کیفیت خدمات و کالاهای تحویلی از طرف فعالان صنعت برق همواره با مشخصات فنی و استاندارد مورد نظر کارفرما مطابقت دارد یا خیر.

مساله بسیار کلیدی تری که باید به شکلی عمیق و شفاف بررسی شود این است که اگر در هر رشته صنعتی یک یا تعداد بسیار محدود واحد تولیدی فعال داشتیم، آیا باز هم کارفرما می‌توانست شرایط خود را به هر نحوی به شرکت‌ها تحمیل کند؟ پاسخ دقیق

به این سوالات برای ما روشن می‌کند که راندمان کدام یک از فعالیت‌های صنعت برق بالاتر است و چه حوزه‌هایی زمینه ارتقاء موثرتری دارند. به علاوه شاید بتوانیم این مساله را روشن کنیم که چرا تا امروز میزان تولید و سرمایه‌گذاری در این صنعت تناسب قابل قبولی نداشته‌اند.

شاید لازم باشد نگاه خود را به نحوه فعالیت در صنعت برق تغییر دهیم، اما پیش از آن باید مشخص کنیم که آیا حاضریم به سود متناسب با توانمان قانع باشیم و یا وجود و حضور یک فعال کم سرمایه را به اندازه توانمندی مالی و فنی‌اش بپذیریم؟

بدون تردید افرادی فرهیخته، تحصیلکرده، با هوش و دانش اجتماعی و فنی کافی در راس صنایع برق حضور دارند که مفهوم و مزایای شایسته سالاری را به درستی درک می‌کنند، حال باید دید این مدیران فرهیخته حاضرند در صورتیکه از استمرار منافعی‌شان اطمینان حاصل کنند، فعالیت یک رشته کاری را به شایسته‌ترین فرد یا مجموعه آن رشته واگذار کرده و تنها در افزایش منافع کمک حال او باشند و همراهی‌اش کنند؟

با این نگاه شاید بتوان این مساله را طرح کرد که چگونه می‌توان نحوه فعالیت بنگاه‌های فعال صنعت برق را به نحوی تغییر داد. ما باید به دنبال راهکاری باشیم که ضمن حفظ منافع فردی و فقط با تحمل منافع رقیب، فعالیت را در شرایط بسیار آبرومندانه‌تری سازماندهی کرده و با موفقیت ادامه دهد و به نظر می‌رسد شرایط زمانی برای چنین تصمیمی بسیار مناسب است.

در شرایطی که همه ما به عنوان فعالان صنعت برق باور داریم که وزارت نیرو و کارفرمایان رویکردی یک‌سویه و گاه‌ها حتی ظالمانه نسبت به بخش خصوصی دارند، تغییر رویکرد بنگاه‌های اقتصادی مان الزامی است. نباید این مساله را فراموش کنیم که میثاق نامه‌های امضا شده توسط فعالان برخی از رشته‌های صنعتی امضاء می‌شد؛ گاه‌ها توسط فعالان همان صنعت نادیده گرفته می‌شد؛ بنابراین پیش از هر اقدامی لازم است عیب و اشکال خودمان را بزرگتر ببینیم نه ظلم کارفرما را، زیرا در این صورت در رفع عیب و اشکال و اصلاح امور موفق‌تر و مصمم‌تر خواهیم بود.

امید است با توجه و تمرکز بر اشکالات فعالان صنعت

و بخش خصوصی و تفکر در چگونگی رفع آن‌ها در راه نجات و احیای این صنعت، قدمی موثر و موفق برداشته و ظرفیت‌های آن حفظ شود. با توجه به نکاتی که در این نگاشت به آن‌ها اشاره شد، به نظر می‌رسد تجمیع فعالیت در هر رشته تولیدی یک راه‌حل موثر و تجمیع فعالیت کل صنایع و فعالان صنعت برق در قالب چند هلدینگ محدود راه‌حل نهایی برای برون رفت از شرایط حاد کنونی و ایجاد شرایط مطلوبی برای فعالیت صنعت برق باشد.

شاهد این ادعا، آسیب کمتر فعالانی است که از آن‌ها به عنوان فعالان انحصاری نام برده می‌شود. در واقع در صنایع موصوف (انحصاری) کارفرما نمی‌تواند با ایجاد تفرقه، نظرات خود را تحمیل کند، به همین دلیل عمدتاً آن‌ها در ایمنی نسبی بهتری قرار می‌گیرند. از این رو **تجمیع فعالیت‌ها در هر رشته‌ای می‌تواند فعالان آن بخش را به شرایط انحصار نزدیک‌تر کرده و به شکل موثرتری از آن‌ها در برابر اقدامات یک سوبه کارفرمایان محافظت کند.** البته مزایای تجمیع، بسیار زیاد، متعدد و موثر است که افزایش توانمندی و قدرت چانه‌زنی بخش بسیار محدودی از آن است.

یکی از روش‌های ایجاد وحدت و شرایط تجمیع به شرح زیر پیشنهاد می‌شود که البته بی‌تردید ضعف‌هایی دارد و می‌توان با بررسی منصفانه و به دور از غرض‌ورزی و همچنین بکارگیری خرد جمعی می‌توان ضعف‌های آن را کاهش داد.

موثرترین شیوه‌های تجمیع:

- ایجاد یک سرمایه‌گذاری به صورت تشکیل هلدینگ با سرمایه‌گذاری علاقمندان به حضور در هلدینگ.
- سرمایه و سهام از سهامدار، متناسب با بزرگی شرکت و فعالیت تعریف می‌شود.
- بزرگی شرکت و فعالیت آن، با یکی از روش‌ها که اطلاعات آن به گذشته‌ای مورد توافق مانند میانگین مبلغ فروش (۳ یا ۵ سال گذشته)، میانگین سودآوری (۳ یا ۵ سال گذشته) و یا میانگین مالیات (۳ یا ۵ سال گذشته) تعیین می‌شود.
- هیات مدیره هلدینگ طبق قانون تجارت از میان سهامداران انتخاب می‌شود.

- در سال‌های ابتدایی، سهامداران می‌توانند به صورت جداگانه در مناقصات حضور یابند.
- اعضای فعال در یک رشته، در حداقل درصد سود فعالیت که از طرف هیات مدیره هلدینگ تعریف می‌شود، رقابت و فعالیت می‌کنند.
- برندگان مناقصه، درصدی از سود خود را (مثلاً ۲۰ تا ۵۰) درصد به هلدینگ تخصیص خواهند داد.
- درصد سود تخصیص یافته به هلدینگ متناسب با سهام بین سهامداران تقسیم می‌شود. (بدین ترتیب شرکت‌هایی که با پرهیز از رقابت انتحاری، فرصت کار را به برندگان مناقصه می‌دهند. از حداقل سود حاصل از فعالیت برندگان برخوردار می‌شوند)
- هیات مدیره هلدینگ در فرصت محدود (حدود ۵ سال) دستورالعمل ادغام و تجمیع واقعی فعالیت را تهیه و پیشنهاد می‌کند.
- تا تدوین و اجرایی شدن دستورالعمل تجمیع، سهامداران در تجمیع برخی فعالیت‌ها مانند تجمیع خرید و تامین، تجمیع واحدهای مهندسی، تجمیع واحدهای اداری و ... که در فعالیت هر شرکت خللی ایجاد نمی‌کند، به توافق می‌رسند.

در خصوص مزایای کل تجمیع هم می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

الف: آزاد شدن منابع مالی در مقیاس بسیار بزرگ از محل تجمیع فعالیت‌ها در چند ساختمان بزرگ محدود و قابلیت فروش و تبدیل به پول صدها دفتر کار دیگر و واگذاری بسیاری از کارگاه‌ها و ماشین‌آلاتی که با تجمیع و فعالیت حاصل می‌شود.

ب: کاهش هزینه‌های پرسنلی با تجمیع فعالیت که از طریق محدود شدن تعداد مدیران، سرپرستان، آبدارچی، نگهبان و منشی و .. حاصل می‌شود.

ج: تجمیع خرید که می‌تواند افزایش قدرت چانه زنی و خرید با قیمت و شرایط مناسب را به دنبال داشته باشد.

د: افزایش کارایی فعالیت‌ها، که با انتخاب بهترین تخصص‌ها در رشته‌های فنی، مالی و بازرگانی و ... ایجاد می‌شود.

ه: ایجاد توان فاینانس کردن پروژه‌هایی که از محل آزادسازی منابع مالی، زمینه آنها فراهم می‌شود ■

در آینه دانش

برق

انعکاس مقالات تخصصی در نشریات، روشی مناسب و موثر برای به اشتراک گذاشتن دانشی است که می تواند علاوه بر افزایش آگاهی مخاطبان، زمینه را برای به روز آوری اطلاعات مربوط به هر حوزه فراهم کند. در این میان نشریات تخصصی به ویژه نشریات شکل های اقتصادی مجال مناسب و ارزشمندی برای انعکاس دیدگاه های کارشناسان و صاحب نظران حوزه های مختلف در خصوص موضوعات تخصصی است که شاید اطلاعات دقیق و قابل اتکایی در مورد آنها در دسترس نباشد. از این رو در این شماره از نشریه ستبران، دو مقاله با موضوعات تخصصی حقوقی و برقی گنجانده شده است.

مقدمه

کابل‌های خودنگهدار هوایی برای اولین بار در سال ۱۹۵۵ در کشور فرانسه مورد استفاده قرار گرفتند [۱]. از کابل‌های خودنگهدار آلومینیومی می‌توان در توزیع و انتقال برق با ولتاژهای معمولی از مراکز پست‌های فرعی هر ناحیه، همچنین برق‌رسانی خانگی، صنعتی و کشاورزی استفاده کرد. کابل‌های خودنگهدار، هادی‌های عایق شده دارند و برای سطح ولتاژی ۱ تا ۳۶ کیلو ولت استفاده می‌شوند. جهت نصب اینگونه کابل‌ها از یک رشته عایق شده به نام مسنجر استفاده می‌شود که قادر است کل وزن کابل را تحمل کند. در بعضی از کابل‌های خودنگهدار فشار ضعیف، از سیم نگهدارنده به عنوان سیم نول نیز استفاده می‌شود. استفاده از این کابل‌ها در شبکه‌های برق ایران در چند سال گذشته به شدت مورد استقبال قرار گرفته است [۲].

مزایای بکارگیری از کابل‌های خودنگهدار

کابل‌های خودنگهدار دارای مزیت‌هایی فراوانی است که استفاده از آن را در شبکه‌های برق بسیار جذاب کرده است، در این مقاله بعضی از مزیت‌های کابل‌های خودنگهدار را به صورت مختصر اشاره خواهیم کرد. از جمله مزایای این کابل‌ها می‌توان به امکان استفاده در معابر باریک و پرتردد، امکان نصب خط جدید کابل خودنگهدار در کنار خط قبلی و بر روی یک تیر، امکان نصب کابل خود نگهدار فشار ضعیف بر روی پایه‌های موجود خطوط ۲۰ کیلو ولت، آزادی عمل بیشتر در طراحی خطوط به دلیل کاهش فاصله حریم کابل‌های خودنگهدار، امکان نصب خطوط تلفن و فیبر نوری روی یک پایه مشترک با حفظ حریم مناسب، کاهش احتمال اتصال کوتاه فازها با یکدیگر، جلوگیری از استفاده غیر مجاز از برق (انشعابات غیر مجاز)، کاهش تلفات با از بین رفتن جریان ناشی در درختان و تجهیزات، افزایش قابلیت اطمینان شبکه در مقابل شرایط جوی و اتفاقات ناشی از برخورد اشیاء خارجی، کاهش سرقت هادی‌ها در خطوط توزیع برق، کاهش هزینه‌های نگهداری خط و قیمت مناسب‌تر نسبت به خطوط با هادی لخت مسی اشاره کرد.

هزینه‌های صرفه‌جویی شده در استفاده از کابل خودنگهدار

کابل‌های مسی به علت عدم استفاده از روکش، قابلیت بالایی برای انشعابات غیر مجاز دارند و با توجه به اینکه برق در اقصی نقاط کشور ما مورد استفاده قرار می‌گیرد، بنابراین امکان رصد و بررسی تمامی خطوط توزیع در سراسر کشور وجود ندارد، از این رو شرکت توزیع باید به دنبال روش‌های جایگزینی برای کاهش تلفات ناشی از انشعابات غیر مجاز در شبکه باشد. کابل‌های خودنگهدار به عنوان یکی از روش‌های جایگزین برای کابل‌های مسی (بدون روکش) است. استفاده از برق غیرمجاز در این نوع کابل‌ها به دلیل در هم تنیده بودن چند کابل و همچنین روکش سخت آنها، امکان‌پذیر نیست، ضمن اینکه در تولید این کابل‌ها از تکنولوژی روز در شبکه توزیع استفاده شده که خود نیز باعث کاهش تلفات می‌شود.

سعید گلشن خواص، حسین حاجی بابایی | شرکت توسعه برق ایران

کابل‌های

خودنگهدار و

تلفات

به گفته معاونت برق و انرژی وزارت نیرو، استفاده از شبکه‌های آلمینیومی به جای شبکه‌های مسی، راه‌حل مقابله با کابل دزدی است و همچنین تبدیل شبکه سیمی به کابل خودنگهدار، کاهش استفاده غیرمجاز از انرژی برق را به دنبال دارد. همچنین ایشان اظهار داشتند که از کابل‌های خودنگهدار آلمینیومی می‌توان در توزیع و انتقال انرژی برق با ولتاژهای معمولی از مراکز پست‌های فرعی هر ناحیه، برق‌رسانی خانگی، صنعتی و کشاورزی استفاده کرد [۳].

بنابر اعلام معاونت برق و انرژی وزارت نیرو، میزان تلفات شبکه توزیع نیروی برق در سال ۹۲ حدود ۱۴۰۸۳ درصد بود که این رقم به ترتیب در سال ۹۳ به حدود ۱۲۰۹۳ درصد، در سال ۹۴ به حدود ۱۱۰۹۳ درصد، در سال ۹۵ به حدود ۱۱۰۵۴ درصد، در سال ۹۶ به حدود ۱۰۰۷۹ درصد، در سال ۹۷ به حدود ۱۰۰۴۱ درصد و در نهایت در سال ۹۸ این عدد تک رقمی شده و به حدود ۹۰۷۶ درصد رسیده است [۴]. از جمله موارد تلفات در شبکه برق استفاده از انشعابات غیرمجاز در شبکه است. سال گذشته مدیرعامل شرکت توزیع برق استان تهران اعلام کردند: زمین‌خواران در حاشیه شهر تهران با ایجاد انشعابات گسترده غیر مجاز به ضریب اتلاف برق در سطح شبکه برق تهران دامن زده‌اند. ایشان همچنین اشاره کردند هم‌اکنون در سطح استان تهران بیش از ۱۰ هزار مشترک غیر مجاز وجود دارد، که حدود ۴ درصد افزایش تلفات برق شبکه مربوط به این دسته از مشترکان است [۵].

با توجه به نکاتی که در بالا اشاره شد اگر میزان برق اتلافی در شبکه برق را ۴ درصد برق تولیدی در نظر بگیریم این میزان بین انشعابات غیرمجاز و سایر موارد از جمله دستکاری در کنتورهای برق، تقسیم می‌شود، هیچ منبع موثقی برای مشخص کردن نسبت برق غیرمجاز ناشی از انشعابات غیرمجاز در شبکه و سایر موارد اتلافی وجود ندارد. اما اگر ما این میزان را به نسبت مساوی (پنج‌جاه پنجاه) در نظر بگیریم تقریباً ۲ درصد برق تولیدی کشور، توسط انشعابات غیرمجاز مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد. با توجه به اینکه به طور متوسط مصرف برق هر فرد ایرانی در سال ۲۶۳۲ کیلووات ساعت است [۶] و همچنین با توجه به جمعیت نزدیک به ۸۳ میلیون نفری کشور، میزان برق مصرفی کل کشور در سال بالغ بر ۲۱۸۰۴۵۶۰۰۰۰ کیلووات ساعت است. با احتساب ۲ درصد اتلاف ناشی از انشعابات غیر مجاز برق، این میزان برابر با ۴۰۳۶۹۰۱۲۰ کیلووات ساعت در سال است. برای اینکه بزرگی این عدد را بهتر درک کنیم، میانگین توان مصرفی در لحظه، برابر با ۴۹۸۸۷ مگاوات می‌شود (نتیجه‌ی حاصل از تقسیم میزان برق غیر مجاز، بر تمام ساعت‌های یک سال)، که تقریباً نیمی از ظرفیت توان تولیدی نیروگاه هسته‌ای بوشهر است [۷]. همچنین این مقدار خود، پنج برابر بزرگترین نیروگاه خورشیدی در دست ساخت کشور در کرمان با توان تولید ۱۰۰ مگاوات است [۸].

با توجه به مطالبی که در بالا گفته شد، اگر بخواهیم هزینه تقریبی برق استفاده شده به صورت انشعابات غیر مجاز در شبکه را محاسبه کنیم، با توجه به اینکه متوسط دریافتی برق مصرفی برای یک خانوار به ازای هر کیلووات ساعت ۶۵ تومان است [۹]، بنابراین هزینه برق اتلاف شده در شبکه تقریباً برابر است با ۲۸۴ میلیارد تومان در سال (حاصل ضرب کل برق مصرفی غیر مجاز ضرب در بهای دریافتی) است. این در حالی است که هزینه تمام شده تولید برق در ایران بین ۲۵۰ تا ۳۵۰ تومان به‌ازای هر کیلووات ساعت است، بنابراین کل هزینه تمام شده برای این میزان تولید برق به طور متوسط (میانگین ۳۰۰ تومان به ازای هر کیلووات ساعت) تقریباً برابر با ۱۳۱۱ میلیارد تومان در سال می‌شود. این میزان اتلاف تقریباً برابر با ۱۵ درصد بودجه کل وزارت نیرو و شرکت‌های تابعه آن (۸۷۴۳ میلیارد) در سال ۹۸ است [۱۰].

نکته قابل تأمل اینجاست که هزینه تولید برق برای هر مشترک بدون احتساب یارانه پنهان به آن محاسبه شده است. در حقیقت به گفته سخنگوی سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر، هم‌اکنون تولید برق از طریق منابع فسیلی مشمول یارانه‌های گزاف پنهانی است. ایشان اشاره کردند، اگر فرض کنیم در تمامی نیروگاه‌های کشور از سوخت گاز استفاده شود، در حال حاضر هر متر مکعب گاز به طور میانگین ۴ کیلووات ساعت برق تولید می‌کند. اگر فرض را بر پایین‌ترین قیمت، به طور مثال یک متر مکعب گاز را ۲۰ سنت بگذاریم؛ حال برای هر یک متر مکعب گاز به طور میانگین می‌توان ۴ کیلووات ساعت برق تولید کرد، پس یعنی هزینه هر کیلووات ساعت برق تولیدی در ایران ۵ سنت است. همچنین در محاسبات هزینه برق، یک هزینه سوخت و یک هزینه تبدیل سوخت به برق وجود دارد، که اگر در کمترین حالت، هزینه تولید برق از سوخت را یک سنت و هزینه هر کیلووات ساعت برق تولیدی در ایران را ۵ سنت در نظر بگیریم، هزینه نهایی تولید برق در مجموع ۶ سنت (به ازای هر کیلووات ساعت) می‌شود [۱۱].

حال با در نظر گرفتن یارانه پنهان، هر کیلووات ساعت تولید برق ۶ سنت هزینه واقعی دارد، بنابراین با ضرب کل برق اتلافی در سال در بهای تمام شده (۶ سنت)، میزان هزینه اتلاف برق ناشی از استفاده غیر مجاز در هر سال چیزی نزدیک به ۲۶۲ میلیون دلار می‌شود. در صورتی که این میزان را با نرخ دلار روز (تقریباً ۲۵ هزار تومان) محاسبه کنیم میزان این اتلاف ۶۵۵۰ میلیارد تومان در سال می‌شود، که این میزان تقریباً برابر با ۷۵ درصد بودجه کل وزارت نیرو و شرکت‌های تابعه آن (۸۷۴۳ میلیارد) در سال ۹۸ است [۱۰].

نتیجه‌گیری

با توجه به مطالبی که در بالا ذکر شد، استفاده درست از کابل‌های خودنگهدار با سطح مقطع مناسب، مزایای بسیاری برای صنعت برق کشور دارد، که تنها در یک مورد آن، صرفه‌جویی حاصل از استفاده‌ی این نوع کابل‌ها به جای کابل‌های مسی، با توجه به هزینه‌های انجام شده برای تولید برق (بدون در نظر گرفتن یارانه پنهان)، چیزی نزدیک به ۱۵ درصد بودجه کل وزارت نیرو در سال است. این در حالی است که اگر یارانه‌های پنهان (قیمت واقعی هر متر مکعب گاز) را نیز منظور کنیم، این صرفه‌جویی چیزی نزدیک به ۷۵ درصد بودجه کل وزارت نیرو در سال می‌شود.

بنابر آنچه در این مقاله گفته شد، بهره‌گیری از کابل خودنگهدار باید یکی از اولویت‌های وزارت نیرو برای کاهش تلفات شبکه توزیع برق در سراسر کشور باشد. در صورت تحقق این مهم، منابع مالی ناشی از صرفه‌جویی‌های انجام شده می‌تواند در بهبود زیرساخت‌های صنعت برق کشور هزینه شود ■

منابع

[۱] <https://taminelectric.com>

[۲] https://irancable.com/?page_id=۲۵۷

[۳] <https://tn.ai>

[۴] www.ima.ir/news/۸۳۸۰۸۱۱۴/

[۵] www.mshrg.ir

[۶] International, Electricity, consumption", EIA, Retrieved ۱۹ November ۲۰۱۴.

[۷] "Nuclear Power Reactor Details — BUSHEHR" Archived from the original on ۲۶ August ۲۰۱۰. Retrieved ۱۲ August ۲۰۱۰.

[۸] <https://parstoday.com/dari/news/iran-i۴۷۲۷۶>

[۹] <http://www.shahrvandnews.com>

[۱۰] www.isna.ir/news/۹۷۱۰۰۴۰۲۲۳۵/

[۱۱] www.yjc.ir

گستره

شعاعی قرارداد

(بخش اول)

مقدمه

پنداری که قرارداد^۱ را، محدود به نوشته‌ها (و یا گفته‌ها) یا به عبارت دیگر، آنچه تنها در ایجاب و قبول طرفین، تصریح شده است می‌داند، ناصواب است. از سوی دیگر، تحلیل گستره شعاعی عقد، بدون تفکیک محیط انعقاد قرارداد نیز، اشتباه اساسی و موجب انحراف از معیار (صحت) است. از این رو، نگارنده در این یادداشت تخصصی، ضمن تفکیک قراردادهای ذیل حقوق خصوصی و حقوق عمومی، به تبیین گستره شعاعی هر یک، پرداخته است. امری که تا به امروز، محققین حقوق عمومی، بدین نحو به آن نپرداخته‌اند.

حمیدحسین زاده | رئیس کمیسیون حقوقی و قراردادهای سندیکای صنعت برق ایران

گستره شعاعی

نگارنده برای تقریب به ذهن، نوشته‌ها (و یا گفته‌ها) را «کانون اراده طرفین عقد»^۲ دانسته و مسیر تفسیر اراده مشارالیهما از نوشته‌ها (و یا گفته‌ها) به سوی نانوخته‌ها (و یا ناگفته‌ها) را، با حرکت شعاعی، تصویر نموده است. پس مراد از گستره، پهنه و عرصه رجوع طرفین عقد و یا در صورت اختلاف، مرجع قضایی و یا داوری، برای تفسیر مواردی است که متعاملین، در متن (و یا کلام)، به آن تصریح نکرده و منظور از واژه شعاعی، حرکت از کانون (هسته عقد) به سمت محیط پیرامونی با رعایت توالی زمانی، منطقی و مضمیق (شعاع کوتاه‌تر) است. چنانکه سکوت بدو با شروط توافق شده پیش از عقد و در صورت بقاء، با شروط حین عقد، جبران خواهد شد و در شروط حین عقد نیز، ملأ شعاع کوتاه‌تر است که فاصله کمتری تا کانون عقد (مرکز دایره) دارد. پس «گستره شعاعی»، اولاً عرصه جبران سکوت قرارداد، ثانیاً نحوه جبران آن را، تبیین کند.

در قرارداد ذیل حقوق خصوصی

قرارداد کتبی (و یا شفاهی)، مجموعه نوشته‌ها (و یا گفته‌ها) و نانوخته‌ها (و یا ناگفته‌ها) است. با اندک مسامحه و تکیه بر قاعده غلبه^۳، به نوشته‌ها (و یا گفته‌ها) در اصطلاح عام حقوقی، عنوان «شروط صریح»، اطلاق می‌گردد. شروط صریح، حین ایجاب و قبول طرفین عقد، با صراحت در متن (و یا کلام)، ذکر می‌شوند.

اما قراردادهای، محدود به شروط صریح نیستند؛ بلکه شروط دیگری، پیش، حین و پس از انعقاد عقد^۴ به آن مرتبط می‌شوند که همان نانوخته‌ها (و یا ناگفته‌ها)

۱. «ماده ۱۸۳ قانون مدنی: عقد عبارت است از اینکه یک یا چند نفر در مقابل یک یا چند نفر دیگر تعهد بر امری نمایند و مورد قبول آنها باشد.
۲. با توجه به اینکه قواعد آمره و شروط تبانی یا بتایی، پیش از انعقاد قرارداد، وجود دارند و یا، یا به عرصه وجود گذاشته‌اند، برای درک بهتر توالی زمانی، این دو مورد، داخل در هسته مرکزی عقد (کانون اراده‌ها)، نمایش داده شده است.
۳. بندهای یک قرارداد، می‌تواند شامل مواردی باشد که خود یک قرارداد مستقل (نظیر داوری) است، نه لزوماً یک شرط (اعم از فعل، صفت و یا نتیجه).
۴. شروط مرتبط لاحق
۵. «ماده ۱۰ قانون مدنی: قراردادهای خصوصی نسبت به کسانی که آن را منعقد نموده‌اند در صورتی که مخالف صریح قانون نباشد، نافذ است.
۶. «ماده ۹ قانون مدنی: مقررات عهدی که بر طبق قانون اساسی بین دولت ایران و سایر دول منعقد شده باشد، در حکم قانون است؛ از این رو، معاهدات نیز، در دسته‌بندی قوانین قرار می‌گیرند.
۷. عقود نه فقط متعاملین را به اجرای چیزی که در آن تصریح شده است ملزم می‌نماید، بلکه متعاملین به کلیه نتایجی هم که به موجب عرف و عادت یا به موجب قانون از عقد حاصل می‌شود، ملزم می‌باشند.
۸. «ماده ۳ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی: قضات دادگاه‌ها موظفند موافق قوانین به دعاوی رسیدگی کرده، حکم مقتضی صادر و یا فصل خصومت نمایند. در صورتی که قوانین موضوعه کامل یا صریح نبوده یا متعارض باشند یا اصلاً قانونی در قضیه مطروحه وجود نداشته باشد، با استناد به منابع معتبر اسلامی یا فتاوی معتبر و اصول حقوقی که مغایر با موازین شرعی نباشد، حکم قضیه را صادر نمایند و نمی‌توانند به بهانه سکوت یا نقص یا اجمال یا تعارض قوانین از رسیدگی به دعوا و صدور حکم امتناع ورزند و الا مستتکف از احقاق حق شناخته شده و به مجازات آن محکوم خواهند شد.
۹. عبارات مندرج در «ماده ۳ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی و «اصل ۱۶۷ قانون اساسی، مبین سکوت در منابع حقوقی است؛ چه اینکه قانون از منابع حقوقی است، نه فقهی (شرعی)؛ بناء علی هذا، در صورت سکوت منبع اخیر، بایستی بدو ادری جبران سکوت از طریق سایر منابع حقوقی موافق شرع (یعنی اصول کلی و دکترین حقوقی) بود و در صورت سکوت منابع حقوقی موصوف، به منابع فقهی (شرعی) رجوع کرد. در غیر این صورت، به نظر رجوع بدوی به اندیشه‌های فقهی پیش از بررسی اندیشه‌های حقوق‌دانان، ترجیح بلامرغ می‌نماید.
۱۰. آراء وحدت‌رویه نیز، در حکم قانون است و در دسته‌بندی قوانین قرار می‌گیرند.
۱۱. اندیشه‌های قضات یا رویه قضایی، تجلی‌گاه اندیشه‌های حقوقی عام در یک دعوی خاص است.
۱۲. «اصل ۱۶۷ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: قاضی موظف است کوشش کند حکم هر دعوا را در قوانین مدونه بیابد و اگر نیابد با استناد به منابع معتبر اسلامی یا فتاوی معتبر، حکم قضیه را صادر نماید و نمی‌تواند به بهانه سکوت یا نقص یا اجمال یا تعارض قوانین مدونه از رسیدگی به دعوا و صدور حکم امتناع ورزد.

سندیکای صنعت برق ایران
Iran Electrical Industry Syndicate

خیر مقدم به اعضای جدید

به گزارش واحد عضویت
سندیکای صنعت برق ایران با پیوستن

۶۱

شرکت جدید در شش ماهه دوم سال
۱۴۰۰ به خانواده سندیکا، تعداد اعضای
این تشکل به

۶۶۱

عضو رسید.

- پرداخت فناوری اطلاعات و ارتباطات
- پاسارگاد آریان اروند
- ایرساید انرژی
- کنتورسازی ایران
- برق افشان البرز
- شبک نیرو
- احداث و توسعه نیروگاه های سیکل ترکیبی مپنا (توسعه دو)
- احداث و توسعه نیروگاه های مپنا (توسعه یک)
- مهندسی مواد کاران
- مهندسی و ساخت لکوموتیو مپنا
- مهندسی و ساخت پره توربین مپنا- پرتو
- فناوری های ریلی مپنا
- احداث و توسعه ریلی مپنا
- تعمیرات و توسعه بهره برداری ریلی مپنا
- فنی مهندسی هرم
- بهسنگ رکن شدید
- آریا تجارت صاعد
- مهندسی و ساخت تجهیزات سپاهان مپنا
- حمل و نقل چندوجهی مپنا
- مهندسی و پشتیبانی نیروگاهی البرز توربین
- مهندسی مشاور غرب نیرو
- انرژی های تجدید پذیر خراسان
- بنادر صنعت پایدار
- مهندسی توسعه نیرو و انتقال تفتان
- اوژن الکترونیک آزما
- فن آوری اطلاعات و ارتباطات زیما تراشه
- نیرو ترانس
- انرژی پردازان سولار صنعت
- آلومینیوم المهدی (عج)
- فلات صنعت ایده
- مشاوران انرژی تهران

هستند. در واقع، با عنایت به اینکه، توافق اشخاص تا مرز برخورد با قواعد آمره، نافذ و واجد اثر حقوقی^۵ است، پس معامله متعاملین همواره بایستی مبتنی بر الگوی فوق باشد. لذا توافق طرفین مبتنی بر قواعد آمره (و نه بر خلاف آن) مفروض است. از سوی دیگر امکان دارد طرفین، قبل از انعقاد عقد، نسبت به امری توافق حاصل کرده‌اند، مع الوصف آن امر را در محتوای متنی (و یا کلامی) عقد، منعکس نکرده باشند. اما عقد را با بنای ذهنی معطوف به آن امر، انشاء کنند. به قواعد آمره و شروط اخیر که پیش از انعقاد عقد، مطمح نظر متعاملین قرار می‌گیرند و عقد بر مبنای آن‌ها، محقق می‌شود، شروط تبانی یا بنایی عقد می‌گویند.

مورد دیگری که در متن (و یا کلام) متعاقدين تصریح نمی‌شود، لیکن ارتباط ناگسستنی با عقد دارد، ارتکازات عقلی است. در واقع بدیهیاتی که عقل بدون تصریح، متکی و منصرف به آن می‌باشد، داخل در این دسته‌اند. شروط بعدی که در عقد تصریح نمی‌شوند ولی حین عقد، اراده متعاملین به‌طور ضمنی (یا تلویحاً)، معطوف به آن‌ها است، اصطلاحاً شروط ضمنی نامیده می‌شوند. دسته اخیر، شروط ضمنی حقوقی^۶ (عرف و عادت و قواعد تکمیلی^۷، اصول کلی حقوقی^۸ و اندیشه‌های حقوقدانان یا دکترین حقوقی^۹)، شروط ضمنی قضایی (آراء دیوان^{۱۰}، اندیشه‌های قضات یا رویه قضایی^{۱۱}) و شروط ضمنی فقهی (منابع شرعی و اندیشه‌های فقها یا فتاوا^{۱۲}) را، در بر می‌گیرد.

بدین ترتیب مطابق نگاره شماره یک، گستره شعاعی قرارداد ذیل حقوق خصوصی، علی‌الاصول شامل کلیه نوشته‌ها (و یا گفته‌ها) و نانوشته‌ها (و یا ناگفته‌ها) است و در صورت سکوت طرفین (عدم تصریح)، قابلیت رجوع سلسله مراتبی برای مشارالیهما و یا در صورت اختلاف، برای مرجع قضایی و یا داوری از حیث تفسیر و جبران سکوت متن (و یا کلام)، فراهم است؛ مگر آنکه طرفین عقد، صراحتاً حق استناد به توافقات پیش از عقد را، از خود سلب و ساقط نموده باشند. بنابراین، گستره شعاعی قرارداد ذیل حقوق خصوصی، علی‌الاصول تمام شروط مصرح و غیرمصرح را در بر می‌گیرد ■

شروط ضمنی فقهی

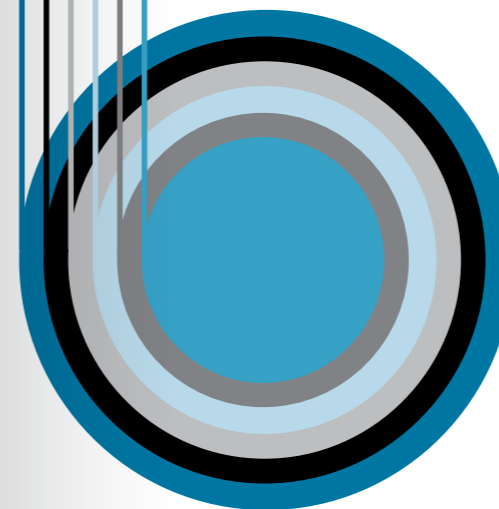
شروط ضمنی قضایی

شروط ضمنی حقوقی

ارتکازات عقلی

شروط صریح

قواعد آمره و شروط تبانی

نگاره شماره ۱- دامنه قرارداد ذیل حقوق خصوصی

ادامه دارد

جیپ گروه پارسیان

فعالیت گروه پارسیان در بهمن ماه سال ۱۳۷۱ با تاسیس شرکت توسعه پست‌های فشارقوی پارسیان بعنوان اولین شرکت پیشگام ایرانی با هدف بومی سازی مهندسی و زمینه سازی برای انتقال دانش فنی و استفاده تجهیزات ساخت داخل، بعنوان پیمانکار عمومی در زمینه نیروگاه‌ها، پست های فشارقوی، حمل و نقل درون شهری، قطارهای سریع السیر و پروژه های خطوط انتقال انرژی، مخابرات، اسکادا و اتوماسیون، حفاظت و کنترل نیومتریک پست های فشارقوی با بیشترین سابقه در رشته انتقال و توزیع نیرو، دیسپاچینگ و مخابرات در صنعت برق می باشد.

گروه پارسیان در زمینه های پروژه های انتقال نیرو، اولین و بزرگترین صادر کننده خدمات فنی-مهندسی و به عنوان اولین تولید کننده کلیدخانه های گازی فشار قوی (GIS) در کشور است که پروژه های متعددی در کشور سوریه، امارات متحده عربی، بنگلادش، افغانستان، بنین، یمن و نیجر را انجام داده یا در دست اجرا دارد و در سه دوره عنوان صادر کننده نمونه خدمات فنی و مهندسی را که افتخاری برای این مجموعه بوده را به دست آورده است.

سندیکای صنعت برق ایران
Iran Electrical Industry Syndicate

- پارس آب نیرو پویا
- عصر سرمایه داران پویا
- نوآندیشان کلیدگستر پویا
- توسعه برقی سازی و ذخیره سازی انرژی
- مپنا-میدکو
- آتیه پردازان ظهور شریف
- صنایع تولید انرژی پاک آتیه
- نیرو پارس
- فلات صنعت ابنیه
- آریانا سازه یاشیل
- آریا ترانسفو شرق
- آریا ترانسفو قدرت
- بهره برداری و تعمیراتی مپنا
- ترانسفورماتور کوره آریا
- خدمات پس از فروش آریا ترانسفو
- ساخت قطعات و تجهیزات آریا ترانسفو
- تحکیم عمران هونام
- راستین الکترونیک پویا (رپکو)
- چلچیدان
- افق نیرو استیل
- آرناستر تاجواره
- شیب شکن
- اسپادان بهسیم
- سولار صنعت آندیا
- باختر تولید و انتقال نیروی برق (بتانیر)
- سیم و کابل دامغان
- آرکا صنعت پارس آسیا
- ماناکترول سیستم
- فنی مهندسی انتقال برق اهورا
- مهندسی فرا پیام بهینه روش
- مهندسی توسعه زیرساخت رسام انرژی
- فنی و مهندسی طیف پردازان اسپادانا

PARSIAN GROUP is a group of companies which are well known as general contractors in the field of power plant, transmission and distribution of electric energy, supplying & execution of gas insulated substation and electrical and control panels, communication & scada systems, DCS of power plant, substation, industrial systems (oil, gas, petrochemical, cement, steel), electrical transport system & utility.

Our performance has been proven in than 300 EPC project in mentioned fields. Today Parsian is renowned for having an outstanding record of execution of AIS/GIS high voltage substations ranging from 63 to 400KV, Transmission lines, BOP of power plants, power supply of metro lines, railway electrification and a lot of other electrical projects in local and overseas.

Our business is not only restricted in Iran's market but also in countries Syria, UAE, Bangladesh, Afghanistan, Yemen, Benin and Niger.

تهران، بزرگراه همت، شهرک گلستان، تقاطع بلوار امیر کبیر
و کاج، پلاک ۵، ساختمان کاج صندوق پستی: ۱۴۹۳۶۳۷۱۳۵
تلفن: ۰۲۱-۴۸۰۷۶۰۰۰ نامبر: ۰۲۱-۴۸۰۷۶۰۰۱

www.parsian.com
info@parsian.com
tendering@parsian.com

شرکت پارسیان توسعه پست های فشارقوی (PSS):
پیمانکار عمومی (EPC) پروژه های انتقال برق و پست های فشارقوی در منطقه تاسیس شده است که علاوه بر پروژه های متعدد پست های ۴۰۰، ۲۳۰، ۱۳۲ و ۶۳ کیلوولت در داخل کشور، پروژه های متعددی در کشورهای سوریه، امارات متحده عربی، بنگلادش، افغانستان، بنین، یمن و نیجر را اجرا یا در دست اجرا دارد و سه دوره عنوان صادر کننده نمونه خدمات فنی - مهندسی را که افتخاری برای این گروه می باشد به دست آورده است.

شرکت پارسیان توسعه نیروگاه ها و صنایع پارسیان (PPI):
پیمانکار عمومی (EPC) در پروژه های تولید انرژی و صنایع نیروگاهی شامل نیروگاه های گازی، حرارتی، ژئوترمال، آبی، بادی، خورشیدی همچنین پیمانکار عمومی بخش یوتیلیتی صنایع فولاد، سیمان، نفت - گاز - پتروشیمی، مس و ...

شرکت توسعه ریل نیروی پارسیان (PRP):
پیمانکار عمومی (EPC) جهت رسانی صنایع در پروژه های نوسازی و ارتقاء سیستم موجود الکتریکی قطارهای برقی، در بخش حمل و نقل درون شهری، در قطارهای سریع السیر و برقی کردن خطوط راه آهن موجود، اتوبوس برقی، مونوریل

شرکت پیمان خطوط گستر (PKG):
پیمانکار عمومی در پروژه های خطوط انتقال انرژی و سیستم های حفاظت و کنترل نیومتریک و طراحی و اجرای سیستم های اتوماسیون و ابزار دقیق، طراحی و ساخت و اجرای پست های فشار قوی، طراحی و ساخت و اجرای سیستم های مخابراتی، طراحی و اجرای مراکز دیسپاچینگ و اسکادا با توافقنامه همکاری با شرکت های زیمنس، ABB، GE، NR، AREVA برای اجرای پروژه در ایران و خاورمیانه.

SIMCO

سیم و کابل سیمکو، بستر ثبات و قدرت واحدهای شهری و صنعتی

آدرس: تهران، خیابان شریعتی، خیابان بهار شیراز، نبش بن بست منطقی، پلاک ۱۳

تلفن: ۰۲۱-۷۷۵۲۹۶۹۰ پست الکترونیک: Info@simcocable.com [simco.cable](https://www.simco.cable)